

Stalin'i ve sosyalizmi
karartamazsınız!

Proleterce DEVİRİMÇİ DURUŞ

Devrimler tarihin lokomotifidir!

Aylık siyasal dergi

Temmuz-Ağustos 2009 Sayı: 7

Fiyatı: 2 TL (KDV dahil)

Kriz derinleşiyor, zamlar, vergiler, kurşunlar yağıyor

Krizin şiddeti arttıkça, işçi ve emekçilere dönük saldırı sağanağı da artıyor. AKP hükümeti, burjuvazinin istekleri doğrultusunda arka arkaya çıkardığı teşvik paketleriyle, krizin yükünü onların sırtından alıp, işçi ve emekçilere yıktı. Bir yandan işçi çıkartmaların yolunu düzledi, bir yandan da daha düşük ücretle çalıştırmanın önünü açtı. Bunlar yetmiyormuş gibi, SSK primlerini hazineden karşılamaya başladı, işsizlik fonunu onlara peşkeş çekti. Şimdi, hazinenin yılın ilk altı ayında 23.2 milyar dolar açık verdiği söyleniyor. Bu açığı kapamak için de zam üzerine zam yapılıyor. Benzine yapılan zamlarla birlikte, iğneden ipliğe her şeye zam geldi. İstanbul'da ulaşımından sonra suya da yüzde 8.5 oranında zam yapıldı. Keza otomotiv ve beyaz eşyaya KDV ve ÖTV indirimi yapılırken, işçi ve emekçilerin en fazla tükettiği maddelerde vergi oranları arttırıldı. Kısaca işçi ve emekçiler zam ve vergi sağanağına tutuldu.

Buna karşın ücret ve maaşlar, gün geçtikçe eriyor. Memurun maaşının son iki yılda yüzde 20 oranında azaldığı tespit edildi. 240 bin çalışanı ilgilendiren Kamu TİS'leri ise, yılın ilk altı ayı için yüzde 3, ikinci altı ay için yüzde 5.5 gibi sefalet zammı ile sonuçlandı. Emeklilerin maaşına, 5 ile 10 liralık komik artışlar yapıldı. Temel maddelere gelen zam ile ücretlere yapılan zam arasındaki açığı farkı, son saldırılarla birlikte iyice derinleşti, uçuruma dönüştü.

Bütün bunlar, işsizliğin resmi rakamlarla bile yüzde 16 olduğu bir dönemde yapılıyor. Gerçek rakamın yüzde 25'leri bulduğu, her 4 kişiden birinin işsiz olduğu belirtiliyor. İşsizlik arttıkça, çalışanların durumu daha da kötüleşiyor. Daha az ücrete daha uzun ve yoğun çalışma dayatılıyor.

Sayfa 2'de sürüyor

Birleşelim Örgütlenelim Savaşalım!

Kriz derinleşiyor, zamlar, vergiler, kurşunlar yağıyor

Birleşelim, örgütlenelim, savaşalım!

Patronlara peşkeş çekilmesinden ortaya çıkan bütçe açığı, sadece zam ve vergi ile kapanmıyor. Öğretmenin ders ücretine, sağlık çalışanının döner sermayeden aldığı paya da göz dikiliyor. Hükümet yeni paketle bunları da azaltacağını duyurdu.

Burjuvazi, krizi fırsata dönüştürmeyi başardı. İstanbul Sanayi Odası İSO'nun her yıl yaptığı "Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu" sıralaması, bu gerçeği teyit eder nitelikte. Rapor, 2008 yılında 352 şirketin kar elde ettiğini ortaya koyuyor. Bunların başını Tüpraş, Ford, Erdemir, Oyak-Renault, Tofaş, Arçelik gibi bildik şirketler çekiyor. Bunların hepsinin, kriz bahanesiyle kaç işçiye attıklarını, kaçını ücretsiz izne çıkardıklarını, ya da sözde işçi çıkarmamak için çalışanların ücretlerinden ne kadar indirdiklerini biliyoruz. İSO'nun rakamlarında bile kamuda çalışanların yüzde 12.5 oranında azaldığı belirtiliyor. Buna rağmen kar üzerine kar elde ediyorlar. Örneğin en çok kar elde eden TPAO, bir kamu kuruluşu. Elbette bunların içinde zarar edenler de var. Ancak hem çok sınırlı, hem de zaten bir önceki yılda elde etmiş oldukları kardan zarar ediyorlar. Ve 500 şirketin içinde ilk 50'yi oluşturanlar arasında uçurum da artıyor. Yani kriz, tekelleşmeyi artırıyor. Zenginlik giderek daha da küçülen bir azınlığın elinde birikiyor. Yoksulluk ise hem daha fazla artıyor, hem yaygınlaşıyor, genişliyor.

Bu durumu ortaya koyan ve buna karşı mücadelede çağırın devrimci ve komünistlere ise saldırıların boyutu yükseliyor. Hemen tüm devrimci dergilere birbiri ardına davalar açılıyor, kapatmalar geliyor. Bu da yetmiyor, fabrika önünde bildiri dağıtan devrimcilere patron ile polis birlikte saldırıya geçiyor, kurşunluyor, tutukluyor... Devrimci tutsaklar üzerindeki baskılar artıyor, hasta tutsaklar ölüme terk ediliyor...

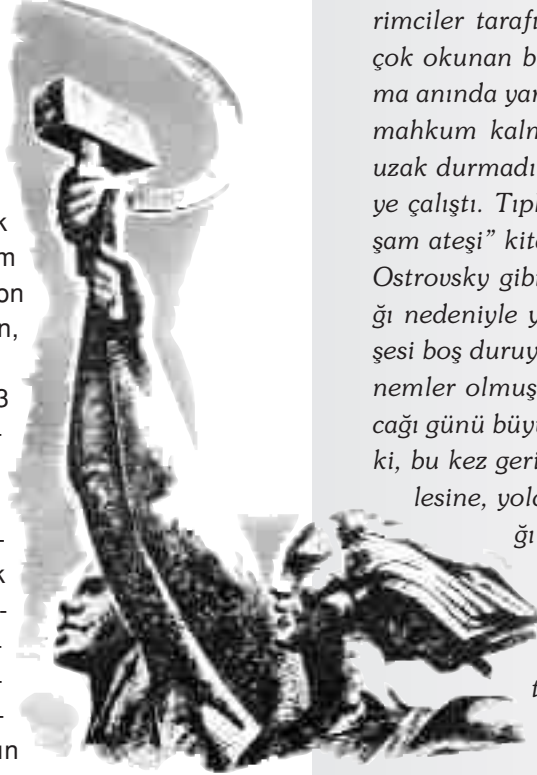
Burjuvazi için krizi fırsata çevirmenin tüm gerekleri yerine getiriliyor böylece. Artan işsizlik ve yoksulluğun sosyal bir patlamaya yol açacağından korkan burjuvazi, en başta öncülerini etkisizleştirmenin yoluna bakıyor. Onları susturmaya, yok etmeye çalışıyor. Sadece komünist ve devrimcileri de değil, hakkını arayan, itiraz eden herkese ölüm saçıyor. Polis kurşunları ile can verenlere, İzmir'de bir karakolda intihar süsü verilerek öldürülen bir kişi daha eklendi. Polis öldürüyor, adli tıp ve mahkemeler ise onları aklama görevini yerine getiriyor. Hatta cinayetlerin hesabını soran ailelere, yakınlarına saldırıya geçiyor. 12 yaşındaki Uğur Kaymaz'ı 13 yerinden vuranların mahkeme tarafın-

dan suçsuz bulunmasında olduğu gibi... Buna karşın onlarca çocuk polise taş attıkları gerekçesiyle 40 yıla varan cezalar istenerek yargılanıyor... Krizle birlikte burjuva adalet sistemi de daha fazla çürüyor, her yerinden tel tel dökülüyor...

Burjuvaziyi böyle sine pervasızlaştıran hiç kuşkusuz işçi ve emekçilerin dağınıklığı, örgütsüzlüğüdür. Sendikal örgütlülük açısından bile, durum içler acısıdır. 12 milyon civarında işçi varken, sendikal işçi sayısı bir milyonun altındadır. 3 milyon işçi kaçak çalıştırılmaktadır. 8.5 milyon sigortalı işçinin ise 2.5 milyonu 10 kişiden az çalışan küçük işletmelerde; 2.5 milyonu da 10 ila 49 kişilik işyerlerinde istihdam edilmiştir. Bu işyerlerine sendikaların girmesi neredeyse imkansız hale getirilmiştir. Tabi sarı ve reformist sendikaların da buradaki işçileri örgütlemek gibi bir derdi, çabası olmamaktadır. 2001-2007 yılları arasında toplu sözleşme yapabilenlerin sayısı, yıllık ortalama 400 bindir. Yani sadece yüzde 3'ü. Greve çıkan işçi sayısı ise, 2002-2008 yılları arasında 6 bin 500'dür. İki milyon dolayında memurun ise zaten grev hakkı yoktur.

Durum böyle olunca, Kamu TİS'leri konusunda Türk-İş'in grev tehdidinde, Başbakan rahatlıkla efelenebilir. "Kasamda işçiye verecek param yok, buyursunlar greve gitsinler!" Bakan, dalga geçercesine "grev tasarrufunda bulunsunlar" der. Tabi ki, bu rahatlık ve cesareti, işbirlikçi-ihanetçi sendikacılardan bulmaktadırlar. Nitekim, Türk-İş, grev tehdidinin üzerinden gün geçmeden Başbakanın çağrısıyla koşmuş ve önceki taleplerin çok altında bir rakama imza atmıştır.

İşçi ve emekçiler yeni bir '89 atılımı yapmak zorundadır. Hem patronların ve hükümetin saldırısını püskürtebilmek, hem de sırtlarına kene gibi yapışan sendika ağalarını defetmek için, yeniden silkinmeleri ve sınıfın gücünü ortaya koymaları gerekmektedir.

O k u r l a r a . . .

Merhaba,

Dergimizin yayın aşamasına girdiği bir sırada Atılım gazetesi yazarı ve şair Kutsiye Bozoklar'ın (Işık Kutlu) ölüm haberini aldık. '68 kuşağından bugüne devrimci kalan ender kadrolardan olan Bozoklar, devrimci ruhunu kalemiyle yeni kuşaklara akıtmaya çalışan bir öğretmen oldu. Yazılarında ve şiirlerinde hep kavgayı, umudu, devrimi ve sosyalizmi işledi. O yüzden de onun köşesi devrimciler tarafından ilgiyle izlenen ve belki de en çok okunan bir köşeydi. Çok genç yaşta bir çatışma anında yaralanıp yıllarca tekerlekli sandalyeye mahkum kalmasına rağmen devrimci faaliyetten uzak durmadı. Sürekli üretti ve kendini yenilemeye çalıştı. Tıpkı "Ve çeliğe su verildi", "Selam yaşam ateşi" kitaplarından tanıdığımız Sovyet yazar Ostrovsky gibi... Uzun süredir "yazarımız hastalığı nedeniyle yazısını yazamamıştır" ibaresiyle köşesi boş duruyordu. Ancak daha önce de böyle dönemler olmuştu ve sevenleri, onun yeniden yazacağı günü büyük bir sabırsızlıkla beklediler. Ne var ki, bu kez geri dönmedi... Onu saygıyla anıyor, ailesine, yoldaşlarına ve tüm dostlarına başsağlığı diliyoruz.

Dergimiz teknik bir nedenden dolayı her zamanki gibi ay başında çıkamamıştır. Temmuzun son haftasına sarkmasıyla bu sayı, Temmuz-Ağustos sayısı olarak şekillenmiştir. İçeriği de Temmuz ve Ağustos ayının haber ve yorumlarını, tarihsel olaylarını kapsamaktadır. Okuyucularımızı bilgilendirir, bu akşamadan dolayı özür dileriz. Eylül sayımız her zamanki gibi ayın ilk hafta sonu bayilerde olacaktır.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

7. sayıda

3	Kendi davamız için dövüşelim
4	Sivas katliamı mitinglerle lanetlendi
5	Sabra Tekstil'de patron ve polis terörü
6	Teşvik ve istihdam paketi
7	Türk-İş Şubeler Platformunun eylemleri
8	Sağlıkta tam gün yasası
9	Kamu TİS'leri imzalandı
10	İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği tarihsel gelişimi XI
11	ATV-Sabah grevi durduruldu
12	Güler Zere'ye özgürlük
13	KESK Ankara mitingi
14	Stalin'i ve sosyalizmi karartamazsınız
16	Soyut düşünmek, sonuç çıkarmak
18	Honduras'ta darbe
20	İran'da cumhurbaşkanlığı seçimleri
21	Göçmen İran'lılar sokakta
22	Kenan Evren'in yargılanma korkusu
23	OKSAM pikniği
24	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
25	Kriz bitiyor mu?

Geçtiğimiz ay Taraf gazetesinde yayınlanan “İrtica Eylem Planı” (ya da “AKP ve Gülen hareketini bitirme planı”) burjuva klikler arasında süregelen it dalaşında yeni bir aşama oldu. O günden bugüne yankıları sürüyor ve daha uzunca bir dönem de sürececek gibi görünüyor.

Bir kez daha AKP yanlısı kesimle, ordu şakşakçıları birbirine girdi, karşılıklı suçlamalar birbirini izledi. Dinci gericiilere göre, AKP’ye karşı darbe girişimleri sürüyordu. Son belge de bunun bir kanıtıydı. Sözde laikçiler ise, belgenin sahte olduğunu, orduyu yıpratmak için hazırlanıp basına sızdırıldığını ileri sürdüler. Her iki kesim de bu savlarını güçlendirecek “kanıtları” ortaya döktü.

Taraf gazetesinin 12 Haziran günü manşetten verdiği habere göre belge, Genelkurmay Başkanlığına aitti, altında Kurmay Albay Dursun Çiçek’in imzası

zamanda en şiddetli kesitlerinden biriydi. Öyle ki bu olaylar üzerinden gerçekleşen son MGK toplantısı 7.5 saat sürdü ve son yılların en uzun süren MGK toplantısı ünvanını kazandı.

Son çatışmadan AKP’nin kazançlı çıkması, sürecin AKP tarafından iyi yönlendirildiğini de gösteriyor. Hatırlanacağı gibi, Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ 14 Nisan günü Harp Akademileri açılış konuşmasında “din istismarı” ve “irtica” üzerinde durmuştu. Üstü örtük biçimde “Gülen cemaati”ni işaret etmiş ve bu cemaatin üzerine gidileceğini duyurmuştu. Bunun üzerine ABD’de yaşayan Fettullah Gülen, bir açıklama yaptı. Özellikle ışık evleri ile cemaat yurtları için endişe taşıdığını, bu yerlere silah yerleştirilip itham altında tutulacağını söyledi. Bundan bir süre sonra da “İrtica Eylem Planı” Taraf gazetesi tarafından ifşa edildi. Bu plan, tam da Gülen’in söylediği şekilde bir pro-

parlatarak piyasaya sürdü. Oysa bu imaj, 1 Mayıs’larda, Kürt halkına, işçi-emekçi hareketine karşı yapılan saldırılarda, iyice parçalanmıştı. Fakat ordu ile yaşanan son kapışmada üstünlüğü ele geçiren AKP, yeniden demokrasi havarisi kesildi. Ve kendine güveni, cesareti arttı. Öyle ki, “düzenin bekçisi ordu” söylemlerine ve Genelkurmay Başkanının son olaylar üzerinden bunu yeniden hatırlatmasına karşılık, Başbakan Erdoğan “düzenin bekçisi emniyettir” dedi. Erdoğan, orduya karşı polisi öne çıkararak esasında AKP’nin demokratiğinin sahte yüzünü bir kez daha ortaya seriyordu. Fakat polis teşkilatı üzerindeki etki gücünü kullanarak orduya karşı polisi ortaya sürüyor ve kitlelere onu benimsetmeye çalışıyordu.

Klikler arasındaki dalaş, son olarak yargı üzerinde odaklanmış bulunuyor. Çatışma, “Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” HSYK üzerinden yürütülüyor. HSYK’nın bu yılki tayin kararnameşi ortalığı karıştırdı. Hatta AKP yanlılarınca “Ergenekoncuların kontratağı” olarak nitelendirildi. Çünkü 5 HSYK üyesi, Ergenekon davasına bakan savcı ve hakimlerin görevlerinden uzaklaştıran bir “tayin kararnameşi” hazırlamışlardı. Adalet Bakanı ve müsteşarı ise buna direniyor ve imza atmıyordu. Bakan ve müsteşarın isteklerini de, diğer üyeler müzakereye yanaşmıyordu. Bu noktada kilitlendi. Kararname günlerdir bekliyor, hiç çıkmama ihtimali bile düşünülüyor.

Kendi davamız için dövüşelim

Burjuva klikler, kendi aralarındaki çıkar çatışmasında, kitlelerin desteğine ihtiyaç duyar ve bunu sağlamak için de her tür yalan ve demagojiye başvurur. Bu kez de öyle olmuştur. AKP’nin darbe karşıtı demokrasi söylemleri, yine burjuva liberal kesimleri etkisine almış ve onlar tarafından kitlelere zerkedilmektedir. Diğer yandan dinci-gericiliğe karşı ordu destekçisi kesilen azınlık da olsa bir kesim vardır ve bunlar da laiklik, solculuk, demokratlık kisvesiyle kitleleri etkilemeye çalışmaktadır.

Bu kliklerin çekişmesine taraf ve alet olmamak gerektiği açıktır. Çekişme olanca şiddeti ile sürerken, işçi ve emekçiler son yılların en büyük saldırısı ile karşı karşıya kalmıştır. Tüm klikleriyle bir bütün olarak burjuvazi, krizin yükünü işçi ve emekçilere yıkmakta birleşmiştir ve AKP hükümeti de bu doğrultuda ne gerekiyorsa yerine getirmektedir. Tekellere sağlanan kolaylık ve teşvikler sayesinde onlar kar üzerine kar yaparken, işçi ve emekçiler zam ve vergi sağanağı altındadır. Buna karşın ücretlere 5 ila 10 milyon gibi mik artışlar yapılmış, kamu TİS’leri en düşük seviyede imzalanmıştır.

İşçi ve emekçiler, kendi davası için dövüşmediği sürece, bu tabloyu değiştirmesi mümkün olmayacaktır. Yine filler tepişecek, çimenler ezilecektir. Bu döngüye son vermek için birleşmek, örgütlenmek ve savaşmak dışında çare yoktur.

Bu kliklerin çekişmesi-ne taraf ve alet olmamak gerektiği açıktır. Çekişme olanca şiddeti ile sürerken, işçi ve emekçiler son yılların en büyük saldırısı ile karşı karşıya kalmıştır. Tüm klikleriyle bir bütün olarak burjuvazi, krizin yükünü işçi ve emekçilere yıkmakta birleşmiştir ve AKP hükümeti de bu doğrultuda ne gerekiyorsa yerine getirmektedir. Tekellere sağlanan kolaylık ve teşvikler sayesinde onlar kar üzerine kar yaparken, işçi ve emekçiler zam ve vergi sağanağı altındadır. İşçi ve emekçiler, kendi davası için dövüşmediği sürece, bu tabloyu değiştirmesi mümkün olmayacaktır.

vardı ve belge, Ergenekon davasından tutuklu bulunan Av. Serdar Öztürk’ün yazıhanesinde bulunmuştu. Haber, Genelkurmay tarafından hemen yalanlandı. Genelkurmay Başkanı, TSK’nın emir komuta zinciri içinde bir darbe hazırlığı olmadığını açıkladı ve söz konusu belgeyi inceleyip gereğini yapacaklarını duyurdu. Ardından Genelkurmay Başkanlığına bağlı Askeri Savcılık inceleme başlattı ve belgenin fotokopi olduğu için delil sayılamayacağı, dolayısıyla kovuşturmaya yer olmadığı sonucuna vardı. Bunun üzerine top, sivil yargıya geçti. Ergenekon savcısı Zekeriya Öz, belgenin altında imzası olan Albay Dursun Çiçek hakkında tutuklama kararı çıkardı. Ne var ki, Çiçek 24 saat içinde serbest bırakıldı.

Aynı günün gecesi AKP, meclisten askerlerin sivil mahkemede yargılanması maddesini çıkardı. Bunun yarattığı gürültü, haftalardır sürüyor. Son olarak cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün de -gerekçeli de olsa- onayladığı yasa, önümüzdeki günlerde yeniden meclise gelecek ve son hali verilecek. Fakat bu süre içinde askerler, adli mahkemelerde yargılanacak.

Süreç nasıl şekillendi

“İrtica Eylem Planı” ile başlayıp, askerlerin sivil mahkemede yargılanmasına dek uzanan bu süreç, görünürde “hükümet-ordu” çelişkisi olarak yansıyan burjuva klik çatışmasının son perdesiydi. Aynı

vokasyon hazırlığını içeriyordu. Böylece bu belgeden Gülen’in önceden haberdar olduğu anlaşıldı. Gülen cemaatinin güçlü olduğu polis teşkilatı, bu tür belgeleri Gülen’e ulaştırıyordu. Ve bir kez daha polis ve savcılığın elindeki belgeler, Taraf gazetesine “sızdırıldı”. Böylece belgeden kamuoyu da haberdar edildi. Sonra da istedikleri doğrultuda kamuoyunu oluşturmayı başladılar.

Ordunun darbe hazırlığı yapması kimse için şaşırtıcı değildi zaten. Ordu bunu hep yapıyordu. Albay Dursun Çiçek’in de içinde bulunduğu “Psikolojik Harekat Dairesi”nin görevi de bu tür raporlar hazırlamak, provokasyonlar yaratmaktı. Albay Çiçek’in daha önce de benzer rapor hazırladığı ortaya çıktı. Kontrgerilla’nın bugüne kadar ne çok provokasyon tezgahladığı kitleler tarafından biliniyordu. O yüzden, belgenin fotokopi olması ya da imzanın sahte olup olmadığı üzerine kopartılan gürültü, kimseyi ikna etmedi. Genelkurmay Başkanı’nın “bir kağıt parçası” diye küçümsemediği belge, geniş kitleler tarafından önemsendi, ordunun darbe hazırlığının hiç bitmeyeceği inancı kuvvetlendi.

AKP’nin gücü ve cesareti arttı

Sonuç olarak “İrtica Eylem Planı”nın ortaya çıkmasından bu yana yaşanan gelişmeler, AKP’ye yaradı. AKP, darbe karşıtı, demokrasi yanlısı imajını yeniden

16 yıl önce devlet tarafından organize edilen ve gerici-dinci faşist güruh eliyle Sivas Madımak otelinin yakılmasıyla 35 aydın, sanatçı ve emekçinin ölümüyle sonuçlanan katliam, Sivas, Ankara, İzmir, İstanbul başta olmak üzere birçok yerde mitinglerde protesto edildi. Mitinglerde, hesap sorma kararlılığı haykırıldı. Geçmiş yıllara oranla daha kitlesel ve kararlı bir duruşun sergilenmesi dikkat çekerken, Türkiye genelindeki mitinglere on binlerce insan katıldı.

Yükselen halk hareketini geriletmek için her dönem katliamlara başvuran ve yapay kamplaşmalar yaratan burjuvazi, Sivas katliamının sorumlularını da göstermelik bir şekilde yargılayıp, katilleri serbest bıraktı. Dönemin yöneticileri, saatlerce süren yangını seyrederken, adeta ateş önünde dans etmişlerdi. Katliamı gerçekleştirenleri ödüllendirmişler, hatta açıklamalarıyla taltif etmişlerdi. Mesut Yılmaz, "Abartmaya gerek yok, sıradan bir trafik kazasında da bu kadar kişi ölüyor" demişti örneğin. Dönemin İçişleri Bakanı, "Dışarıda halkın burnu kanamadı ya önemli olan budur" diyerek sevinç çığlıkları atmıştı. Bugünün sözde laik keskinleri, katliam yaşanırken gerici saldırıya karşı herhangi bir tepki vermemiş, suskunluğa bürünmüşlerdi.

İşçi ve emekçilerin en ufak hak arama mücadelelerine vahşice saldıran, devrimcileri ve komünistleri faili meçhullerle sindirmeye çalışan, sokak ortasında kurşunlayan asker ve polis, o gün ortada yoktu. Katliamdan sonra açılan göstermelik davalarda ise, suç hep aydınların üzerine yıkıldı, devletin masaları komik cezalara çarptırılarak serbest bırakıldı. Dönemin Sivas belediye başkanı ve kışkırtıcısı Temel Karamollaoğlu da milletvekili olarak hak ettiği yere çıkarıldı.

Ancak bu katliama duyulan tepkiler, hiçbir zaman dinmedi. Her yıl sokaklar devrimciler, işçiler ve emekçiler, aleviler tarafından dolduruldu, katliamı gerçekleştirenlerden hesap sorulması istendi. Bu yıl ise, yaşanan bu kararlılığın sokağa yansması daha güçlü oldu.

Sivas

Sivas'ta toplanan 20 bini aşkın kişi, Madımak oteline yürüdü. Alevi-Bektaşî Federasyonu ve PSAKD tarafından organize edilen mitinge, birçok kurum da pankartlarıyla ve flamalarıyla katıldı. Sivas'ta yaşamını yitirenlerin resimlerinin taşındığı mitingde, BBP binasından bir provokasyon yapılmak istendi. Faşist Muhsin Yazıcıoğlu'nun resmini kitleye sallayan bir faşiste, hak ettiği cevap kitle tarafından verilirken, provokatör polis tarafından kaçırılmak zorunda kaldı.

Mitingde sık sık "Sivas şehitleri ölümsüzdür", "Sivas'ı unutma, unutturma", "Katil devlet hesap verecek", "Faşizme karşı omuz omuza", Yaşasın halkların kardeşliği" sloganları atıldı. Mitingde yapılan konuşmalarda Sivas katillerinin cezalandırılması, Madımak'ın müze yapılması, zorunlu din dersinin ve diyanetin kaldırılması, inançlar üzerindeki baskılara son verilmesi istendi.

İstanbul

2 Temmuz'da Kadıköy Tepe Natilius önünde toplanan 10 bine yakın kitle, pankartlar ve sloganlarla Kadıköy İskele meydanına yürüdü. Saat 16'da

Sivas katliamı mitinglerle lanetlendi

toplanan ve kortejler oluşturan kitle, bir süre sloganlar atarak diğer katılımları bekledi. PDD, PSAKD, Halk Cephesi, DHF, EHP, ESP, Partizan, Odak, TÖP, Sodap, BDSP, DİSK'in de katılımcıları arasında olduğu miting, geçen yıllara göre daha kitlesel ve öfkeli geçti.

Mitinge Devrimci Duruş pankartıyla katılan PDD okurları, kortej disiplini ve kararlı sloganlarıyla dikkat çekti. Kortejde sık sık "Sivas katliamının hesabını soracağız", "Katil devlet hesap verecek", "Faşizmi döktüğü kanda boğacağız", "Yaşasın devrim ve sosyalizm", "Krizin faturası burjuvaziye", "Krizle karşı genel grev genel direniş" sloganları atıldı. "Kahrolsun faşist diktatörlük", "Sivas katliamının hesabını soracağız", "Krizin faturası burjuvaziye", "Krizle ve savaşa karşı tek yol devrim" yazılı dövizlerin yanı sıra flamalar ve önlükler de kortejdekiler tarafından taşındı.

Alana tüm kortejlerin girmesinin ardından saygı duruşuyla başlayan programda yapılan konuşmalar da Sivas katliamının yapıldığı koşullara dikkat çekilirken, devletin katilleri akladığına, baskılarını arttırdığına değinildi. Gerici ve faşist bir eğitim sistemiyle tek tip bir toplum yaratılmak istendiğine vurgu yapılırken, zorunlu din dersinin ve diyanetin kaldırılması, inançlar üzerindeki baskıya son verilmesi, Madımak'ın müze olması gibi talepler dillendirildi.

Konuşmaların ardından Grup Yorum, Koma Agire Jiyan, Grup Vardiya da söylediği marşlar ve türkülerle programa katıldılar. Mitinge katılan CHP ise kitlenin tepkisi üzerine alandan kaçmak zorunda kaldı.

Mitinge katılmak için Kadıköy'e giden PDD okurlarının yolu da Yunus polisleri tarafından kesildi. Üst aratması dayatan polise karşı tavır alan okurlarımız, miting alanına ulaşabildi.

Ankara

Ankara'da toplanan 4 bin kişi de Sıhhiye meydanına yürüyerek Sivas katliamını protesto etti. Miting sırasında CHP'lilerin Halk Cepheilerine saldırması üzerine devrimcilerin ortak tutumuyla, CHP mitingten kovuldu.

İzmir'de bin kişi, Bursa'da bin kişi, mitinglerle katliamı protesto ederken, Eskişehir, Adana, Diyarbakır'da da eylemler gerçekleştirildi.

Gazi'de Sivas katliamına karşı etkinlikler

1993 2 Temmuz'unda Sivas'ta devlet tarafından yapılan ve 37 kişinin öldüğü katliamı protesto etmek için Gazi Mahallesi'nde anma etkinliği yapıldı. Aralarında PDD, BDSP, DHF, Partizan'ın da bulunduğu Platform tarafından organize edilen eylemlilik sürecinin ilki 27 Haziran'da Gazi'de yapılan konser oldu. Plafotm, yaptığı afişleme ve ajitasyonlarla kitleyi eylemliliklere çağırdı. Gazi Büyük Park'ta yapılan ve bini aşkın kişinin katıldığı konserde 2 Temmuz Platformu imzalı "Çorum, Sivas, Maraş, Gazi Unutmadık Unutmayacağız" yazılı pankart açıldı.

Saygı duruşuyla başlayan etkinlikte, Sivas katliamı ve diğer kitle katliamlarından oluşan fotoğraf sergisi de açıldı. Etkinlikte OKSAM Müzik Grubu, Önder Babat Müzik Topluluğu, Hasan Ali Sezer, Raber, Hüseyin Doğan, Cihan Çelik sahne alırken, sinevizyon gösterimi de yapıldı. Kitlenin sık sık "Sivas'ı unutma unutturma", "Katil devlet hesap verecek", "Faşizme karşı omuz omuza", "Yaşasın devrimci dayanışma" sloganlarını attığı etkinlik, 1 Temmuz'da Gazi Mahallesi'ndeki yürüyüşe ve 2 Temmuz'da Kadıköy mitingine katılım çağrısıyla bitti.

1 Temmuz'da ise Platform bir yürüyüş gerçekleştirdi. Eski Karakol'dan Cemevi'ne kadar sloganlarla yürüyen kitle tarafından, "Katil devlet hesap verecek", "Faşizme karşı omuz omuza", "Faşizmi döktüğü kanda boğacağız", "Kahrolsun faşist diktatörlük",

"Sivas şehitleri ölümsüzdür", "Sivas'ı unutma unutturma", "Sivas katliamının hesabını soracağız" sloganları atıldı. Yürüyüş sırasında DTP, ESP, EMEP'in ortak alınan platform kararlarına uymaması dikkat çekerken, yapılan uyarılara da saldırgan bir üslupla karşılık verdikleri gözlemlendi.

Çorum'da katliam protestosu

1980'de meydana gelen Çorum katliamı, ilk kez yapılan bir eylemle protesto edildi. Katliamda, devlet destekli sivil faşistlerin alevi mahallelerine saldırması sonucu 57 kişi ölmüş, yüzlerce kişi yaralanmış ve insanlar evlerinden göç etmek zorunda kalmıştı.

Katliamı protesto etmek için 5 Temmuz'da Çorum Hürriyet meydanında toplanan 100 kişi "Çorum, Maraş, Sivas'ı unutmadık, unutmayacağız", "İnadına Alevi-Sunni kardeşliğini savunacağız" yazan pankartlar açtılar. Yapılan açıklamada Çorum katliamının 12 Eylül'e giden yolda önemli bir kilometre taşı olduğu, Çorum'un, Maraş'ın devlet tarafından hasır altı edilmeye çalışıldığı belirtildi. Açıklamanın ardından meydana karanfiller bırakıldı.

Sabra Tekstil'de Patron ve polis terörü

8 Haziran'da Haramidere'de kurulu Sabra Tekstil fabrikası önünde bildiriler dağıtan BDSP'lilere patron ve devlet saldırdı. Bildirilerini işçilere ulaştırmak isteyen devrimcilere silahlarla saldıran patron ve adamları iki devrimciyi yaraladılar. 9 Haziran'da saldırıyı protesto etmek isteyen BDSP'nin yapmak istediği basın açıklamasına bu kez polis saldırdı ve gözaltına alınan 4 devrimci tutuklandı. Tutuklananlar, 15 Temmuz'daki ilk duruşmada serbest bırakıldılar.

Krizin derinleştiği ve işçilerin üzerindeki her türlü ekonomik ve sosyal hak gaspının had safhaya vardığı bir dönemde patronlar, devrimcilerle işçi ve emekçilerin buluşmasını engellemek için saldırılarını yoğunlaştırıyor. Yürüyüşlerin devlet tarafından engellenmesi başta olmak üzere, yapılan eylemleri ve faaliyetleri bastırmak için her türlü yasal düzenlemeyi yapıyorlar. Sokakları fiilen işçilere ve emekçilere kapatmak bir yanı oluştururken, devrimcileri işçiler ve emekçilerden soyutlamak diğer bir yanı oluşturuyor. BDSP'ye yapılan bu saldırılar da bunun bir parçası.

Saldırıları protesto etmek için BDSP 11 Haziran'da Taksim Tramvay durağında basın açıklaması gerçekleştirdi. Basın açıklamasında baskıların devrimcileri yıldırma bir yana sınıf kinini daha da büyüttüğü vurgulandı. "Baskılar bizi yıldırılmaz", "Yaşasın sınıf dayanışması", "Yaşasın devrim ve sosyalizm" sloganlarının atıldığı eyleme PDD okurlarının da aralarında bulunduğu birçok kurum destek verdi. BDSP ve İşçi Kültür Evleri, 16 Haziran'da Galatasaray'da, 17 Haziran'da, 19 Haziran'da İTKİB önünde basın açıklamaları yaptı. Ayrıca Gazi Mahallesi ve Sarıgazi'de gerçekleştirdikleri yürüyüşlerle saldırıyı protesto ettiler.

BDSP'liler tutuklanan 4 arkadaşlarına sahip çıkmak için de eylemler gerçekleştirdi. 3 Temmuz'da TMMOB'da gerçekleştirdikleri basın toplantısıyla kamuoyuna, Sabra Tekstil saldırısıyla ilgili hazırladıkları dosyayı tanıtan BDSP ve Esenyurt İşçi Evi üyeleri, patron-polis-mahkeme saldırılarını teşhir ederek, dayanışmanın büyütülmesi gerektiğine değindiler. Burada yapacakları eylemleri de duyurdular. BDSP ve Esenyurt İşçi Evi üyeleri, 4 Temmuz'da Metris'te tutuklu bulunan ve sayım vermediği için tecritte tutulan Deniz Edemir'e destek vermek için bir basın açıklaması gerçekleştirdiler. Metris Tramvay durağında toplanarak Metris Cezaevi önüne kadar yürüdüler.

6 Temmuz'da ise Bakırköy Beyaz Adam Kitabevi önünde toplanan 50 kişi sloganlarla Sabra Tekstil satış mağazası önüne kadar yürüdü. "Tutuklu devrimciler serbest bırakılsın! Eli kanlı Sabra patronu yargılsın" pankartını açan BDSP'liler, "Sabra patronu hesap verecek", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz", "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek", "Zindanlar yıkılsın tutuklulara özgürlük", "Faşizme karşı omuz omuza", "Baskılar bizi yıldırılmaz" sloganlarını atarak mağazanın önüne geldiler. Polisler tarafından korumaya alınan mağaza önünde yapılan açıklamada Sabra Tekstil patronunun uyuşturucu kaçakçısı, naylon faturacı olduğuna değinilirken, fabrikada işçilerin 450 TL'ye ağır koşullarda çalıştırıldığı, bunu teşhir etmek isteyen devrimcilerin ise patron tarafından hedefe çakıldığı açıklandı. Devrimcilere saldırıların patron-polis-mahkeme terörüyle sürdürüldüğü, son olarak da cezaevinde tecritin devreye sokulduğu, baskıların devrimcileri yıldırılmayacağı vurgulandı. Yürüyüş ve basın açıklaması sırasında kitleye ajitasyon konuşmaları yapıldı.

15-16 Haziran eylemlerle selamlandı

Herkese Sağlık Güvenli Gelecek Platformu (HSGGP) bileşenleri, 15 Haziran'da Kadıköy'de gerçekleştirdikleri yürüyüş ve basın açıklamasıyla, 15-16 Haziran 1970 büyük işçi direnişinde ölenleri andı.

Kadıköy Belediyesi önünde HSGGP pankartını açan bileşenler, buradan 15-16 Haziran'da işçilerin katledildiği Yoğurtçu Parkı'na yürüdüler. "Yaşasın 15-16 Haziran direnişimiz", "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek", "Genel grev genel direniş", "Baskılar bizi yıldırılmaz", "Krizin faturası patronlara" sloganlarıyla yürüyen kitle, anmanın yapılacağı yere geldiğinde polisin baskısıyla karşılaştı. "Baskılar bizi yıldırılmaz", "Faşizme karşı omuz omuza" sloganlarını atarak polise müdahale eden kitle adına basın açıklamasını Belediye-İş 2 nolu şube başkanı Hasan Gülüm okudu. Açıklamada, 15-16 Haziran'lara olan ihtiyaca vurgu yapıldı, "o gün işçiler ve emekçiler hakları için yürüdüler ve bugüne ışık tutan büyük direnişi yarattılar" dendi.

150 kişinin katıldığı eylemde Proleterce Devrimci Duruş, Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu, TAYAD, ESP, Kaldıraç dövizleri açıldı.

16 Haziran'da ise E-Kart işçileri Levent'teki Kanyon önünde yaptıkları eylemle, hem grevlerinin birinci yılını, hem de 15-16 Haziran'ı kutladı. 18.30'dan itibaren toplanmaya başlayan işçi ve emekçilere, Türk-İş'e bağlı sendikaların başkanlarının yanı sıra HSGP bileşenleri de destek verdiler. Açılan pankart ve dövizlerde taleplerini dillendiren E-Kart işçileri, Eczacıbaşı'nı protesto etti. "Sanata destek, işçiye köstek", "Yaşasın E-Kart direnişimiz", "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek", "Genel grev genel direniş", "Yaşasın sınıf dayanışması" sloganlarının atıldığı eylemde, Basın-İş Genel Başkanı yaptığı açıklamada, örgütlenme haklarına saygı gösterilmesini istedi. Ancak Eczacıbaşı'nın E-Kart'taki sendikası işçileri kapı önüne koymaya devam ettiğini belirtti.

"bir yıl da geçse direnmeye ve sendika hakkını almak için mücadele etmeye devam edeceğiz" dedi. Türk-İş Genel sekreteri Mustafa Türker de yaptığı açıklamada, 15-16 Haziran'ın yıldönümünde kriz ortamıyla mücadele etmek zorunda kalan işçiler ve emekçilerin mücadele etmekten başka bir şansı yoktur dendi ve eğer haklarımız verilmezse, genel greve gideceklerini belirtti.

DİSK ise 15-16 Haziran'ın yıldönümünde Kent-AŞ işçileriyle birlikte İzmir'deydi. Ayrıca illerdeki çalışma müdürlükleri önünde yaptığı eylemlerle 15-16 Haziran'ı anan DİSK, yeni 15-16 Haziran'lara olan ihtiyacı vurguladı.

Ağ Tekstil işçileri haklarını istedi

Yeni Bosna'da kurulu olan Ağ Tekstil işçileri, ekonomik ve sosyal haklarını alamadıkları için eylem gerçekleştirdiler.

Colins'e iş yapan Ağ Tekstil patronu, 180 işçiyi hiçbir hakkını vermeden kapı önüne koymak isteyince, Tekstil-Sen'e başvuran işçiler, direnişe geçtiler. 26 Haziran'da Colins'in Yeni Bosna'daki mağazası önünde gerçekleştirilen eylemde işçiler, 3 aylık tüm haklarının verilmesini istediler. İşçiler adına açıklama yapan Tekstil-Sen Genel Sekreteri, işçilerin tüm haklarının verilmesini isterken, patronların iş kanununa dahi uymayarak işçileri mağdur ettiğini belirtti.

Meha Tekstil işçilerinin yaptığı gibi asıl firmayı hedef tahtasına koyan Ağ Tekstil işçileri de haklarını kazanmak için sonuna kadar mücadele edeceklerini belirttiler.

"Teşvik ve İstihdam" Paketi Patrona kıyak-işçiye sömürü

Burjuvazi, AKP hükümeti eliyle yeni bir saldırı paketi daha devreye soktu. "Teşvik ve İstihdam" Paketi!

İşbirlikçi burjuvazinin uzun süredir beklediği bu paket, Başbakan Erdoğan tarafından; "krizden çıkış sağlayacağı, ekonomiyi canlandıracağı, istihdam yaratarak işsizliğe çözüm olacağı, bölgesel yatırımlarla eşitsizliğin ortadan kalkacağı, Kürt illerinde ekonomik ve sosyal kalkınma sağlanacağı" vb. şeklinde şaşalı bir şekilde sunuldu.

Oysa gerçekte, paketin ilk kelimesinde olduğu gibi, patronlara "teşvik"; işçi ve emekçilere ise, "istihdam" değil, yeni ve daha kapsamlı sömürü ve esnek çalışma biçimleri getiriyordu. O yüzden de patronları sevindirdi, işçi ve emekçilerin öfkesini topladı.

Paket neleri içeriyor

Açıklanan paket, yatırım yapan patrona kredi faizinin düşürülmesi veya bir bölümünün alınmaması, hazine arazisinden yer tahsili, nakliye giderlerinin karşılanması, SSK patron primlerinin hazineden karşılanması, kurumlar ve gelir vergisinin indirilmesi vb. şeklinde patronları ihy edecek kolaylıklar sağlıyor. Kolaylıkların ötesinde, **krizi fırsata çevirmenin yasal düzenlemelerini sunuyor**. Hatırlanacağı gibi bir süre önce Başbakan Erdoğan, "krizi fırsata çevirmeliyiz" demişti. Bunu yasal çerçeveye taşımış oldu bu paketle.

Türkiye'yi dört bölgeye ayıran, bölgesel ve sektörel teşvikler getiren pakette, patronlar elde edecekleri kardan yüzde 20 yerine (ki patronlar vergi kaçırmak için hiçbir zaman gerçek karını göstermezler) birinci bölge yüzde 10, ikinci bölgede 6, üçüncü bölgede yüzde 4, dördüncü bölgede yüzde 2 **kurumlar vergisi ödemeyecektir**. "Az gelişmiş bölgelere" yatırım yapanlar daha uzun süreyle bu imkandan yararlanacaktır.

Kıyaklar bununla bitmiyor. **Nakliye giderleri ve hazine arazisinden yer temininin yanı sıra SSK patron primini birinci bölgede 2 yıl, ikinci bölgede 3 yıl, üçüncü bölgede 5 yıl, dördüncü bölgede 7 yıl boyunca hazine tarafından karşılanacak**. Yani bu bölgelere yatırım yapan **patronlar, SSK primi ödemeyecek**. SSK primi hazine tarafından karşılanacak. Hazine işçi ve emekçilerden kesilen vergilerden oluşuyor. İşçi-emekçilerden kesilenle yine işçi ve emekçilerin SSK primleri ödenecek. Üçüncü ve dördüncü bölgelerde yatırım yapan patronların kullandıkları TL kredi faizinin 3 puanını, dördüncü bölgede 5 puanını yine hazine, yani işçi ve emekçiler tarafından karşılayacaklar. Bu oranlar döviz cinsi krediler içinse sırasıyla 1 ve 2 puan düşürülecek.

İstihdam değil bindirim

Paket, sözde işsizliğe çare olarak da sunulmuştur. İşsiz sayısının 5 milyonu geçtiği ve buna her

Pakette bölgesel ve sektörel teşviklerle, eşitsizliğin giderileceği söyleniyor. Azami kar üzerine çarkını çeviren kapitalist sistemde, burjuvazi hep daha fazla kar elde etmeyi hedefler. Dolayısıyla daha fazla kar getirecek bölge ve sektörleri tercih eder. O yüzden de kapitalist sistemde eşitsiz gelişme kaçınılmazdır. Zaten paketteki asıl amaç da bölgesel eşitsizliği gidermek değil, ucuz işgücü cennetleri, sınırsız sömürü alanları yaratmaktır.

gün yeni işsizlerin eklendiği günümüzde, sadece 120 bin kişiye o da 6 aylığına ağaçlandırmaya, park bahçe çevre düzenlemesi, okulların badana-boyası vb. işlerde istihdam edileceği belirtilmektedir. Bu **120 bin kişiyi de 6 ay sonra yine işsizlik beklemektedir**.

Ayrıca meslek eğitim faaliyetleriyle 200 bin işsizi, kurs verip meslek edinme imkanı getireceklerini, lise ve üstü eğitim alan 100 bin gencin stajyer olarak istihdam edileceğini belirtiyorlar. Bunların da SSK primleri 6 ay hazine tarafından karşılanacak. **Stajyerlere ödenecek ücret ise işsizlik sigortası fonundan finanse edilecek**. Yani patronların SSK primi ve ücret diye bir derdi olmadan, bedava işçi çalıştıracaklar.

Paketin asıl amacı; işsizlik kısılcasında çırpınan ve her an işten atılma korkusu yaşayan işçilere düşük ücretle, güvencesiz, esnek çalışmayı kabul ettirmektir. Meslek eğitim ve stajyerlik adı altında hiçbir sosyal güvencesi olmadan, esnek çalışma biçimleriyle günlük 15 liraya çalıştırılan gençler üzerinden devasa işgücü sömürülerek karlarına kar katacaklardır. Stajyerler, kalifiye işçilere karşı kullanılacak ve onların da ücretlerinin düşürülmesine yol açacaktır.

Paketle birlikte esnek çalışma, her alanda yerleşik hale getirilip kurumsallaşmaktadır. "Özel istihdam büroları" ile amaçlanan budur. Bu bürolara, geçici iş ilişkisi kurma yetkisi verilmektedir. Yani işçi simsarlığı kurumsal ve kalıcı hale getirilmek istenmektedir.

"Özel istihdam büroları" kendilerine bağlı işçileri, patronlara sözleşme karşılığı kiralama görevini üstlenmiştir. Sözleşmede ücretler, günlük, haftalık aylık olarak belirlenmektedir. Böylece çok düşük saat ücretiyle

işçiler patronlara kirala-

nabilecektir. İşçiler hiçbir zaman patronlarla muhatap olmayacaktır. Keza patronların da muhatapı işçi ve onun sendikası değil, işçi simsarları olacaktır. Böylece **işçilerin toplu pazarlık yapma olanağı ortadan kaldırılacak, patronun karşısında tek tek bireyler olacaktır. Ayrıca hiçbir sosyal hakkı ve sigortası da yoktur**. Çıplak saat ücreti dışında işçiye hiçbir ödeme yapılmayacaktır. Bütün bunların sonucunda, işçilerin bir sınıf olarak hareket etme zemini ve sendikalarda örgütlenmesi ortadan kaldırılmak istenmektedir. Keza kıdem ve emeklilik hakkı da yok edilmektedir.

2010 Nisan ayına kadar geçerli olacak paketin, 4 milyar liralık bir maliyet yaratacağı hesaplanıyor. Bu maliyet de yine işçi ve emekçilerden çıkarılacak. Yani **temel tüketim maddelerine zamların geleceği ve işçi emekçilere yeni dolaylı vergilerin bineceği anlamına geliyor**. Zaten paket yürürlüğe girer girmez, arka arkaya zam sağanağı başladı ve kimi kalemlerde KDV arttırıldı.

Pakette bölgesel ve sektörel teşviklerle, eşitsizliğin giderileceği söyleniyor. Azami kar üzerine çarkını çeviren kapitalist sistemde, burjuvazi hep daha fazla kar elde etmeyi hedefler. Dolayısıyla daha fazla kar getirecek bölge ve sektörleri tercih eder. O yüzden de kapitalist sistemde eşitsiz gelişme kaçınılmazdır. Zaten paketteki asıl amaç da bölgesel eşitsizliği gidermek değil, ucuz işgücü cennetleri, sınırsız sömürü alanları yaratmaktır. Başta Kürt illeri olmak üzere büyük şehirler dışındaki illerde, asgari ücrette iş bulup çalışan çok şanslı görülmektedir. İşsizlik oranının çok yüksek olduğu bu illerde asgari ücretin yarısı maaşa işçiler çalıştırılmaktadır. **Bu teşvik paketi ile, IMF'nin ve burjuvazinin birçok kez telaffuz ettiği "bölgesel asgari ücret" uygulamasının da yolları düzlenmektedir**.

Krizle karşı birleşik mücadele

Burjuvazi tüm kurumlarıyla baskı mekanizmalarıyla ve yürürlüğe soktuğu teşvik paketleriyle, krizin faturasını işçi emekçilere yüklemeye çalışıyor. Bir yandan krizi fırsata çevirmeye, diğer yandan oluşacak bir sosyal patlamayı önlemeye uğraşıyor. Özellikle krizle birlikte artan işsizliğin yaratacağı tehlikelerin farkındalar. **İşsizlerin biriken öfkesinden, işsizlerle çalışanların birleşik mücadelesinden korktukları için, işsizleri boş hayallerle, sahte umutlarla avutmaya, denetim altında tutmaya çalışıyorlar**.

O halde onların korkularını büyütmenin zamanıdır. İşçi ve emekçiler de krizi fırsata çevirebilirler. Bunun koşulları halen mevcuttur. Yapılması gereken, işçi ve emekçilerle, işsizleri birleştirmek, bu devasa gücün harekete geçmesini sağlamaktır. Hedefe krizi yaratan sınıfı ve onun sistemi kapitalizmi çakıp, krizsiz bir sistem olan devrim ve sosyalizm uğruna mücadeleyi yükseltmektir.

Türk-İş yönetimine karşı Şubeler Platformu'nun eylemleri “Olmak ya da olmamak aşamasındayız”

Kamu TİS'leri imzalanmadan önce, İstanbul'da Türk-İş Şubeler Platformu, çeşitli eylemler gerçekleştirdi. Kamu TİS'leri sürecine Türk-İş Genel Merkezi'nin sessiz kalması ve buna bir de Türk-İş Genel Merkezi'nin patron kurumlarıyla beraber "Pazara Çık" kampanyasının imzacısı

olması, Türk-İş tabanında tepkileri arttırmıştı. İstanbul Şubeler Platformu, tabanın bu tepkisini dikkate alarak Türk-İş yönetiminin tavrını protesto eden eylemlilikler örgütledi. Konuyla ilgili Belediye-İş 2 No'lu Şube Başkanı Hasan Gülüm ile konuştuk.

DSB: Son günlerde Türk-İş İstanbul Şubeler Platformu (İŞP) hareketli. Türk-İş Genel Merkezi'ni de hedefe koyarak Genel Merkezin önünde protesto eylemleri yaptı. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Hasan Gülüm: Her hareket aslında dönemsel olarak yaşanan problemlerle ilgili. Bazen bunu örgütleyecek araçlarımız iyi olmadığından kamuya yansımıyor. Başta kamu TİS'leri olmak üzere, işten atmalar, ekonomik krizin herkese yansması gibi bir süreç yaşıyoruz. Buna karşı demokratik kurumlar, sendikalar kendi görevlerini yapmaya çalışıyor. İŞP olarak bir iç tartışma süreci yaşadık. Bu tartışma sürecinden sonra yeniden toparlandık. Hedefimize Türk-İş'i koymuyoruz. Türk-İş yönetimi başta olmak üzere Türk-İş içerisinde görevini yapmayan herkese karış muhalefet olmaya, işçileri onlara karşı örgütlemeye çalışıyoruz. Artık olmak ya da olmamak aşamasındayız. Yani ortası yok. Kriz var, işten atmalar var, sendikalara baskı var. Görevini yapmak isteyen sendikaları da yanımıza alarak bunu sürdüreceğiz. Bu aynı zamanda Türk-İş içerisinde yürümeyenlerin durumunu da daha derinleştirir. Yürür hale gelen bir Türk-İş yönetimini sağlayabilir.

İŞP Türk-İş içerisinde muhalif olarak biliniyor. Dönem dönem Türk-İş yönetiminin onaylamadığı eylem ve platformlarda bulundu. Ama Türk-İş'in baskısıyla özellikle kritik noktalarda geri adım attı. Bugün daha ileriden gidiyor gibi. İŞP, bugün eylemlerini Türk-İş Genel Merkezi önüne taşıdı. Bunu nasıl açıklıyorsunuz?

Dağılmanın yaşandığı, örgütsüzlüğün çoğaldığı, etkisizliğin bu denli had safhada olduğu bu dönemde, Türk-İş yönetimine karşı tavır almak, inanılmaz derecede ileri bir eylemdir. Bu anlamda evet, bu

duruma karşı en ileri eylemleri ortaya koymalıyız. Eleştiri ve pasif eylemlerle geçiştirebilirdik. Bu da tavır alma olurdu. Ama daha ileri eylem hattını tercih ettik. Bugün yapılması gereken budur. Şubeler Platformunun geriye düştüğü dönemler oldu. 1 Mayıs bunlardan biridir. İŞP, Türk-İş yönetiminin bloke ettiği 1 Mayıs'ın dışına çıkamadı. Bunu aşan bir çizgi belirleyemedi. Bu anlamda kendimize dönük eleştirilerimiz var. Her şeye rağmen bu çizgi aşılabildi. Şimdi Türk-İş'i protesto eylemlerinde, geçmişte 1 Mayıs'ta ne kadar eksik kaldığımızı daha net görebiliyoruz. O dönemde bu tavır gerçekleştirilebilirdi.

1 Mayıs'ta ve benzer kritik süreçlerde Şubeler Platformu, geri adım atmıştı. Bugün Türk-İş Genel Merkezi yine bir basınç uygulasa, uyarı, ihtar, tasfiye tehditleri gelse Şubeler Platformu'nun tavrı ne olur?

Evet, Şubeler Platformu mevcut sendikal çizgiye muhalif bir çizgidir. Mücadele biraz daha keskinleştiğinde, Genel Merkez'den tehditler geldiğinde ya da tasfiyeler başladığında, şubelerde bir tavır alınır mı bilemem. Ama bir noktada tavır alınacağını düşünüyorum. Türk-İş protestosunda gözlemlediğim sonuç benim için olumlu. Şube yöneticileri doğru iş yaptıklarında, ben işçilerin onların arkasında durabileceklerini son eylemlerde gözlemledim. İşçilerin oradaki ruh hali, öfkenin ne kadar üst noktaya çıktığını gösteriyordu. Şubeler içerisinde de bazılarının işçilerle aynı şeyleri düşündüğünü biliyorum. Ama bazılarının ortada durmayı, durumu idare etmeyi benimseyeceğini düşünüyorum.

Bu durumda Şubeler Platformu'nun bütünlüklü tavır koyması zor olabilir. Fakat önemli olan az sayıda kalsa da, devrimci, demokrat şube yönetimlerinin kararlı durmasıdır. Öyle değil mi?

Kaç şube olur bilmem ama böyle bir durumda çok net kararlı duranlar olacaktır. İşçileriyle birlikte böyle bir döneme girilmiştir.

Başta dönemi anlattınız. Kriz, işsizlik, kamu TİS'leri... Türk-İş yönetiminin patronlarla beraber imzasını attığı "Pazara Çık" kampanyasına karşı tepkiler nasıl?

Türkiye sendikal hareket içerisinde Türk-İş'in bugüne kadar dönemsel olarak çizgisi itibarıyla patron örgütleriyle zaman zaman siyasal iktidarlara iş yaptıklarını biliriz. Son açıklaması başka bir şey. Tüm bunları aşan bir şey aslında. Sermayenin, krizin faturasını işçi emekçilere yüklemesine, Türk-İş "evet" diyor. Yani temsil etmesi gereken sınıfa karşı bir politikadır. En tehlikeli çizgidir. Bulunduğu yer itibarıyla Türk-İş'in bu tavrı ekonomik sendikacılık çizgisinden bile çıkmış, çok açıktan krizin faturasını işçi-emekçilere yüklemeye dönüşmüştür. Tabi ki, Türk-İş'in bu tavrı, işçi emekçilerin büyük tepkisini topladı.

Bundan sonra programınız nasıl? Nasıl bir yol izleyeceksiniz?

Önce bir saptama yapayım. Hükümetin 2008 yılında Hak-İş'le yaptığı sosyal diyalog anlaşması gereği sistemin yeni sendikası Hak-İş'tir, Türk-İş değil. Bu nedenle Türk-İş mevcut sürecin ötelenecektir. Geri plana itilmiştir, etkisizleştirilecek olandır. Türk-İş'e bağlı işkolları, hükümet aracılığıyla Hak-İş'e geçirilmeye çalışılıyor. Bu süreç hızla devam edecek. Türk-İş bu süreçten çok fazla da rahatsız değil. Nedeni de, "gidenler gider, kalanlar bizizdir" şeklinde bakıyorlar. Bu süreçte ya Türk-İş'e rağmen Türk-İş'e alternatif bir süreç yaşanacak. Bu Türk-İş'in kendi içerisindeki durumunu kısmen de olsa değiştirecek. Ya da Türk-İş'in bu durumuna, bu erimesine karşı daha ciddi bir dalgayla bir hareket yaşanacak.

Hangisi baskın sizce. Yani yeni bir hareket mi?

Yeni bir hareketi de şöyle düşünmek lazım. Türkiye'de 2009'dan sonra sendikalar yasasında bir değişiklik olacak. İşyeri düzeyinde sendikalar kurulacak. Bu süreç yeni sendikaların kurulmasını getirecektir. İşyeri sendikacılığı benim doğru bulduğum bir yöntem değil. Bu yöntem kendi içerisinde merkezi bir birliği yaratamazsa daha çok parçalı hal alır. Bu da patronların işine yarar. Ben kendi içerisinde bir değişimin daha etkili olacağını düşünüyorum. Türk-İş içerisinde halen sınıftan yana öğeler var. Buraların yaratacağı bir hareket daha doğru daha anlamlıdır. Diğerleri daha ağırlıklı geliyor. Ama bu fırsat verilecek bir şey değildir.

Konuşmanın başında Şubeler Platformu olarak bir iç tartışma yaşadığınızı söylediniz. Neydi?

İç tartışmada biz 2009 1 Mayıs'ındaki tutumu tartıştık. Ama daha bitirmedik. Tartışmanın bir ayağı burası. Burası çok önemli. Sınıfın yanında olan ile olmayan, doğru ile yanlış arasındaki ayrım çizgilerimiz netleşecek, yakında bu tartışmayı bitireceğiz. Bunu yaparken de güçlerimizi dağıtmadan bulduğumuz noktanın daha ilerisine çıkmaya dikkat ediyoruz.

Teşekkür ederiz. Başarılar diliyoruz.

SAĞLIKTA TAM GÜN YASASI;

Sağlık çalışanına kölelik, emekçilere “paran kadar sağlık”

Sağlık Bakanlığı'nın “Tam gün yasası” diye propagandasını yaptığı “Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” Meclis Komisyonu'ndan geçti. Ekim ayında ise Genel Kurul'a getirilmesi planlanıyor.

lelik düzeni, hastalara ise “paran kadar sağlık” dayattığını söyleyip karşı duran tıp camiası ve doktorlar ise, düşman ilan edildi. Doktor-

ların 15-16 bin lira aylık maaşı beğenmediği propaganda edildi.

Peki “tam gün yasası” dedikleri bu saldırı yasası neler getiriyor?

➤ Tasarı ile sağlık kuruluşları ilk olarak üç ana gruba ayrılıyor. 1) Devlet Hastaneleri ve Üniversiteler ile diğer kamu sağlık kuruluşları 2) SGK ile anlaşmalı hastane ve tıp merkezleri 3) SGK ile anlaşma yapmayan sağlık kuruluşları ve özel muayenehaneler. Bir doktor birinci grupta yani kamu sağlık kuruluşlarında çalışıyorsa, ikinci bir işte çalışamayacak. Eğer ikinci grupta çalışıyorsa, ikinci gruptaki sağlık kuruluşlarında olmak koşuluyla ikinci bir işte çalışabilecek. Yani tam gün zorunluluğu asıl olarak kamu hastanelerinde çalışan doktorlara getiriliyor.

➤ Özel muayenehanesi bulunan doktorlar ne kamuda ne de SGK anlaşmalı sağlık kuruluşlarında çalışamayacak. Özel muayenehanelerle SGK anlaşması yapılmadığı için hastalar da tercih etmeyeceğinden, özel muayenehanecilik bitirilerek, hastalar özel hastanelere mahkum edilecek.

➤ Kamu hastanelerinde çalışan doktorların istifa etmeleri zorlaştırılıyor. Çünkü, kamu hastanelerinden istifa eden doktorların belli bir süre SGK ile anlaşma yapan sağlık kuruluşlarında da çalışması yasaklanıyor.

➤ Tasarı ile doktorların 10-15 bin lira maaş alacağı söyleniyor. Oysa, çok hastası olan büyük şehirlerdeki bir hastanede çalışan bir uzman doktor, 22 iş günü içinde 20.5 saat ve bütün hafta sonu günlerinde 24 saat çalışırsa ancak, 7 bin 107 lira maaş alabilecek. Böyle bir çalışma da mümkün olamayacağı için Sağlık Bakanlığı'nın ve medyanın verdiği rakamlar, doktorla emekçi halkı karşı karşıya getirmeye dönük bilgi kirliliğidir.

➤ Döner sermaye sistemi yasallaştırılıyor. Mevcut durumda da üniversiteler ve Sağlık Bakanlığı kurumlarında döner sermaye uygulaması bulunuyor. Ancak, yeni tasarı, sağlık sisteminin tamamını döner

sermaye sistemi üzerine kuruyor. Sağlık çalışanları, döner sermaye sistemine karşı çıkıyorlar. Çünkü döner sermayeden alınan para, sabit değil. Şehre, hastaneye, bölüm ve servise, aylara, yapılan işlere göre değişiyor. Bu değişiklikler yasa da belirlenen değişiklikler. Bir de keyfi olarak yapılan uygulamalar var ki, bazı aylarda hiç alınamıyor, ya da gecikmeli olarak alınıyor. Döner sermaye güvencesiz bir maaş biçimi olduğu gibi, ayrıca emeklilik vb. özlük haklara da yansıtılmıyor. Döner sermaye sisteminin sağlığın temelini oluşturması ile sağlık çalışanları bir çok haklarını kaybedecek.

➤ Doktorlara ve sağlık çalışanlarına daha düşük ve güvencesiz bir ücretin yanı sıra, daha uzun ve yoğun çalışma düzeni de dayatılıyor. Sağlık Bakanlığı, ikinci bir işte çalışmasını yasakladığı doktorlara, gece yarılarında kadar çalışma ve nöbetler dayatıyor. Üstelik de saati 5 liraya.

➤ AKP hükümetinin gündeme getirdiği diğer bir yasa tasarısı, Hastane Birlikleri Yasası ile kamu hastaneleri özelleştirilmeye çalışılıyor. “Tam gün yasa tasarısı” ile bu yasa tasarısını birleştirdiğinizde, yapılmak istenenin, özelleştirilen bu hastanelere çok daha ucuza ve uzun saatler çalışacak doktor ve sağlık personeli sağlamak olduğu, daha iyi anlaşılıyor. Üstelik de bu özelleştirilen hastanelerden doktor kaçışını önlemek için, bir taraftan istifa koşulları zorlaştırılırken, diğer taraftan da özel hastanelerdeki doktorların maaşları da düşürülmeye çalışılıyor.

➤ Bu yasa tasarılarıyla getirilmeye çalışılan yeni sağlık sistemi ise, asıl olarak emekçi halkı vuruyor. Hastanelerin özelleştirilerek bütün giderlerin ve personel maaşının SGK'dan gelen ve hastalardan alınan paralarla oluşturulacak bütçeden, yani döner sermayeden karşılanması, paralı sağlık sisteminin kurulması anlamına geliyor. Bir taraftan SGK primlerinin, diğer taraftan katkı payı adı altında hastadan alınan paraların katlanarak artacağı, parası olmayanın ise artık sağlık hizmeti alamayacağı bir sağlık sistemi kuruluyor.

Kısacası, “Tam gün yasa tasarısı” vb. yasalarla yapılmak istenen, paralı sağlık sisteminin adım adım kurulmasından başka bir şey değildir.

‘Tam Gün’e karşı doktorlar eylemde

Meclis'te yasalasmayı bekleyen Tam Gün İstihdam paketine karşı doktorlar yürüyüşler gerçekleştirdiler. 24 Haziran'da İstanbul, Ankara, Adana, İzmir ve Bursa illerindeki üniversite hastanelerinde gerçekleştirilen eylemlerde tam gün yasasının iptal edilmesi istendi.

İstanbul'da Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde toplanan İTO üyeleri ve destekçi kurumlar Haseki Hastanesi'ne kadar yürüdüler. “Herkes sağlık güvenli gelecek”, “Tam gün yasası iptal edilsin”, “Herkes sağlık, herkes eğitim” sloganlarının atıldığı eylemde, tam gün yasasının sağlık hakkının gasp edilmesi olduğuna vurgu yapıldı. Konuşmada, hükümet ve Sağlık Bakanlığı'ndan tasarının geri çekilmesi istendi. Yürüyüşe Dev Sağlık-İş, SES ve Herkes Sağlık Güvenli Gelecek Platformu da destek verdi.

Aynı gün Ankara'da Gazi Üniversitesi önünde ve Adana'da Çukurova Üniversitesi önünde gerçekleştirilen eylemde de yasanın geri çekilmesi istendi.

Açıklamalarda bu yasa tasarısıyla sağlıktaki ticarileşmenin boyutunun artacağı, amacın doktorları çalıştırmak değil, sermayeye kar alanları sağlamak olduğu vurgulandı.

Emeklilerden protesto

SSK'lı ve Bağkur'lu emeklilerin maaşlarına yapılan yüzde 1.83'lük sefalet zammını protesto etmek için emekliler Temmuz ayı içinde çeşitli eylemler gerçekleştirdiler.

İstanbul-Eminönü'ndeki Yeni Cami önünde toplanan ve “Haklarımızı İstiyoruz” yazılı Emekli Sen imzalı pankart açan emekliler, Büyük Postane'ye kadar yürüdüler. Emekliler burada Tayyip Erdoğan'a, yapılan zam oranında paralar gönderdi. “Hükümet zammını al başına çal”, “Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz” sloganları atıldı. 300 kişinin katıldığı eylemde yapılan açıklamada, verilen bu zammın emeklilerle dalga geçmek anlamına geldiğine değinildi.

Emekliler Ankara'da Milli Müdafaa caddesinde toplanarak eylem gerçekleştirdi. Elleri taşıdıkları 5 ve 10 liralık banknotları gösteren emekliler, zammı protesto ettiler.

Kamu TİS'leri imzalandı

“Gelinen süreci onaylamak mümkün değil”

Kamu TİS'leri imzalandı. Yapılan çerçeve anlaşmasına göre, işçi ücretlerine birinci yıl ilk 6 ay yüzde 3, ikinci 6 ay, yüzde 5,5; ikinci yıl yüzde 2,5 + 2,5 oranında zam yapıldı. Düşük ücretlilere ise, 60 TL sey-yanen zam yapıldı. Diğer yandan esnek üretim ve idari maddelerde, herhangi bir anlaşma yapılmadı. Bunlar işkollarının kendi grup sözleşmelerine bırakılmış durumda.

Türk-iş ağaları yine TİS'leri satarak ihanetçi-işbirlikçi pratiğini bir kez daha sergilediler. Konu hakkında Hava-iş Genel Başkanı Atilla Ayçin'le konuştuk.

DSB: Kamu TİS'leri imzalandı. Siz nasıl değerlendiriyorsunuz. İmzalanan TİS sizi tatmin ediyor mu?

Atilla Ayçin: Biz yapılan sözleşmenin içerisinde olmayan sendikalardan biriyiz. Bunun nedeni de, kendi işkolumuzda örgütlü olduğumuz her iki şirket de, işkolumuza ve TİS yetkimize itiraz ettiği için şu an mahkemelik bir süreç yaşıyoruz. Ama tabi bu konu TİS'leri izlemediğimiz anlamına gelmiyor. TİS'in sonuçlarına bakarak şunu söylemek mümkün. Demek ki, her dönem olduğu gibi yine, hükümetle Türk-iş arasında üzerinde uzlaşılan çerçeve anlaşmasına muhalefet eden ve bu protokolün altına imza atmayan sendikalardan biri olacaktık. İmza öncesi, hükümetle Türk-iş arasında yapılan görüşmelerden aldığımız bilgiler vardı. Özellikle hükümetin ücret ve diğer idari maddelerde, esnek çalışmaya ilişkin maddelerde ısrarcı davrandığını duymuştuk. Ücret konusunda krizi bahane ederek Türk-iş'in önerdiği rakamı kabul etmediğini söylemişlerdi. Buradan yola çıkarak çok gecikmeli de olsa yanılıyorsam 4 ve 7 Temmuz günleri, bir iş çıkışı bir sabah iş girişinde protesto kararı alındı. Hükümetin özellikle ücret konusundaki tavrı, başbakanın “isterlerse greve çıksınlar” diyerek meydan okuması, Türk-iş ve TİS Koordinasyon Kurulu'nu ne kadar ciddiye aldıklarının göstergesiydi. Maalesef Türk-iş her zaman olduğu gibi, bu dönem de işçiye rağmen ve ne işçilerin ne de süreci işçilerin lehine çevirecek olan sendikacıların sürece dahil edilmediği bir TİS dönemi yaşadı ve bu dönemi hükümete teslim etti. Bugün işçiler TİS'lerden hoşnutsuz, hala eylemler. Çerçeve anlaşmasına varılmış. O da oldukça yetersiz bir oran. İdari maddelerde herhangi bir düzenleme, anlaşma yok. Sendikalar kendi işkollarında kendi sorunlarıyla ilgili, işverenlerle ve onların temsilcisi olanlarla şu an bir mücadele süreci yaşıyorlar. Yani Türk-iş bir şekilde sanki hükümete diyet borcunu ödedi. Türk-iş bana göre (Hava-iş olarak söylüyorum) sendikaları hükümetin karşısında yalnızlaştırarak sınıfı güçsüzleştirdi. Çünkü imzalanan çerçeve anlaşması, ücrete çözüm getirmiyor, idari maddelere çözüm getirmiyor, sosyal konulara çözüm getirmiyor, demokratik haklara çözüm getirmiyor. Bu sendikaları yalnızlaştırma politikasıdır. Bugün mevcut Türk-iş yönetiminden bizim bir beklentimiz yok. Aslında bugün yaptıkları kendisiyle örtüşen şeyler. Bu kadrodan daha farklı şey beklemek iyimserlik olur.

Bir çok sendika başkanı, imzalanan TİS'ler için “kırılma yarattı” dediler. Ama imzalanan TİS'e karşı fiili eylemler yapan işkolları da oldu. Hoşnutsuzluk büyük. Bu süreç tersine, yani mücadeleyi ileriye taşımaya çevrilemez mi?

Tabi bu, şu an mücadelesi devam eden sendikaların yapacaklarına, ortaya koyabilecekleri dayanışma örneklerine, estirebilecekleri rüzgara bağlı. Sendikaların Türk-iş'e rağmen birlik oluşturmaları, mücadele temelinde biraraya gelmeleri, sürece önderlik tavrı koyabilmeleri, böyle bir niyet oluşturlarsa mümkün. Ben şu ana kadar böyle bir niyet görmedim. Herkes kendi alanında, kendi bölgesinde, kendi sektöründe çözebildiğince mevcut gücüyle kendi sorunlarını çözmeye çalışacak. Ama bunlar, dönemsel sorunlar olacak. Yani kalıcı, geleceğe taşı-nacak çözümler olacağını düşünmüyorum. Krizin yaşanması, gerek hükümet, gerekse patronlar tarafından iyi bir fırsat olarak değerlendiriliyor. Bu fırsatı patronlar olabildiğince kendi lehine çevirmeyi bildiler. Ama işçi sendikaları ve bağlı oldukları konfederasyonların, bu durumu iyi değerlendirdiklerini söylemek mümkün değil. En başta bu fırsatı işçi sınıfının lehine dönüştürcek bir merkezi yapılanma yok. Konfederasyonların zaten krizi işçi sınıfı lehine fırsata dönüştürme, önderlik yapma niyetleri de yok. Sendikaların da çok fazla Türkiye'yi bir mücadele platformuna dönüştürme anlayışına sahip olduklarını düşünmüyorum. Sendikacılar olarak hepimiz, bir şekilde işte “krizdir, aman sesimizi fazla çıkarmayalım, aman fazla talepkar olmayalım, fazla ısrarcı olmayalım, aman işçiler işini kaybetmesin, işyerleri kapanmasın” diye diye, aslında farkında olmadan hükümetlerin ve patronların havuzlarına su taşıyoruz. Görünen o ki, bu süreci tersine çevirecek, mücadeleyi ileriye taşıyacak, ekonomik taleplerle siyasi talepleri işleyebilecek bir iradeye ihtiyaç var. Süreç içerisindeki sendikaların da ortak bir irade oluşturabileceği düşüncesinde değilim.

Hava-iş bunun neresinde? Hava-iş Türk-iş içerisinde muhalif sendikalardan biri. Her ne kadar TİS süreci içinde olmasanız da, sınıfın çıkarları için Hava-iş'in sendikaları biraraya getirme, ortak mücadele örme çabası var mı?

Bu dönem için bu sürecin önderliğini üstlenmiş durumda değiliz. Üstlenebilecek durumda da değiliz. Çünkü örgütlü olduğumuz işyerlerinde TİS görüşmeleri başlatamıyoruz. 7 aydır üyelik aidatlarını almıyoruz. İşyerlerine sendikacılar olarak sokulmuyoruz. Mahkeme koridorlarında koşturuyoruz. Hükümetin ve THY patronlarının bulunduğu nokta, bir şekilde Hava-iş'i yoketmektir. Tabi Hava-iş'in kendine özgü sorunları var diye, gelişen sürece, kamu TİS'lerine uzak duracağı anlamını taşımaz. Kendi sorunlarımızla uğraşırken, süreci örgütleyecek ortak mücadele platformunun içerisinde de, merkezin de de yer alırız. Ama bizzat bu işin örgütleyeni, önderi olacak durumda değiliz. Bu konuda görüştüğümüz sendikalar var. Önümüzdeki günlerde İstanbul'da bir toplantı olma ihtimali var.

Sözleşmenin uyarı grevinin hemen

akabinde imzalanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Yani öncesinde bir danışıklı-dövüş mü? Zaten Türk-iş Genel Başkanı Kumlu da “imzadan önce Başbakanla görüştük” açıklaması yaptı. Yoksa grevin daha fazla büyüme olasılığı mı etkili oldu?

Hiç kimse birbirini aldatmasın. Şimdi 2009 sözleşmesinde taslak hazırlama aşamasında, görüşme aşamalarında eğer işçiye bu sürece ortak etmemişseniz, işçinin gündemine sokmamışsanız, işçiyle yola çıkmamışsanız, yani imza atmaya beş kala, “hadi arkadaşlar AKP il binaları önünde protesto yapalım”, “hadi arkadaşlar sabahları işe bir saat geç gidelim” demek, bu topu taca atmaktır. Yani 7 aylık sürecin hiçbir aşamasında işçileri dahil etmeyeceksin, sözleşmeye beş kala “hadi işçiler sokağa” diyeceksin, bu aldatmacadır. Bu, işçileri, kamuoyunu kandırmaktır. Böyle sonuç alınmaz. Sözleşmeye işçileri dahil edilmediğini, yapılan AKP önü eylemlerde katılımın azlığını, hükümet de görüyor. Sabah uyarı grevi eyleminde bir organize yok. Bunları hükümet de, yandaşları da görüyor. Ondan sonra çıkıyorlar efendim, “Başbakan bizi evine çağırdı”. Senin başbakanın evinde ne işin var? Bunca zaman görüşülmemiş, hiçbir şey elde edilememiş, sen başbakanla yaptığın ikili görüşmede mi elde edeceksin? Sen işçiye devreye sokmadan, karşındaki siyasi duvarı aşabileğini mi düşünüyorsun? Mümkün değil! Son anda eylem kararı almaları, işçilerin yüreklerinde kabaran öfkeyi, kini bastırmaya, isyanı bastırmaya dönük, bir nevi deşarj yapmaya, işçilerin içini boşaltmaya dönük politikadır. Karşı tarafa da “ne yapalım, bir taraftan sizinle, bir taraftan da işçilerle iyi geçinmek zorundayız” anlayışının ürünüdür.

Uyarı grevi bir aldatmaca değil mi? Sabah 7-8 arası. Genelde, saat 8'den sonra işbaşı yapılır. Üretimin olmadığı bir saatte uyarı grevi. Yanılmıyorsam sizin de buna dönük “Saat 7-8 arası uyarı grevi mi olur” şeklinde açıklamanız vardı. Böyle bir eylem işçileri hazırlamak lazım. Akşam saat 5, faks geliyor. “Yarın akşam şu yapılsın” şeklinde. Faks geliyor, “Ankara'da toplantı var” diye. Karayoluyla Ankara'ya gidiyoruz, ikinci bir uyarı, “toplantı iptal edildi”. Yarı yoldan geri dönüyoruz. Niye Başkanlar Kurulu'nda tartışmaya korkuyorsunuz? Biz TİS Koordinasyon Kurulu oluşturulmasına karşıydık. Bu sorunu Başkanlar Kurulu'na taşınmasını, orada tartışılmasını, karar alınmasını, Başkanlar Kurulu'nda sürecin bitirilmesini önerdik. Kabul görmedi. Bugün gelinen süreci onaylamak mümkün değil.

Teşekkür ederiz.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tarihsel Gelişimi XI

1960 ve 1970'li yıllarda Meslek Hastalıkları Hastanelerinin gelişimi

1960 ve 1970'li yıllar, bütün dünyada devrim rüzgarlarının estiği bir dönem oldu.

Türkiye de bu rüzgarın dışında değildi. Bu devrimci dalga, ülkeye yepyeni bir soluk getirdi. Bir taraftan öğrenci hareketinde, diğer taraftan da işçi hareketinde önemli gelişmeler yaşandı. İşçi hareketi, Türk-İş hatta DİSK'i aştı ve militan bir işçi hareketi doğdu. Kavel, 15-16 Haziran, Tarih, 77 1 Mayıs'ı ve daha bir çok militan işçi direnişi döneme damgasını vurdu. Yani tam da şairin dizesindeki gibi, "hava döndü/işçiden esiyordu yel!"

Devrimci hareketin yükselişi ve işçilerin yaptıkları militan eylemler, yasaların da değişmesine neden oluyordu. İşçiler, sadece ekonomik talepleri için değil, siyasal talepler için de sokaklara dökülüyor, eylemler yapıyorlardı. 1970 yılında 15-16 Haziran eylemleriyle DİSK'i kapatmayı hedefleyen yasaya geri adım atılması, 1975 yılında DGM'lerin kapatılması, ilk akla gelenler. **İşçi sınıfının mücadelesi, militan ve görkemli eylemleri, ölümüne gerçekleştirdiği direnişler, burjuvazinin pek çok alanda geri adım atmasına, hatta yasal düzenlemeler gerçekleştirmesine neden oluyordu.**

Bu devrimci ve militan rüzgarın etkisiyle, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda da önemli yasal düzenlemeler gerçekleştirildi. 1475 Sayılı İş Yasası, Sendika Yasası, Grev Yasası, Sosyal Sigortalar Yasası ve işçi sağlığı konusunda bir çok tüzük ve yönetmelik peş peşe çıkarıldı. İşyerlerini denetlemekle görevli İş Güvenliği Müfettişleri Teşkilatı ve işçi sağlığı alanında araştırmalar yapmak üzere İşçi Sağlığı ve Güvenliği Merkezi Müdürlüğü (İSGÜM) kuruldu. Meslek Hastalıkları Hastaneleri açıldı.

İşçi sınıfındaki hareketlilik, kimi demokrat aydın ve bilim insanlarının da harekete geçiren bir etki yaratmıştı. Zaten işin doğası da böyledir. **İşçi ve emekçilerden, ezilen halklardan yükselen her hareket, her devrimci dalga, her hak alma mücadelesi, kendi devrimci önderlerini, kendi örgütlülüklerini yarattığı gibi, aydınları ve bilim insanlarını da çekim alanına alır.** Bu hareketten güç alan aydın kesimler, kendi alanlarında mücadelenin bir parçası haline gelirler. Kitleler sokaklara dökülerek taleplerini haykırırlar; bu hareketi değerlendirmek, konu ile ilgili raporlar yazmak, talepleri formüle etmek, konu ile ilgili yasalara ve yasa tasarılarına dikkat çekmek vb. de, hareketin çekim alanındaki aydınlara düşer.

Güncel bir örnek vermek gerekirse, bugün Tuzla tersanelerinde yaşanan ölümlere karşı işçilerin büyük bir tepkisi ve zaman zaman bu tepkilerin eylemli hale dönüşmesi söz konusudur. Keza kot kumlama işçilerinin yüksek ölüm oranları, çalışma koşullarına karşı işçilerin örgütlenmesine ve dernek kurarak mücadele etmelerine yol açmıştır. Her iki alandaki mücadele, üniversitelerdeki eğitimciler başta olmak üzere bazı aydınların dikkatini çekmiş, bu alanlardaki işçilerin çalışma koşullarını ve ölü-

me sebep olan unsurları araştırmalarına neden olmuştur. Bu konuda raporlar hazırlayanlar da vardır. Bu alanlardaki mücadeleler daha fazla yükseldiğinde, çalışma koşullarının düzeltilmesine ilişkin aydınların yaptıkları çalışmalar da artacak, belki de yasal düzenlemeler gündeme gelecektir.

Günümüzde sınırlı düzeydeki eylemler bile, bilim insanlarının dikkatini konuya çekmeye yetiyorken; '60'lı ve '70'li yıllarda güçlü devrimci dalganın estiği ve militan işçi direnişlerinin gerçekleştiği koşullarda, bilim insanlarının, aydınların bu hareketin çok daha "içeriden" bir parçası haline gelmeleri kaçınılmazdır. **O yıllarda, işçi ve emekçi hareketini yakından takip eden ve bu doğrultuda eserler veren, çok sayıda bilim insanı vardır.** İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanında elde edilen kazanımlarda bu aydın ve bilim insanlarının da rolü olmuştur. Onlar da bulundukları alanda, kimi zaman SSK bürokrasisine karşı, kimi zaman karşılarına çıkarılan mesleki engellere karşı mücadele etmişlerdir. Yazımızın bu bölümünde, o yıllarda işçi sağlığı alanındaki gelişmeleri, bu insanların katkıları yönüyle ele alacağız.

Türkiye'de işçi sağlığının kurucuları

İşçi- emekçi hareketine yakın duran bilim insanlarından ilk kuşağı oluşturanlardan Dr. Cemal Kiper, 1948 yılında 10. Tıp Kongresi'nde "İş Hekimliği" başlığı altında ayrıntılı bir rapor sundu. Bu rapor, bugünün sorunlarına bile çözümler içeriyordu. Ayakkabı imalatında çalışan işçilerde kullanılan tutkalın içindeki benzenin kanser yaptığını bütün dünyada ilk defa ortaya koyan Dr. Muzaffer Aksoy da bu ilk kuşaktandır. Prof. Dr. Turhan Akbulut ve Prof. Dr. İsmail Topuzoğlu, Dr. Engin Tonguç, Dr. Haldun Sirer hocalar da kendilerini işçi sağlığının ikinci kuşak hocaları olarak değerlendirmektedirler. Dr. Cahit Erkan, Dr. Nazif Yeşilleyen, Dr. Refik Erer, Dr. Erdal Atabek ve birkaç doktor ve bilim insanı daha... Bu kişiler, kısıtlı olanaklara ve başta SSK bürokrasisi olmak üzere her yönden ciddi engellere rağmen, işçi sağlığı alanında büyük adımlar atılmasını sağlamışlardır.

SSK bürokrasisi ile yaşanan en önemli sorun, bir koruyucu hekimlik uygulaması olan işyeri hekimliği konusunda olmuştur. SSK yönetimleri, SSK'yı sadece hastalıkların tedavisinden sorumlu görüyordu. Koruyucu hekimliği görevleri arasına almıyorlardı. Bu nedenle SSK'da meslek hastalıklarını önleme ve işyeri hekimliği konularını geliştirmek için üretilen projeler, araştırma ve raporlar dikkate alınmıyordu.

1960'lı yıllarda, 506 Sayılı SSK Kanunu'nun çıkarılması sırasında, yine yoğun çabalarla Kanunun 124. Maddesine bir cümle ekleniyor: "SSK, gerekli gördüğü hallerde koruyucu sağlık hizmeti yapabilir." Ancak bu, SSK bürokrasisinde "yapmayabilir de" şeklinde yorumlandı ve koruyucu hekimlik,

SSK'nın dışında görülmeye devam etti. Bu durum 1972 yılına kadar sürdü.

Meslek hastalıkları hastanelerinin öyküsü

Burada İSGÜM'ün kuruluşuna da kısaca değinmek gerekiyor. **Meslek hastalıklarının tespit edilmesi için genel hastalıkların teşhisi için gereken laboratuarlardan farklı özel laboratuvarlar gerekiyordu.** Bunun kuruluşunun maliyeti ise oldukça yüksekti. Dr. İsmail Topuzlu ve Dr. Turhan Akbulut'un çabalarıyla ve Birleşmiş Milletler Teknik Yardım Fonu desteğiyle, işletmelerde araştırmalar yapmak üzere böyle bir laboratuvar kuruldu. Bu laboratuvarın adı, İSGÜM'dü (İşçi Sağlığı ve Güvenliği Merkezi Müdürlüğü).

İSGÜM, döneme göre iyi bir donanım ile kuruldu, ancak bu sefer de işlevsiz kalmıştı. En basitinden, kadrosunda işyerlerinde hastalık araştırması yapacak doktor bulunmuyordu.

Bu dönemde sıklaşan iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı oluşan tepkiler, sendikaları da harekete geçiriyor. Türk Tabipleri Birliği bünyesindeki doktorlar da konuya ilgi göstermeye başlıyorlar. Bütün bu baskılar sonucunda, İSGÜM yöneticilerinin hazırladıkları raporlar, devlet tarafından gündeme alınmak zorunda kalıyor. Fakat uygulamada güdükleştirmeye çalışıyorlar. Meslek hastalıkları ile ilgili hastalar, bir hastanenin köşesine şartlı olarak sıkıştırılıyor. Buna rağmen ülkede madenler dışında da meslek hastalıklarının olduğu ortaya konulmuş oluyor ve ilk defa meslek hastalıkları istatistiklere giriyor.

Bu yöndeki çabalar, ilerleyen yıllarda daha da artıyor. Bir SSK dispanserinin o bölgedeki işyerleriyle sürekli iletişim halinde olması, kendi hekimlerini oralara gönderip incelemeler yapması için "pilot çalışma" başlatıyorlar. Bu proje kapsamında İstanbul'da 10 bin işçi, işyerlerine gidilerek taramadan geçiriliyor. Sınırlı sayıda işletmede yapılabilen araştırmalara rağmen, tablonun korkunçluğu ortaya çıkıyor. Çünkü **hangi işletmeye el atılsa, çok yüksek oranda meslek hastalığı tespit ediliyor.** Bu araştırmalar, SSK kongrelerinde ve tıp dergilerinde yayınlanıyor, işçi sağlığı alanında duyarlılığın yaratılmasında önemli bir etkiye bulunuyor.

Elbette bu etki yeterli değildi. Bütün ülkeyi kapsayan bir sistem kurmak gerekiyordu. İşyeri hekim-

leri ve SSK birinci basamak hizmeti yapan poliklinik hekimleri, işin çözümünde kilit noktaydı. SSK'dan bu hekimlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerle işyeri hekimliği ve meslek hastalıkları konusunda eğitim verilmesi talep edildi. Tabi ki SSK yönetimi bunu da reddetti. Hatta yetki verdiği işyeri hekimlerinin denetlenmesini ve desteklenmesini bile reddetti. Geriye SSK hastanelerinin köşelerinde meslek hastalıkları için ayrılan yatakların geliştirilmesi kalıyordu.

Bu alanda çalışma yapan doktorların amacı, Türkiye'nin 6 coğrafi bölgeye ayrılması, bu bölgelerde SSK'nın laboratuvarları ile birlikte 'iş hekimliği ve meslek hastalıkları klinikleri' açılması ve bunların SSK ile birlikte çalışması idi. Uzun tartışmalar ve itirazların ardından SSK Yönetim Kurulu'ndan, İstanbul ve Ankara'da olmak üzere iki hastane açılması şeklinde karar çıktı. Arkasından, Ankara Ulus Hastanesi'nde ve İstanbul Eyüp Hastanesi'nde az sayıdaki yatakla ve sınırlı olanaklarla meslek hastalıkları alanında çalışmaları yürütmeye çalıştılar.

1980 yılında ise Ankara ve İstanbul Kartal Meslek Hastalıkları Hastaneleri açıldı. Bu hastaneler, İtalyan üniversiteleri işçi sağlığı enstitülerinin bir örneği şeklindeydi. **Meslek hastalıkları hastaneleri, bir taraftan işçi sağlığı alanında çalışacak kadroların yetiştirilmesi için birer okul olurken; diğer taraftan, gelişkin laboratuvar olanaklarıyla, hastanelere bağlı bölgelerdeki binlerce işyerlerinde araştırma ve taramalar yapılarak koruyucu hekimliğin, aynı zamanda da tespit edilen hastalıkların tedavi merkezleri haline getirildiler.** İstanbul'da tıp fakültesi öğrencilerinin son sınıfta İstanbul Meslek Hastalıkları Hastanesi'ne götürmeye başlanmasıyla, meslek hastalıkları hastaneleri tam bir enstitü haline dönüşmüş oldu. Hastanesi'nin İLO uzmanlarınca da "hekim ve mühendisleri eğitebilecek bir enstitü" haline geldiği onaylandı.

* * *

Bir avuç emekçi dostu bilim insanının ve sağlık çalışanı, '60 ve 70'li yıllarda yükselen devrimci dalgayı ve işçi hareketindeki canlanmayı arkasına alarak, Türkiye'de işyeri hekimliği ve meslek hastalıkları konusunda önemli başarılar elde ettiler. Bütün bunların sonucunda, 90'lı yıllarda 30 bin işyeri hekiminin eğitimine kadar varan ciddi adımlar atılabilirdi. Bugün ise, bırakalım bunları daha da geliştirmeyi, maalesef adım adım yok edildiği bir gerçektir. Bir sonraki bölümde bu durumu ele alacağız....

Kaynak: Türk Tabipleri Birliği
Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi,
Sayı: 9, Ocak 2002

Tersanelerde ölümler bitmek bilmiyor. 8 Haziran'da Tuzla'daki Çelik Tersanesi'nde meydana gelen kazada 2 işçi yaşamını yitirdi. Brezilya'ya ait bir geminin boyama işlemi sırasında meydana gelen patlamada Hüseyin İbir ve Süleyman Kırğul öldü. Bir ay sonra 8 Temmuz günü de Çelik Trans tersanesinde kaynak sırasında meydana gelen patlamada, Bayram Kütük adlı işçi yanarak öldü. İki işçi de ağır şekilde yaralandı.

Kölece çalışma koşullarının had safhada yaşandığı havzalardan olan tersanelerde neredeyse her aya bir ölüm düşerken, iş güvenliği, işçi sağlığı, koşulların düzeltilmesi için çalışmalar yapacaklarına dair söz veren bakanlar, devlet yetkilileri ve patronlar ise yalanlarının her cinayetten sonra açığa çıkmasıyla teşhir olmaya devam ediyorlar. Yaşanan bu cinayete tepkiler ise eylemlerle oldu. Çelik Trans tersanesinin önündeki eylemlerde ölümlerin durdurulması ve önlemlerin alınması istendi. Limter-İş GİSBİR önünde yaptığı eylemde patronların devletin göz yummasıyla pervasızca davrandıklarını, işçilerin hayatına hiç önem vermediklerini,

Tersane'de ölüm bitmiyor

ölümlerden sorumlu olduklarını açıkladı.

Ölüm olayının gerçekleştiği 8 Temmuz'da ise Limter-İş üyeleri, tersanedeki koşullara dikkat çekmek için Pendik'ten İstanbul Çalışma Müdürlüğü'ne bir yürüyüş gerçekleştirdiler. Yürüyüşe Pendik'te Askeri Tersane'de firma olan CHT

ve Tuzla'da Dearsan'daki direnişçiler katıldı. İşçilerin aileleri de yürüyüşe destek verdiler. İşçiler "Gemileri yaktık geri dönüş yok", "Taşeron sistemi kaldırılсын", "Ucuz emek cenneti işçilerin cehennemidir", "Yaşasın tersane direnişimiz" yazan önlükleri giydiler. Sloganlarla yürüyen işçilere çevredeki işçilerin ve emekçilerin ilgisi de yoğun oldu.

HSGP Platformu da 11 Haziran'da TMMOB'da düzenlediği basın açıklamasıyla ölümlerin hesabının sorulmasını ve sorumluların yargılanmasını istedi. Taşeron sisteminin derhal kaldırılması, Tersanelerin izleme komisyonunun kurulması, sendikalaşma önündeki engellerin kaldırılması ve gerekli önlemlerin alınması istenirken ölümlerden sorumlu olanların yargılanması ve patronların tutuklanması istendi.

ATV-Sabah grevi durduruldu

Sabah-ATV grevcilerinin grevi 150'li günlere yaklaşırken, haftalık eylemleri devam ediyor.

Haziran ayı içerisinde Galatasaray'a yaptıkları yürüyüşlerin polis tarafından barikatlarla engellenmesi üzerine tramvay durağında eylemlerine devam

eden grevci işçilere, Sinter, Entes işçileri, Yıldız Teknik Üniversitesi öğrencileri ve aralarında Proleterce Devrimci Duruş okurlarının da bulunduğu devrimci ve ilerici kurumlar da destek verdiler. Eylemde "Sabah okuma greve destek ver", "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz", "Yaşasın sınıf dayanışması" sloganları atıldı. Yapılan basın açıklamasında, grevde geline süreç ve verilen mücadeleye değinildi, anayasal hak olan örgütlenme hakkını engelleyen patronların cezalandırılması istendi.

İstanbul 2. İş Mahkemesi, ATV-Sabah grevinin 154. gününde grevi durdurma kararı aldı. Durdurmaya gerekçe olarak ise, sendikalı çalışan sayısının azınlığa düştüğü belirtildi. Oysa grev başladığı anda tüm tehditlere rağmen sendikalı işçi sayısında azalma sınırlı sayıda kaldı. Alınan bu kararın en büyük nedeni, ATV-Sabah grevinin diğer illerde alınan grev kararlarıyla yaygınlaşmasıydı. İstanbul ve Ankara'da 10 işçinin sürdürdüğü grev, 2 Temmuz'dan itibaren Antalya, İzmir, Adana, Diyarbakır, Bursa ve Trabzon'a da sıçradı. Bu illerdeki basın mensuplarının grevi, medya patronlarının ve devletin gözünün korkuttu.

Her cumartesi süren ATV-Sabah işçilerinin eylemlerinin sonuncusu, 18 Temmuz'da gerçekleştirildi. Eylemde mahkemenin aldığı bu karar protesto edilirken, hukuki mücadeleye devam edileceği vurgulandı. Alınacak kararın, grevci işçilerle birlikte kamuoyuyla paylaşılacağı belirtildi.

Son bir buçuk aydır ATV-Sabah işçilerinin grevi, hem fiziken hem

psikolojik olarak baskı altında. Grevciler, medyanın ve devletin yok sayan tutumuna rağmen, kararlı ve ısrarlı tutumlarıyla kamuoyu oluşturmayı başardılar. Ancak üzerlerindeki baskı ve yıldırma politikası oldukça büyük. Daha öncesinde

alınan işe iade kararları hiçbir şekilde uygulanmazken, cumartesi yürüyüşlerinin önüne polis barikatları dikildi. Tayyip Erdoğan'ın damadının yönetiminde yer aldığı ATV-Sabah, AKP hükümetinin arka bahçesi işlevini sürdürebilmek için örgütlülüğü dağıtmanın peşinde. Sendikalı-örgütlü emekçileri istedikleri gibi kontrol etmeleri, sömürüp yönlendirmeleri mümkün olmayacak çünkü. bu nedenle saldırılarını artırıyorlar.

Gelinen aşamada, bu durdurma kararıyla ATV-Sabah grevcilerinin etkili bir hat izlediği ortaya çıkmış oldu. Grev başladığında küçümsenen, burjuva medyada yer bulmakta zorlanan grevciler, bu ablukayı yarıdılar, kendilerini kamuoyuna etkin bir şekilde taşıdılar. Tüm Türkiye'de ATV-Sabah grevcileri tanındı, duyuldu. 12 Eylül darbesinden sonra basın alanında yapılan ilk grev olması da grevin misyonunu büyüttü. Ayrıca her cumartesi yapılan eylem, tüm direnişlerin ve grevlerin buluşma noktası olmuştu. Yürüyüşler kiteselleşti, her geçen hafta yeni katılımlarla büyüdü. Sinter, Kurtiş matbası, Entes, Gürsaş vb. eklenerek, bir direnişler buluşması oldu. Grevlerin ve direnişlerin tek kanallardan akmasında önemli bir işlev gördü. Elbette bu, hem devleti hem de patronları ve sendika ağalarını rahatsız etti. Grevi ve bu birliği kırmak için her yola başvurdular.

Bütün engellere rağmen, grev ve direnişlerin sürmesini, buna yenilerinin eklenmesini engelleyemeyecekler. Krizin işçi ve emekçilere yükü arttıkça, engellemeleri mümkün de olmayacak.

Güler Zere'ye özgürlük!

14 yıldır cezaevinde bulunan ve kanser teşhisi konulan DHKP-C Davası tutsağı Güler Zere tahliye edilmiyor. Elbistan cezaevi'nden Adana Balcı Hastanesi'ne sevk edildikten sonra kanser teşhisi konulan ve damağının büyük bir bölümü ameliyatla alınan Güler Zere için avukatları tahliye talebinde bulundular fakat bu talep sürekli reddedildi.

TAYAD'lı aileler, İstanbul, Adana, İzmir ve Ankara'da eylemler yaptılar ve Zere'nin tedavisinin sağlıklı koşullarda gerçekleştirilmesi için tahliye edilmesini istediler. 4 Temmuz'da Malatya'da "Güler Zere'ye Özgürlük" talebiyle eylem yapanlardan iki kişi gözaltına alındı. Halk Cephesi'nin gerçekleştirdiği eylem, AKP İl Başkanlığı önünde Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf'ın ziyaretinin gerçekleşeceği saatlerde yapıldı. Eylemden sonra Bakan ziyaretini iptal etmek zorunda kaldı. ÇHD 7 Temmuz'da Güler Zere'yi tahliye etmeyen Elbistan savcılığına "kasten adam öldürme" suçlamasıyla suç duyurusunda bulunarak Güler Zere'nin serbest bırakılmasını istedi.

İstanbul Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Bölümü ise, Adana'daki hastanelerde verilen heyet raporlarına rağmen, Güler Zere'nin tedavisinin hastanenin koşusunda yapılabileceğini belirten bir rapor hazırlayarak, tıp kurallarını alt üst etti. Aynı bölüm başkanı, emekli general-leri, askerleri, mafya babalarını en ufak rahatsızlıklarında tahliye edilmesine imza atmıştı. Adalet Bakanlığı ve Adli Tıp kurumu, söz konusu devrimci tut-saklar olunca, kılını kıpırdatmıyor, varolan raporları da yok sayıyor. İstanbul Adli Tıp Raporu'nun verildiği günlerde, Ergenekon kapsamında tutuklanan albay Arif Doğan, sadece kaldığı hastaneden aldığı raporla tahliye edildi.

Güler Zere'nin hastalığı 4. evreye girmiş durumda ve her geçen gün da-ha da ağırlaşan bir seyir izliyor. Açıklanan raporun ardından Adana'da TA-YAD'lı aileler yaptıkları basın açıklamasıyla Adli Tıp Kurumu'nun raporunu protesto ederek, Güler Zere'nin ölüme terk edildiğini ve derhal serbest bırakılması gerektiğini belirttiler.

Cezaevlerinde hastalıklarından dolayı tedavi olmayı bekleyen onlarca devrimci tutsak ölüme terk ediliyor. Son olarak, 19 Temmuz'da Erzurum H Tipi Cezaevi'nde cilt kanserine yakalanan ve tedavisi Erzurum Devlet Hastanesi'nde sürdürülen PKK davası tutsağı İsmet Ablak öldü. Yeni ölümlerin ol-maması için, cezaevlerinde bulunan hasta tutsakların tahliye edilmesi tale-biyle eylemleri büyütmek gerekiyor.

Davutpaşa'da aileler adalet istiyor

31 Ocak 2008'de Davutpaşa'da bir işyerinde yaşanan patlamanın ardından 21 kişi ölmüş, yüzlercesi de yaralanmıştı. Buna karşın hiçbir ce-zalandırmaya gidilmedi. Bu patlama-da ölenleri anmak ve devleti protesto etmek için mağdur aileleri, Taksim'de eylemlere başladılar.

19 Haziran'da Taksim Tramvay durağında başlatılan eylemlerde aile-ler, sorumluların yargılanmasını istediler. 17 ay boyunca soruşturmanın kaplumbağa hızında ilerlemesine tepki gösteren aileler, Çalışma Bakanlı-ğı ve İstanbul Valiliği'nin görevini yerine getirmesi istedi. 27 Haziran'daki açıklamayı Davutpaşa'daki patlamada hayatını kaybeden işçilerden biri-nin babası Adnan Saday yaptı. Saday, "sorumluların derhal yargılan-masını ve adaletin yerini bulmasını istiyoruz" dedi.

Patlama meydana geldiğinde, yetkililerce sorumluların derhal bulunup cezalandırılacağını açıklamasına rağmen, sadece işyerlerini gezip ufak meblağda cezalar keserek durumu geçiştirmeye çalıştılar. Belediye ve valilik sorumluluğu atma yarışına girerken, başta çalışma bakanlığı olmak üzere devlet kurumlarının hiçbiri ilk günlerdeki ilgiyi göstermemiş, ailele-rin taleplerini duymazlıktan gelmişti. İş kazası denilerek gizlenmeye çalışılan bu katliama karşı ailelerin yükselttiği ses anlamlıdır. Patronları koru-yacak yasaları anında çıkaran ve işçilerin her türlü hakkını gasp eden devletten hesabı soracak olan ise bu katliamlarda yaşamını yitiren işçi ve emekçilerin aileleri, sınıf kardeşleridir.

Polislere beraat, halka ve devrimcilere saldırı

- ✓ 19 Haziran'da Uğur Kaymaz ve Ahmet Kaymaz'ı öldüren polislere verilen bera-at kararı 1. Yargıtay Dairesince onandı. 2004 yılında öldürülen baba ve oğu-lun duruşmaları çeşitli illere taşınarak katil polislerin rahatça yargılanması sağlanmış ve mahkemeye katılmak isteyenlere baskılar yapılmıştı. Kurşunla-rın büyük bir kısmının sırta sıkılmış olduğu yapılan incelemelerde ortaya çık-mış olmasına rağmen mahkeme Nisan 2007'de polisler hakkında beraat ka-rarı vermişti. Mahkemenin aldığı bu kararı protesto etmek için çeşitli eylemler gerçekleştirildi. 27 Haziran'da Galatasaray Lisesi önünde basın açıklaması yapan çocuklar, verilen bu kararın adil olmadığını, çocukluklarını yaşayama-dıklarını belirttiler. Beyoğlu Uğur Kaymaz Çocuk İnisiyatifi'nden çocuklar ayrı-ca zafer işareti yaptıkları için ceza alan 83 Kürt çocuğuna da selam yolladı-lar.
- ✓ 26 Haziran'da görülen Çağdaş Gemik davasında polis, mahkemeyi izlemeye gelen Gemik'in akrabaları ile kurum ve sendika temsilcilerine saldırı. 30 kişi gözaltına alındı. Antalya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen ilk duruşmaya tutuklu polis Mehmet Ergin katıldı. Vicdanının rahat olduğunu söyleyen polise tepki gösteren katılımcıları hakim gözaltına aldırdı. Buna tepki gösterenlere de gaz bombalarıyla adliye binası içinde saldırıldı. Saldırıda Çağdaş Ge-mik'in babasının da aralarında bulunduğu katılımcılardan yaralananlar oldu.
- ✓ 26 Haziran'da MLKP Davası görüldü. 10 Eylül 2006'da Gaye adlı operasyonda gözaltına alınan devrimcilerin yargılandığı davanın 7. duruşması Beşiktaş Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Mahkeme öncesi ESP üyeleri yaptıkları basın açıklamasıyla tutukluların serbest bırakılmasını istediler. "Özgürlük İsti-yoruz" yazılı pankart açan 200 kişi, sloganlar attı. Devrimci, ilerici kurum tem-silcileri ile birçok aydın ve sanatçının da desteklediği eylemde yapılan açıkla-malarda devletin hiçbir hukuki delil olmadan insanları içeride tuttuğu ve der-hal serbest bırakılması gerektiği belirtildi. Duruşmada iki kişi tahliye edildi.
- ✓ Hrant Dink davasına 6 Temmuz'da devam edildi. 10. duruşmaya Ogün Samast, Erhan Tuncel, Ahmet İskender, Yasin Hayal ve Ersin Yolcu katıldı. 20 sanıklı davanın bu celsesinde Hrant Dink'in öldürülmesini gören market çalışanı din-lendi. Ogün Samast, Yasin Hayal ve diğer sanıklar tanık ifadelerini reddeder-ken, Ogün Samast, Dink ailesini tehdit etmeye devam etti. Erhan Tuncel ise pişmanlık yasasından yararlanmak istediğini yineledi ama bu isteği mahkeme tarafından reddedildi. Mahkemeye birçok aydın ve sanatçı katılırken, bir grup da Beşiktaş'ta parkta basın açıklaması yaparak beklemeye devam etti. Ayırı-ca 4 Temmuz'da Galatasaray'dan Taksim'e insan zinciri oluşturan yüzlerce kişi Hrant'ın mahkemesine halkın ilgisinin artması gerektiğini ve suçluların yargı önüne getirilmesini istediler.
- ✓ 26 Haziran'da İstanbul Üniversitesi Öğrenci Kültür Merkezi sivil faşistler tarafın-dan basılmaya çalışıldı. Satırlar ve bıçaklarla gelen faşistler, devrimci öğren-cilerin karşı koyması ve direnişi karşısında kaçmak zorunda kaldılar. Devrim-cilerin yaptığı her eyleme saldıran ve engellemeye çalışan polis ise, faşistle-rin saldırısını sadece izlemekle yetindi.
- ✓ Adana'da DHF üyelerinin evleri basıldı. 17 Haziran gecesi basılan 4 evde psi-kolojik baskı uygulamaya çalışan polis, DHF'nin çalışanlarını illegal örgüt üyeleri olarak lanse ederken, aileleri tehdit etti. DHF yaptığı basın açıklama-sıyla bu durumu protesto ederken "Baskıların kendilerini yıldıramayacağını" belirttiler. Açıklamaya devrimci kurumlar da destek verdiler. Açıklamaya Pro-leterce Devrimci Duruş, Halk Cephesi, Mücadele Birliği, ESP ve diğer kurum-lar da destek verdiler.
- ✓ Erzurum'da İşçi Köylü ve Yeni Demokrat Gençlik dergisi okurlarının da araların-da bulunduğu 15 kişi evler basılarak gözaltına alındı. Gözaltına alınan 15 ki-şiden 4'ü tutuklanarak Erzurum Cezaevi'ne konuldu. Ayrıca 2006 1 Mayıs'ın-da İbrahim Kaypakkaya posterini taşıdıkları için Tekirdağ'da gözaltına alınan 4 Partizan okuruna 7 Temmuz'da 1 ay hapis cezası ve 5 ay hak mahrumiyeti cezası verildi. İşçi Köylü gazetesine 1 ay kapatma cezası verildi. 45. sayının 1 ve 8. sayfalarında yayınlanan yazılar kapatmaya gerekçe gösterildi.
- ✓ 6 Temmuz'da Diyarbakır'da bir kadının evi polislerce basıldı. Baskın sırasında tacize uğrayan kadına destek vermek için Diyarbakır'daki kadın örgütleri ba-sın açıklaması gerçekleştirdi.
- ✓ 26 Haziran Dünya İşkence Mağdurlarıyla Dayanışma Günü'nde ise İstanbul, Ankara, Adana ve İzmir'de yapılan basın açıklamalarıyla işkencenin son bul-ması istendi.
- ✓ Edirne F Tipi'nde kalan DHKP-C tutsağı Kemal Avcı'ya göz muayenesi için gittiği hastanede muayeneye kelepçeli girmesi dayatıldı. Bu durumu kabul etmeyen Avcı'ya askerler saldırarak dövdüler ve işkence yaptılar.

Asistanlar işgüvencesi istiyorlar

50d mağduru asistanlar, 27 Haziran'da Taksim'de gerçekleştirdikleri eylemle, YÖK'ü ve devleti protesto ettiler. Asistanlar, 26 Kasım 2008'de YÖK'ün aldığı kararla iş güvencesinden yoksunlar ve her an işsizlikle karşı karşıyalar. Aylardır gerek üniversiteler bazında, gerekse toplu halde protestolarına devam eden asistanlar, Taksim Tramvay durağında toplanarak Galatasaray Lisesi'ne yürümek istediler. "Asistan kıyımına son" pankartının arkasında toplanan 500 kişilik kitlenin önü polis barikatıyla ke-sildi. Barikat önünde yaklaşık bir saat bekleyen kitle, "Asistan kıyımına son", "YÖK

kalkacak polis gidecek üniversiteler bi-zimle özgürleşecek", "Barikat kalsın yürüyüş başlasın", "YÖK gitsin biz bu-radayız" sloganlarını attılar.

Polisle yapılan görüşmelerde yürü-yüşe izin verilmemesi üzerine Taksim Gezi Parkı'na yürüyüşe geçildi. Yapılan basın açıklamasında, asistanların burs-lu öğrenci statüsünde görüldükleri, dok-toralarını verdikleri anda da işsizlikle karşı karşıya kaldıkları vurgulandı. Da-

niştay tarafından YÖK'ün kararına yürütmeyi durdurma kararı verilmişti. "Artık üniversi-tede görev yapan 50D'li tüm araştırma görevlilerinin rektörlük tarafından 33a kadrosu-na geçirilmesinde herhangi bir engel kalmamıştır" denilen açıklamada, YÖK'ün talimat-la rektörlükleri tehdit ettiği de belirtildi. 50D'lilerin statüsünde oynama yapıldığı taktirde, tüm akademik kariyerlerin dondurulacağı söylendi. Eylem sloganlarla bitirildi.

Eyleme İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İs-tanbul Teknik Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi'nden araştırma görevlileri ve asistanlar katılırken, KESK İstanbul Şubeler Platformu, Eğitim-Sen, Öğ-retim Üyeleri Derneği, TMMOB, TTB ve Eczacılar Odası da destek verdi.

KESK Ankara'da miting yaptı

KESK, TİS hakkını savun-mak ve yapılan polis baskınları-nı protesto etmek için Anka-ra'da miting düzenledi. 20 Hazi-ran'da gerçekleştirilen mitinge katılan 5 bin emekçi, KESK'e yapılan baskınlara tepkilerini ve TİS taleplerini haykıran slogan-larla yürüdüler.

Maltepe'de toplanarak "Bas-kınlar durdurulsun, cezalar, sürgünler geri alınsın, tutuklular serbest bırakılsın" yazılı pankartın yanı sıra TİS taleplerini içeren pankartlar açan emekçiler, GMK Bulvarı'nı takip ederek Güvenpark'a yürüdüler. "Baskılar bizi yıldıramaz", "Emekçiye değil çetelere barikat", "Toplu sözleşme hakkımız, grev silahımız", "Savaşa değil emekçiye bütçe", "Gözaltılar, tutuklamalar, baskılar bizi yıldıramaz", sloganlarını atan emekçiler, tutuklananların isimlerine "aramızda" diye karşılık vererek, dayanışma duygularını gösterdiler.

Kürt illerinden daha yoğun katılım sağlayan KESK'li emekçiler destek için, devrimci demokrat kurumlar da destek verdi. Güven-park'tan Başbakanlığa açılan yol, polis barikatıyla kesilirken, kitleye hitap eden KESK Başkanı Sami Evren, baskınların KESK'i yıldırmak için düzenlendiğini belirterek, yılmayacaklarını ve mücadelelerini bü-yüteceklerini söyledi. TİS ve grev hakkının tanınmaması durumunda da greve çıkacaklarını haykıran Evren'in konuşmasının ardından mi-ting bitirildi.

Güzeltepe-Nurtepe'de zamlara karşı eylem

Kağıthane Emek ve Dayanışma Platfor-mu 4 Temmuz'da Güzeltepe'den Nurte-pe'ye yürüyerek işten atmaları ve zamları protesto etti. Saat 19'da Güzeltepe İlköğre-tim Okulu önünde toplanan ve "İşten atma-lara, zamlara son! Krizin faturası burjuva-ziye" pankartını açan 70 kişilik kitle, mini-büs yolunu takip ederek Nurtepe'ye yürü-dü. Yürüyüş sırasında krize ve zamlara

karşı sloganlar atıldı. Minibüs yolunu trafiğe kapatan kitle, Arkadaş Kafe önünde basın açık-laması gerçekleştirdi. Basın açıklamasında son dönemde artan zamlara ve işten atmalara dik-kat çekilirken, faturanın işçilere ve emekçilere kesildiğine değinildi. Krizin sorumlusunun burju-vazi olduğu, faturayı da onların ödemesi gerektiği belirtilen açıklamada, bunun için işçilerin ve emekçilerin sokağa çıkarak hesap sorması istendi. Basın açıklamasına Nurtepe Güzeltepe halkı da ilgi gösterdi. Eylem öncesi Güzeltepe ve Nurtepe'ye "İşten atmalar yasaklansın, her-kese iş herkese çalışma hakkı", "12 saat değil, 6 saat 4 vardiya çalışma", "Kadın emeği üze-rindeki çifte sömürüye son", "İşten atmalara ve zamlara son krizin faturası burjuvaziye" yazılı ozalitler ve eylem çağrıları yapıldı.

Güzeltepe'de yıkım tehdidi...

Emekçi semtlere yıkım saldırıları yaşanmaya devam ederken, yıkım tehdidi yaşayan ma-hallelerin sayısı da artıyor. Daha önce işçilerin ve emekçilerin canı pahasına yaptığı evleri ka-çak diye yıkan devlet, şimdi de gözünü tapulu evlere dikmiş durumda. Güzeltepe Mahalle-si'nde TEİAŞ yetkililerinin İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne gönderdiği bir yazıyla yüksek geri-lim hatları altından geçen evlerin yıkılması isteniyor. Güzeltepe Mahallesi kurulduğundan beri-dir varolan ve her türlü vergisi alınan evlerde oturan işçi ve emekçiler ise evlerini yıktırmamak için faaliyetlerini hızlandırdı. İlk etapta imza toplayarak, yüksek gerilim hatlarının yer altına alınmasını ve düzenlemelerin yapılmasını istiyorlar.

Güzeltepe'de mahallesindeki evler, 1970'li yıllarda can ve kan pahasına, dişe diş bir çatış-mayla yapıldı. Daha önce de yıkımlarla karşılaşan mahalleli "evlerimizi yıkmaya gelenlere karşı direniriz" diyor.

Tüm Bel Sen'den TİS eylemleri

17 Haziran'da İzmir ve Amed'den Toplu İş Sözleş-mesi hakkı için yola çıkan Tüm Bel-Sen üyeleri, 19 Ha-ziran'da Başbakanlığa yürü-düler. Demirtepe'de Tüm Bel-Sen Genel Merkezi önünde bir araya gelen emekçiler, GMK Bulvarı'nı trafiğe kese-rek "Baskılar bizi yıldıramaz", "Zafer direnen emekçinin ola-cak", "Toplu sözleşme hakkımız, grev silahımız" sloganlarıyla Ba-kanlıklar'a doğru yürüyüşe geçtiler. Kızılay'da panzerlerle önü kapa-tılan kitleye Tüm Bel-Sen Genel Başkanı Vicdan Baykara seslendi. Baykara, KESK'e yapılan saldırılara değindikten sonra TİS'le ilgili ta-leplerini anlattı. Çalışma koşullarının her geçen gün daha da kötüleş-tiğine vurgu yapan Baykara, TİS ve grev hakkının tanınmasını istedi. Baykara'nın ardından KESK Genel Başkanı Sami Evren'de bir ko-nuşma gerçekleştirdi. Evren, TİS hakkı tanınmadığı taktirde, 20 Ka-sım'da grev yapacaklarını belirtti. Açıklamaların ardından İçişleri Ba-kanlığı'na bir heyet gönderilerek talepler iletili. Heyetin gelmesi bek-lenirken "Krizin faturası patronlara", "Yaşasın halkların kardeşliği" sloganları da atıldı.

Bakırköy Belediyesi'nde çalışan Tüm Bel-Sen üyesi emekçiler, imzalanan TİS'in uygulanması, zorla emekli etme saldırısından vaz-geçilmesi ve işe giriş çıkışlardaki parmak izi uygulamasının kaldırıl-ması için eylem düzenlediler. Bakırköy Özgürlük meydanındaki ey-leimde işçiler "Toplu sözleşme hakkımız engellenemez", "Yaşasın ör-gütlü mücadelemiz" sloganlarını attılar. "Ateş Ünal Erzen toplu iş sözleşmesini uygulayın" pankartının açıldığı eylemde, 1 Nolu şube adına açıklamayı Kadir Kılıcı yaptı. Kılıcı, "Belediyeye görüşme ta-leplerimizi ilettik ama bir türlü cevap vermediler. Üstelik müdürlüklere gönderdikleri yazılarda işçilerin eylemlere katılımının engellenmesini istediler. Belediye bu tutumundan vazgeçmelidir" dedi.

Emperyalist burjuvazi, Stalin düşmanlığını ve onun şahsında sosyalizme saldırıyı yıllardır yapıyor. Yeni bir emperyalist paylaşım savaşının gündeme geldiği 2000'li yıllardan itibaren ise, bu saldırganlığı daha da arttı. Çünkü Stalin'in başında olduğu Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB), ikinci emperyalist savaş döneminde ve sonrasında onlara çok büyük korkular yaşattı. Faşizmin ezilmesi ve sosyalist blokun dünyanın üçte birine ulaşması, emperyalist burjuvazinin pazar alanlarını daraltmış, azami karlarını sınırlandırmıştı.

O yüzden de Stalin düşmanlığı hiç bitmedi. Hele yeni bir hegemonya savaşı söz konusuysen, Stalin'i ve sosyalizmi karalamadan edemezlerdi. O görkemli tarihi çarpıtarak, kitlelerin bilincinden tümnden kazımadan amaçlarına ulaşamazlardı çünkü.

Bu yönde yaptıkları yalan ve demagoji yetmedi, emperyalist kurumlarda resmileştirmeye kalktılar. İlk olarak 2006 yılında, Avrupa Birliği (AB), faşizmi ve komünizmi bir tutarak "kınama" girişti-

minde bulunmuştu. Bu tasarı, geniş kitlelerin protestolarıyla karşılaştı ve geri çekmek zorunda kaldılar. Özellikle Avrupa ülkelerinde AB kurumları önünde kitle gösterileri gerçekleşti. Devrimci-demokrat aydın ve sanatçılar, tasarıyı kınayan açıklamalar yaptılar, imzalar topladılar. Yunan sanatçı Theodorakis, "kurbanlar, saldırganlarla; kahramanlar, suçlularla; kurtarıcılar, işgalcilerle; komünistler, Nazilerle aynı kefeye konulmak isteniyor" diye tepkisini ortaya koydu.

Şimdi de Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı AGİT, Nazi Almanya'sı ile Sovyetler Birliği'nin ikinci emperyalist savaşın başındaki rollerini bir tutan bir karar tasarısını kabul etti. AGİT'in parlamenter asamblesinde kabul edilen bu tasarı, SSCB ile Almanya arasında 23 Ağustos 1939'da imzalanan "saldırmazlık paktı"na dayanıyor. Daha da ileri gidip 23 Ağustos'u "Stalinizm ve Nazizm kurbanlarını anma günü" ilan etmeye çağırıyor.

Tarih çarpıtcıları yine iş başında

Burjuvazi, "tarih çarpıtcılığı"nda ustalaşmıştı. En çok da Stalin'e ve sosyalizme karşı bunu yapmaktadır. Bunun başında da Stalin'in Nazi Almanyası ile yaptığı "saldırmazlık anlaşması" gelir. Bu anlaşmanın SSCB'ye sağladığı fırsatlar ve faşizmin yenilmesinde oynadığı rol, onları o kadar kızdırmış olmalıdır ki, aradan yıllar geçmesine rağmen bu anlaşmadan duydukları öfkeyi gizlemiyorlar. Bu, aynı zamanda insanlığa karşı işledikleri suçları örtbas etme çabasıdır.

İkinci emperyalist savaş öncesi SSCB'nin "saldırgan emperyalistler" diyerek Almanya, İtalya ve Japonya'yı hedefe çıktığını, o kesitte "saldırgan olmayan emperyalistler" diye tanımladığı İngiltere,

Fransa ve ABD ile anlaşmaya çalıştığını, ama bu ülkelerin SSCB ile anlaşmaya yanaşmayıp, Nazi Almanyası'nı SSCB'ye saldırmaması için teşvik ettiklerini unutturmak, belleklerden silmek istiyorlar. Oysa ortada belgeler duruyor. O dönemi yaşayan tanıklar duruyor. Dahası, bizzat bu anlaşmalara imza atanlar duruyor.

Stalin Mart 1939'da 18. Kongre'de şunları söylüyor: *"İngiltere, Fransa ve ABD... Saldırganlara ödün üstüne ödün vererek geriliyor ve geri çekiliyorlar. Böylelikle şu anda dünyanın ve nüfuz alanlarının, en küçük bir direnme çabası göstermeyen ve hatta saldırganlarla belli ölçüde suç ortaklığı yapan saldırgan-olmayan devletler zararına yeniden bölüşümüne tanık oluyoruz... Bunun nedeni saldırgan-olmayan devletlerin zayıf oluşlarında mı aranmalıdır? Tabi ki değil... Bunun esas nedeni, saldırgan-olmayan ülkelerin çoğunluğunun özellikle İngiltere ile Fransa'nın kolektif güvenlik politikasını saldırganlara karşı kolektif direnişi reddetmeleri ve 'müdahale etmeme' konumu almalarıdır... Müdahale etmeme politikası, Almanya'nın Sovyetler Birliği ile bir savaşa bulaşmasına engel olmama hevesini ve isteğini ele verir... Çekoslovakya'nın bazı bölgelerinin Almanya'ya peşkeş çekilmesinin, bu ülkenin SB'ye karşı savaşa girişiminin bedeli olduğunu düşünebiliriz."* (Jozef Stalin-Söylence ve Gerçek, William B. Bland, Su Yayınları sf:64)

Stalin, İngiltere, Fransa ve ABD'nin gerçek niyetinin farkındaydı. Onların, faşist Almanya'yı Sosyalist SB'nin üzerine yolladığını biliyordu. Ve Almanya ile "saldırmazlık anlaşması" imzalamadan çok önce, bu üç ülke ile anlaşmaya çalıştı. Fakat bu ülkeler, bilerek işi yavaştan aldılar. Öyle ki, görüşmek için Moskova'ya gelmesi gereken İngiliz heyeti, düşük süratli bir tekneyle Leningrad'a geldikten sonra Moskova'ya trenle geliyordu. Bu yolculuk iki haftayı aştı. Tam masaya oturulduğunda ise, delegasyonun müzakere yetkisi olmadığı, sadece 'görüşme yapabileceği' bildiriliyordu. Bunun gibi ipe un seren tavırlarla anlaşma yapmayı sürekli ertelediler.

SB'nin Almanya ile anlaşma yapmak dışında başka seçeneği kalmadı. Stalin, sözkonusu kongrede; *"Biz barıştan ve bütün ülkelerle ekonomik ilişkilerin güçlenmesinden yanayız. Bizim tutumumuz budur. Diğer ülkeler SB ile benzer bir yaklaşım sürdürdüğü sürece biz bu tutumumuza bağlı kalacağız"* diyordu. (age sf 69)

23 Ağustos 1939'da SSCB ile Almanya arasında anlaşma imzalandı. Buna göre iki taraf da birbirlerine saldırmayacaktı. Taraflardan biri, üçüncü bir devletin saldırı eylemine hedef olduğu takdirde, öbür taraf bu üçüncü devlete destek veremeyecekti.

Savaş yıllarında SSCB'nin Savunma ve Dışişleri Bakanlığı'nı üstlenen Molotov, ölümünden kısa bir süre önce yaptığı röportajlarında, bu dönemi tüm çıplaklığı ile anlatıyor. Hem de kışkırtıcı ve kontra sorularla karşılaşmasına rağmen...

Soru şöyledir: *"Bugün yazılanlara göre Stalin, Hitler'e güvendi ve 1939 anlaşması ile Hitler,*

STALİN'İ ve SOSYALİZMİ KARARTAMAZSINIZ!

Stalin'i aldattı, dikkatini dağıttı" Molotov; *"Stalin bunu gayet iyi anlamıştı"* diyor. Ve son soruya nükteli bir cevap veriyor: *"Hitler mi Stalin'i aldattı? Ama bu aldatmanın sonucu olarak kendisi zehir içmek durumunda kaldı, Stalin de dünyanın yansının başına geçti!"* Sonra ciddileşerek şu gerçeğin altını çiziyor: *"Bu savaşı mutlaka geciktirmek istiyorduk, sadece bir 6 ay olsun, sonra bir 6 ay daha..."* (Mototov Anlatıyor, Feliks Çuyev, Yordam Yayınları sf:40)

Bu anlaşma SB'ye tam 22 ay kazandırdı. Ve bu sürede Sovyet halkı her yönden savaşa hazırlandı. Hızla 5 yıllık planı yaşama geçirmeye çalışıyor, sanayiye, tarımda olduğu kadar, askeri olarak da kendini geliştiriyordu. Diğer yandan, bu süre zarfında Nazi yönetiminin gerçek niteliği de daha fazla açığa çıkıyordu. Başlangıçta "Birleşik Avrupa Devletleri" yaratacağı umuduyla Avrupa'da Nazileri destekleyen önemli bir kesim vardı. Fakat Almanların işgal ettiği her yerde "üstün Alman ırkı" dışında herkese kölelik, açlık ve sefalet getirdiği görüldü. Ve bu durum Stalin'in daha önce dikkat çektiği gibi faşizme karşı bir dünya cephesi kurulmasına olanak tanıdı. O yılları SB'de geçirmiş olan Amerikalı gazeteci Anna Strong, "saldırmazlık anlaşması" dönemini şöyle anlatıyor: *"Saldırmazlık Paktının yirmi iki aylık ömründe, SB, üç kez Nazi ilerlemesini durdurmuştu: Sovyetler, Polonya'ya yürümüş ve Hitler'in doğuya ilerlemesini bir yıl geciktirmişti. Sovyetler'in Baserab-ya'yı geri almaları, Hitler'i İngiltere'yi istila etmekten vazgeçirmişti. Ve Moskova'nın Balkanlar ve Baltık'taki güç politikası, Hitler'i Boğazlara yürümekten alkoymuştu."* (Stalin Dönemi, Anna Strong, Onun Yayınları, sf:132)

Naziler, 22 Haziran 1941'de SB'ye saldırdığında, tüm emperyalistler Almanya'nın SB'yi de diğer ülkelerde yaptığı gibi kısa sürede işgal edeceğini umuyor ve bekliyordlardı. New York Times muhabiri şöyle yazıyordu: *"Rusya'nın altı hafta dayanması, Londra'nın Washington'un, sürgündeki hükümetlerin görünüşünü değiştirdi."* Ve muhabir, hayretler içinde soruyordu *"Nasıl oluyor da eline verdiğin şu traktörü kullanamayan şu Rus köylüleri, binlerce tankı yeterli bir biçimde yönetebiliyor?"* Anna Strong ise ona şu şekilde yanıt veriyordu *"Beş yıllık plan sayesinde dostum!"* (age, sf 140)

İşte Sovyetler'in Almanya ile yaptığı "saldırmazlık anlaşması"nın sonuçları bu denli boyutluydu. Sadece SSCB açısından değil, dünya halkları açısından da faşizmin yenilgiye uğratılmasında, kazanılan çok önemli bir zamandı. Emperyalistleri çılgına çeviren de bu oldu. Onlar, SSCB'yi oyalayarak, bu arada Almanya'yı da üstlerine saldırtarak sosyalizmden kurtulacaklarını umuyorlardı. Ama "saldırmazlık anlaşması" bu planlarını bozdu. Hatta *"Dimyat'a pirince giderken, evdeki bulgurdan bile oldular"* İkinci emperyalist savaş öncesi sosyalist kamp sadece SB ile sınırlıydı ve dünyanın altıda birini kaplıyordu. İkinci emperyalist savaşı sonrasında ise bir çok ülkede demokratik devrimler patlak verdi, ulusal ve sosyal kuruluş mücadeleleri yükseldi. Bunun sonucu olarak emperyalist kamp, dünyanın üçte birini kaybetmiş oldu.

Onların Stalin'e, "saldırmazlık paktı"na öfkelelerinin bir türlü dinmemesinin altında yatan gerçek budur.

Stalin, sosyalist insanın ve faşizme karşı direnişin simgesidir

Almanya, "saldırmazlık anlaşması"na rağmen 22 Haziran 1941'de Sovyetler Birliği'ne saldırıya geçti. Nazizmin asıl misyonu buydu. O güne kadar elde ettiği başarılar ile kendine güveni artmıştı. SB'ye saldırıda, diğer emperyalistlerin yanında olacağını biliyordu. Ayrıca SB içindeki karşı-devrimcilere güveniyordu, Alman işgali ile birlikte Stalin'e karşı bir iç darbe olacağını bekliyordu. Fakat Sovyet halkının geldiği düzeyi, direncini ve Stalin'e olan bağlılıklarını hesap edememişlerdi.

İlk anda Alman ordusu "yıldırım hareketi" olarak adlandırdığı ve diğer ülkeleri dize getirdiği büyük bir saldırıyı başlattı ve Sovyet topraklarında ilerlemeye başladı. Ancak bir süre sonra Sovyet halkı kendini toparlamayı başardı ve her yerde direnişe geçildi. Bunda Stalin'in büyük bir rolü olduğu inkar edilemez bir gerçektir. İşgal başladıktan sonra Stalin, radyodan Sovyet halkına seslendi. O, ağır askeri durumun özetiğini yaptı. Geri çekilme halinde, düşmanın eline hiçbir şeyin geçmemesi gerektiğini içeren "kavrulmuş toprak" politikasını anlattı. İşgal tehdidi-

di altında bulunan yerlerden fabrikaları tuğla tuğla, son vidasına kadar, Sibirya'ya taşımaları talimatını verdi. Sakin bir şekilde çekilecek acıları, gösterilmesi gereken özverileri anlattı ve büyük bir özgüvenle, zaferi Sovyet halkının kazanacağını söyledi.

Bir Rus yazarı olan Konstantin Simonov, "Yaşayanlar ve Ölüler" adlı romanında, Stalin'in

konuşmasının cepheye yakın bir sahra hastanesi üzerindeki etkileri şöyle betimliyor:

"Stalin, sakın, yavaş bir sesle ve güçlü bir Gürcü aksanıyla konuşuyordu... Bu düzgün sesle onun sözünü ettiği trajik durum arasında büyük bir uyumsuzluk vardı ve bu uyumsuzlukta güç yatıyordu. Ama insanlar şaşırمامışlardı. Onlar Stalin'den zaten bunu bekliyordardı... Onlar, onu farklı tarzda seviyorlardı... Bazıları ise onu hiç sevmiyordu. Ama hiç kimse, onun cesareti ve demirden iradesinden kuşku duymuyordu. Ve tam da şimdi, savaş halindeki ülkenin başındaki insanda bulunmasına her zamankinden daha çok gereksinim duyulan, işte bu iki özellikti. Stalin durumu trajik olarak tanımladı... Onun anlattığı hakikat acı bir hakikatti. Ama en azından bu hakikat açıkça söylenmişti ve insanlar artık yere daha sağlam biçimde basmakta olduklarını duymuyorlardı... Ve Stalin'in her zamanki tarzıyla büyük ama aşılamaz olan güçlüklerin aşılması zorunluluğundan söz etmiş olması, zayıflığı değil, tersine büyük bir gücü çağırstırıyordu"

Stalin, daha sonra savaşta izledikleri stratejiyi şöyle anlatıyordu:

"Kuvvet bakımından daha üstün bir düşmanla karşılaştığımızda, eğer savaşmak için geniş topraklara sahipsek, doğru strateji, bir stratejik geri çekilme gerçekleştirmek ve bu geri çekilme sırasında düşmana yararlı olabilecek ve taşıyamayacağımız her şeyi yok etmektir. Geri çekilme sırasında düşman kuvvetlerine ağır kayıplar verdirmek, kendi bağlantı hatlarımızı kısaltırken, düşmanunkilerin uzamasını sağlamak, düşmanı bilmediği ve dost-olmayan bir arazide savaşmak zorunda bırakırken, bizim dost ve bildiğimiz arazide savaşmamızı sağlamak biçiminde olmalıdır. Daha sonra kuvvetlerimizin güçlenmesi ve düşmanın kuvvet bakımından bizden daha zayıf olduğu bir noktaya ulaştığımızda, kararlı bir karşı-saldırıyla düşman kuvvetlerini kuşatmamız ve yok etmemiz gerekir." (Söylence ve Gerçek sf:55)

Molotov ise, SSCB'nin Alman saldırısına karşılıksız yakalandığı yönlü savlara da şöyle yanıt veriyor: *"Saldırını bekliyorduk ve en önemli görevimiz de Hitler'e saldırı bahanesi yaratmamaktır. Yoksa 'Sovyet birlikleri sınırı birikmiş, bent harekate mecbur ediyorlar!' derdi... Sonuçta biz savaşa hazırlıklydık. Beş yıllık planlar, endüstriyel güç yaratmıştı. İşte bunlar bizim dayanmamızı sağladı. Yoksa yapamazdık. Savaştan önce sanayide büyüme oranımız ulaşabilecek en iyi durumdaydı."* (Mototov Anlatıyor sf:42)

"Bizim de topraklarımıza bahar gelecek" diyordu Stalin radyodan. O baharın müdresi Stalingrad'da kanla ve canla veriliyor, halkların gözlelerinden umut ışığı oluyordu. Alman ordusu, sadece Sovyet ordusuyla değil, bölgedeki köylülerin kurduğu partizan birlikleriyle, milis örgütlenmeleriyle de savaşmak zorundaydı. Daha önce işgal ettikleri hiçbir ülkede bu kadar güçlü bir halk direnişi, bu kadar büyük bir vatan sevgisi, partiye ve önderliğine bu kadar derin bir bağlılıkla karşılaşmamışlardı. 50'den fazla olan çeşitli uluslar ve ulusal topluluklar tek bir yumruk halinde çarpıştılar sosyalist anayurt için. Stalin daha sonra bu durumu, faşizm ile sosyalizmin, ulusal soruna bakışının da bir savaşı olarak tanımladı, ırkçılığa karşı enternasyonalizmin kazandığını belirtti.

Nazi ordusu ile en büyük çatışma, hiç şüphesiz Stalingrad'ta yaşandı. Stalin, "çelik" demekti, Stalingrad da çelikten bir kale! 140 gün süren Stalingrad kuşatması sırasında Alman ordusu, çok büyük kayıplar verdi. 1943 yılının Aralık ayında ise, bu defa faşist ordu geri çekilmeye, Sovyet Kızılordusu ilerlemeye başladı. Bu ilerleyiş, Nazilerin Berlin'e kadar sürülmesiyle sonuçlandı. Ve 8 Mayıs 1945 tarihinde Kızılordu Berlin'e girdi, Alman parlamento binası Reichstag'ın tepesine orak-çekeçli kıızıl bayrağı çekti. Bu tarih, II. Emperyalist savaşın bitişi ve faşizmin yenilişi olarak kazındı sayfalara ve kitlelerin bilincine...

Emperyalistlerin oyunları bitmiyor

Savaşın dengelerindeki bu beklenmedik değişiklik, ABD ve İngiltere'nin paniğe kapılmasına neden oldu. Faşizm tarafından yerle bir edileceğini düşündükleri sosyalist ülke, faşizmin kalbine, Berlin'e doğru yürümeye başlamıştı çünkü. ABD ve İngiltere de hemen savaşa dahil oldular. Artık amaçları, Sovyet Kızılordusundan önce Almanya'ya girmek ve savaşın galibi olarak kendilerini ilan etmekte. Çünkü SB, savaşın galibi olursa, tüm dünyada sosyalizmin prestijinin çok büyük bir hızla yükseleceğini biliyorlardı. Fakat tüm engelleme çabalarına rağmen Kızılordunun Berlin'e girişini durduramadılar.

İngiltere, Fransa ve ABD burjuvazisi, hem savaş öncesi ve savaş sırasında, hem de sonrasında, Nazilerle sürekli işbirliği halinde oldular. SSCB ise, sadece savaş öncesi değil, Nazilerin saldırısından sonra da bu ülkelere ittifak çağrısı yaptı. Ancak yine zamana yayan politikalarıyla karşılaştı. Ta ki faşizmin yenilgisi kesinleşene dek...

“Sizce eğer onlar başlatmasaydı, biz harekete ilk geçen olabilir miydik?” sorusuna Molotov, “Beş yıllık planlarımız vardı. Müttefikimiz yoktu. Onlar bize karşı Almanlarla birlik olurlardı. Amerika bize karşıydı, İngiltere ve Fransa da ondan geri kalmazlardı.” diyor. O dönem İngiltere’nin başbakanı olan Churchill ile ilgili bir soruya da “Churchill’e güvenmek mümkün olabilir miydi? Onun çıkarı bizi Almanlara karşı kışkırtmaktı” yanıtını veriyor. (Molotov Anlatıyor sf:46)

Savaş sırasında İngiltere’nin “ikinci cephe”yi açması için çok uğraşıyor Sovyet yöneticileri. Fakat İngiltere’den “bunu yapmamız imkansız” yanıtını alıyorlar. Molotov, “madem bunu yapamıyorsun, o zaman silah yardımı yap, uçak yardımı yap...” diyor. Bunun politik değeri olduğunu vurguluyor. “1944 yeline, 42 ya da 43’te ikinci cepheyi açsalar, bize müthiş yardımı olurdu” diye ekliyor. (age sf 71)

Sovyetler’i her aşamada Nazilerle karşı karşıya bırakıyorlar. Savaşın bittiği anda 1945 yılında İngiliz ve Amerikalılar, SB’nin arkasından Almanlarla pazarlığa oturuyorlar. Molotov “Tamamen doğru. Elçilerini çağırdım ve konu hakkında nota verdim” diyor. (age 70)

Sonrasında Nazi suçlularını sakladıklarını ve onlardan çok çeşitli biçimde faydalandıklarını biliyoruz. Bunların içinde CIA’nin, işkence yöntemleri konusunda Naziler tarafından eğitildikleri en yaygın bilinenidir.

Kaynaklara göre, ikinci emperyalist savaş döneminde İngiltere’nin toplam kaybı 332 bindir. Toprakları işgal edilmeyen ve askeri bir saldırıya uğramayan ABD’de 298 bindir. SSCB’de ise 13 milyon 600 bini asker olmak üzere 21 milyon Sovyet yurttaşı can vermiştir. Stalin bunların 3 milyonunun komünist kadrolar olduğunu söylemektedir. Bu devasa insani kayıpların yanı sıra Nazi sürülerinin Sovyet savaş tutsaklarına ve sivil halka yaptıkları zulüm, yağma ve maddi yıkım inanılmaz boyutlardadır. 236 bin kolektif çiftlikten 98 bini yok edilmiş, yağmalanmıştır. Onbinlerce okul, klinik, hastane ve kitaplık yakılmıştır. Milyonlarca at, sığır, davar ve domuz öldürülmüş ya da Almanya’ya götürülmüştür. Toplam 4 milyon 700 bin konutun yıkıldığı saptanmıştır.

Hal böyleyken, başta ABD olmak üzere bu emperyalist ülkeler, Nazizme karşı mücadeleyi kendileri vermiş gibi göstermektedirler. Daha ileri giderek SSCB’yi ikinci emperyalist savaşı başlatmakla suçlamakta, Nazi Almanyası ile özdeşleştirme küstahlığını yapabilmektedirler.

* * *

Karşı-devrimci güruh, koro halde Stalin’e ve sosyalist SSCB’ye saldırmaya devam ediyor. Ancak ne Stalin’i ne de sosyalizmi, işçi ve emekçilerin, ezilen halkların yüreğinden silmek mümkün olmayacaktır. Hele ki, yeni bir emperyalist paylaşım savaşının sürdüğü bir dönemde, kitlelerin artan savaşı-sömürsüz dünya özlemi, Stalin’i ve sosyalizmi hep gündemde tutacaktır.

Emperyalist işgale karşı direnen her şehrin, Stalingrad’a; direnen her liderin, Stalin’e benzetilmesi boşuna değildir. Ezilen halkların bilincinde, Stalin ve Stalingrad, emperyalist savaşa karşı direnişin abideleri olarak yaşıyor ve yaşayacak. Halkların bu ‘tarih bilinci’ni, emperyalistler, onca ideolojik bombardımana rağmen silmeyi başaramadılar, bundan sonra da başaramayacaklar. Çünkü yaşanan gerçekler, Stalin’i ve sosyalizmi doğruluyor ve her gelişme bunu, tekrar tekrar kanıtıyor.

Emperyalist-kapitalist sistem varolduğu sürece, kitlelerin sosyalizme ihtiyacı ve yönelişi hep olacaktır. Stalin ve diğer devrimci önderler, ezilen halkların işçi ve emekçilerin mücadelesinde yaşayacaktır.

Soyut düşünmek Sonuç çıkarmak...

ÖSS sınav sonuçları, eğitim sistemimizin durumunu bir kere daha yüzümüze çarptı.

30 soruluk Fen-1 testinde başarı ortalaması, sadece 4! Ve Fen-1 testini cevaplayanların yaklaşık yarısı sıfır çekti. Yani tek bir fen sorusunu doğru cevaplayamadı.

Matematik ortalaması ise bundan biraz daha fazla. Mat-1’de doğru cevap ortalaması 30 soruda 9, Mat-2’de ise 8,7. (SBS’de de durum çok farklı değil, Matematik’te doğru cevap ortalaması 20 soruda 2,35)

Bu ortalamaların altında kalan öğrenciler de sonuçta üniversiteye girebilir, böylece “başarılı” sayılabilirler. Ancak matematik ve fende bu düşük oranlar, gerçekte çok büyük bir başarısızlıktır. Hem de, ilkokuldan itibaren çocukların fen-matematik bölümlerine yönlendirildiği, “hayattaki başarı”nın tek anahtarının fen-matematik eğitimi almaktan geçtiğinin vaaz edildiği, Fen Lisesi’ni kazanmayı başaranların “hayatının kurtulduğu”nun sanıldığı bir eğitim sisteminde.

Bir sınavda, başarılı öğrenciler fazla ise, başarısızlık öğrencinin kişisel eksikliğinden kaynaklanır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu başarısız ise, gerçekte başarısızlık öğretmene aittir; çünkü öğrencilerini iyi yetiştirememiş, dersini iyi anlatamamıştır.

ÖSS sınavında da başarısızlık, öğrencilere değil, sisteme aittir. Ya da tersten söyleyelim: Aslında sistem son derece büyük bir “başarı” kaydetmiş durumda. “Düşünmeyen-sorgulayan-tartışmayan bir gençlik” yetiştirmeyi hedefliyordu bu sistem. Bunu başarmış!

Çünkü diğer dersler bir yana, **matematik ve fende başarısızlık, öğrencilerin “düşünemediğini”, “anlayamadığını”, “soyutlamayı başaramadığını” gösteriyor.**

“Anlamak”, soyutlamaktır

İlkokul birinci sınıftan itibaren, “sınavlara hazırlık” denilen şey, konuyu öğrenmeye değil, test çözmeye dayalı bir çabayı ifade ediyor. Derste (daha doğru bir ifadeyle dersane sisteminde), konuyu anlatmak çok kısa sürüyor, ama konuya ilişkin sayısız test çözülüyor. Böylece, konuyu anlamasa da ezber gücü yüksek bir öğrenci, soruları ve cevapları ezberlemiş oluyor. Binlerce soru çözdüğü (ve ezberlediği) zaman, sınavda sorulabilecek soruyu da bu arada elden geçirmiş sayılıyor. Ve konuyu anladığı, öğrendiği farzediliyor.

Oysa anlamıyorlar, anlamasını öğrenmiyorlar. Bu nedenle, önlerine hazır formül halinde konulan

soruları belki çözebilirler, ama “bir olay an-

latımı” şeklinde sorulan matematik-fen sorularını anlamıyor, o soruyu çözecek formülü oluşturamıyor, ezberlerindeki şablonlarla uyumlu hale getiremiyor, bu nedenle de çözemiyorlar.

O yüzden uzun paragraflara dayalı olarak sorulmuş türkçe sorularını yanıtlamıyorlar. Çünkü verilen metni telaşa okuyor, cümleleri anlamaya değil ezberlemeye çalışıyor, kısa süre içinde ezberleyemeyince de o metinle ilgili soruları atlıyorlar.

Sadece sınav sorularına ilişkin olarak değil, **günlük yaşamdaki başarısızlıklarda da bu sistemin, ezberciliğin, “anlamak” olgusundaki kısırlığın ve geriliğin sonuçlarını görebiliyoruz.**

Mesela, testlerde mat-fen sorularını çözmekte zorlanmayan ortalama bir ortaokul öğrencisi, elinde belli bir miktar parayla markete gidip, çok değil, 1-2 parça birşeyler aldığı anda, aldıklarının ne kadar tuttuğunu, geriye ne kadar para üstü alması gerektiğini hesaplayamıyor. Dört işlemi bilmesi, çarpım tablosunu ezberlemesi yetmiyor, bir alışverişi hesaplayabilmek için, tek bilinmeyenli, iki bilinmeyenli denklemleri kağıt üzerinde değil “akıldan” kurabilmesi, dört işlemin hangi sırayla birbirini izleyeceğini “düşünebilmesi” gerekiyor.

Mesela ortalama bir lise öğrencisi, okuduğu bir kitaba ilişkin “ne anlatıyor” sorusuna cevaben, kitaptaki olayları (hem de ayrıntılarıyla) aktarmaya başlıyor. Oysa **“ne anlatıyor” sorusunun cevabı “olayı” değil, “konuyu” anlatmaktır. Kitabı okuyup içğini ezberlemek mümkündür. Ancak “anlamak”, “konuyu” görebilmek demektir.**

Çünkü “anlamak”, “soyutlamak”tır.

Ve soyutlama becerisi olmayan bir insanın, sadece sınavdaki soruları değil, yaşamda karşı-sına çıkan sorunları, karşılaştığı olumsuzlukları çözebilmesi, yaşamını istediği tarzda kurabilmesi mümkün değildir.

Yaşayabilmek için “düşünmek” ve “sonuç çıkarmak”

Her insan birşeyler düşünür. Günlük yaşantı içinde insanın düşündüğü o kadar çok şey vardır ki. Yenecek yemek, seyredilen program, giyilecek giysi, sevgili ile beraber gidilecek yer, yetişmesi gereken işler...

Herkes düşünür. Hatta kimileri takıntı derecesinde düşünür. Söylenen bir söze binlerce anlam yükleyerek küsenler, birisinin bir tavrının arkasında çok derin mesajlar bularak sevinenler...

Ancak bizim “düşünmek” sözüyle kastettiğimiz bu değildir. Günlük rutin içinde, rastgele akla geliveren bir

cümleler dizisi değildir, “düşünmek”ten anlaşılması gereken.

“Düşünmek”, yorumlamaktır, sonuç çıkar-
maktır, bu sonuçlar doğrultusunda kararlar al-
maktır. “Düşünmek” birbirine benzer biçimde
yaşanan olayların nedenlerini ve sonuçlarını tes-
bit edebilmektir. “Düşünmek”, yaşanan olayları
soyutlayarak bilince çıkarmak ve varılan sonuç
doğrultusunda yaşamın ya da hareketin yönünü
değiştirebilmektir.

Bu tarzda “düşünmesini” bilmeyenler için, ha-

yatıptıkları ÖSS'ye hazırlanan öğrencilerin test yapıkları gibidir. Bin tane "havuz problemi" ile karşılaşmıştır, kimisini doğru, kimisini yanlış bir biçimde çözmüş, kimisinde de "atmış-tutmuş"tur; ama o havuz problemlerinin hangi mantık doğrultusunda hazırlandığını, havuz problemlerine genel olarak nasıl yaklaşmak ve hangi çözüme "yöntemini" kullanmak gerektiğini bir türlü anlayamamıştır. Bir olay yaşamıştır ama bu olayı neden yaşadığını bilmez; benzer olayları yaşamaya

devam eder. Bir hata yapmıştır, ama hatanın “asıl” neden kaynaklandığını anlamaz; tekrar tekrar aynı hataları yapmaya devam eder. Her olay, her sorun, her hata, kendi başına bir sorundan, hatadan, olaydan ibarettir onun gözünde. Olayların kendi iç bağlantılarını kuramaz, aralarında ki ilişkiyi göremez. Sorunun kaynağına parmak basmayı beceremediği için de asla çözemez.

Tek tek “olaylar” olarak yaşanan birşeylerden “toplamda bir sonuç” çıkartmak, onu “soyut bir değerlendirme” haline sokmak için “düşünmek” ve yaşananları “anlamak” gerekir.

Soyut düşünmek, “kavramlarla konuşabil-mek”tir, konunun “özünü” teşhis edebilmektir. Uzun uzun olaylar zincirini, tek tek bütün cümle-leri anlatmak değil, konuya ilişkin bir “yargı”ya varabilmektir. Önemli olan varılan yargıdır; yar-gıyı desteklemek adına, olaylar zinciri içinden en belirgin olan, saatler süren bir konuşmadan en önemli cümleler anlatılır. Soyutlama yapmadan, tek tek herşeyin aktarıldığı bir konuşma, dinle-yen açısından son derece sıkıcıdır ve en önemli şeylerin de önemsizlerle birlikte kaynamasına, dikkatten kaçmasına neden olur.

Soyut düşünmeyi ve konuşmayı başarabilen insanlar, konuşurken bir tablo çizen ressam gibidirler. Tabloda bulunan her unsurun hangi sırayla çizileceğini, neyin önce neyin sonra geleceğini, neyin öne çıkartılıp neyin flulaştırılacağını bilen bir ressam gibi konuşur soyutlama becerisi olan insanlar. Ve hem kendisi, yaşamındaki tüm

kararları dانا doğru, daha isabetli biçimde alır. Hem de karşısındaki kişiler, onunla konuşurken öğrendiğini, zenginleştğini, anladığını, konuşma- dan zevk aldığını duyumsar.

Soyutlayamayan insan ise ayna gibidir. Bir anda herşeyi birden göstermeye çalışır. Tüm önemli unsurlar, tüm ayrıntılar ile birlikte aynı netlikte, aynı değerde ve bir anda boca ediliverir. Aynadan görülen önemli şeyleri ayıklayabilmek, ayrı bir iş, ayrı bir yük haline gelir dinleyen açısından.

İnsanın farkı, soyut düşünme becerisidir

Kapitalist sistem, “soyut düşünme” becerisini yoketmek için uğraşiyor. Eğitim sistemi, televizyon programları ve yaşamın pekçok alanı buna göre düzenleniyor. Sınav sonuçları bu konuda epeyce yol aldıklarını da gösteriyor. Burjuvazi bunun için uğraşiyor, çünkü insanları köleleştir-bilmek, onun düşünmesini, anlamasını ve öğrenmesini engellemekten geçiyor.

Oysa soyut düşünmek, “insan” olmanın en önemli unsurudur. “İnsan düşünen hayvandır” denir. Burada kastedilen soyut düşüncedir. Çünkü temel ihtiyaçlarını karşılamak, üremek vb üzerine düşünme, hayvanlarda da görülen bir şeydir. İnsana özgü olan ise, soyutlayabilmek, sonuçlar çıkarabilmek, anlamak ve yön vermektir. Salt düşünmek ile soyut düşünmek arasındaki fark, parmak hesabı ile akıldan hesap yapmak arasındaki fark gibidir. Televizyonda bir belgeseli seyretmek ile, bir kitabı okurken anlatılan olayları zihninde canlandırmak arasındaki fark gibidir. Yolda adres soran birine, açık ve net bir tarif yapmaktaki fark, “bi sigara içimi git, görürsün” demek arasındaki fark gibidir. Bir eğitimcinin dediği gibi “trafikte sola dönmek için kolunu sallamak ile sinyal vermek arasındaki fark gibidir”.

Matematik ve feni anlamak, soyut düşünmenin gelişmesine bağlıdır. Soyut düşünmenin gelişmesi ise, “anlamak” ve “öğrenmek” için tek yoldur. **Bilimsel gelişmenin de ölçütü, soyut düşünme başarısıdır. İnsanlığın gelişimi, soyut düşünmeyi, soyutlamayı başabilmekten geçer.**

İyi bir devrimci olmak da soyut düşünmeyi başarmayı gerektirir. Düşünemeyen bir devrimci, sadece kendisine söylenenleri yapar, onu da eksik yapar. Çünkü kendisinden ne istendiğini tam olarak anlamaz, nasıl yapacağını tam olarak bilemez. Bu yanıyla “memur” bile olamaz. Kötü bir devrimci olur, hayatta tutunamamış, kendi yaşamını kuramamış bir yıkıntıya döner. Olaylar ve sorunlar içinde kaybolmuştur. Uğraşır ama düze çıkamaz bir türlü. Çünkü yönünü görebilecek gözlere, gözünün önündekini algılayabilecek bir zihne sahip değildir. Kafası doludur, ama içindekiler, ne işe yaradığını bilmediği bir yığından ibarettir.

Okumak ve yazmak

Soyut düşünmeyi başarmak için, öncelikle çok okumak gerekir. **Tabii rastgele bir okuma değil, bir sorunu çözmek, bir konuda aydınlanmak için bilinçli, planlı bir okumadır doğru olan.** Sonra, okuduklarını tartışmak ve başkalarına anlatabilmek gerekir. **Ne kadar doğru öğrendiğimizi ve kavradığımızı test edeceğimiz yer, başkaları-**

na öğretim aşamasıdır çünkü. Öğrenmek ve öğretmek... Öğretirken eksiklerini görüp yeniden öğrenmek... Bu, bir devrimcinin tüm yaşamı boyunca sürdürmesi gereken temel görevidir.

Öğretmenin tek yöntemi anlatmak olarak al-
gılanmasın, yazmak da en etkili öğretim yön-
temlerinden biridir. Bu nedenle, öğrendiği, anla-
dığı her şeyi yazmaya çalışmak da çok önemli
bir unsurdur. Çünkü **yazmak, düşünceleri “sis-
temli bir biçimde” ifade etmenin en doğrudan
yoludur. “Giriş-gelişme-sonuç” bölümlerinin ol-
duğu, düşüncelerin düzgün bir akışa ve “disip-
lin”e sokulduğu bir yazma yöntemi, “soyutlama-
yı” öğrenmenin en etkili yöntemlerinden biridir.**
Yani sistemli bir biçimde ve bir plan doğrultusun-
da okumak ve yazmak: soyut düşünmeyi öğren-
menin en önemli yöntemi budur.

Ancak herhangi bir okuma ve yazma faaliyeti de, tek başına bu gelişimi sağlamaz. Okuyan ve yazan pekçok insan vardır, kendi yaşamlarında herşey yanlışı gitmeye devam eder. Çünkü sadece “bilmek” için yürütülür bu faaliyet. **Amaç, “değiştirip-dönüştürmek” için okumak ve yazmak olmalıdır. Önce kendi yaşamını, bununla bağlantılı olarak başkalarının yaşamını ve toplumu... Bu eksik bırakıldığında, “devrimci” değil, “topluma tepeden bakan aydın” yetiştir sadece.** Herşeyi bilen, her konuda konuşan, her konuda anlatacak birşeyleri olan, ama kendi yaşamında tek bir doğru bile bulunmayan bir aydın. Çünkü “düşünmek ve sorgulamak”, “değiştirmek” için gereklidir; sadece “bilmek” için değil.

Marks'ın “bugüne kadar filozoflar dünyayı yorumlamak için uğraştılar, bizim farkımız sadece yorumlamak değil, aynı zamanda dönüştürmektir” sözü bunun ifadesidir.

Ne var ki, düzenin “düşünmeyen-sorgulama-
yan” bir gençlik yaratma bombardımanı, devrim-
ci gençler üzerinde bile fazlasıyla etkilidir. Dev-
rimci gençler bile son derece az okur. Genel ge-
çer, kulaktan dolma bilgilerle idare etmeye çalış-
ır. Okuma, okuduğunu anlama, öğretebilme dü-
zeyi son derece düşük, dolayısıyla soyut düşün-
meyi, kendini yenilemeyi başaramayan bir kuşak
oluşmaktadır. Genç devrimcilerin, düzene ve
onun eğitim sistemine karşı mücadelesi, bir ya-
nıyla kendini bu yönde geliştirme-değiştirme
mücadelesi olmalıdır.

Lise öğretiminde, uzun süredir felsefe-mantık gibi dersler kaldırılmıştır. Keza üniversiteye girebilmek için daha çok “sayısal” tercih edilmekte, “sözel” bölümü, başarısız öğrencilerin zorunlu tercihi sayılmaktadır. Böylece şiir, roman, öykü gibi edebiyatın tüm dallarıyla da bağlar büyük oranda kopmaktadır. Oysa Marks’ın dediği gibi insanı zenginleştiren iki temel unsur, felsefe ve sanattır. Bunlardan uzak bir gençlik, insani nitelikleriyle de yoksullaşmakta, sıqlaşmaktadır.

Sonuç olarak; kendini ya da başkalarını anlamak, yön verebilmek, sorunları çözebilmek, ilerleme sağlayabilmek, değiştirip dönüştürebilmek için en önemli unsur; düşünmek ve soyutlamaktır. İnsanlığa yararlı olmak ve “doğru yaşamak” isteyen herkes, bunu başarmalıdır.

ABD stratejisinin yeni halkası

Honduras'ta darbe

28 Haziran 2009 tarihinde, Honduras'ta ordu, Devlet Başkanı Manuel Zelaya'ya karşı bir darbe gerçekleştirdi.

Darbe, Zelaya'nın 2010 yılı Mart ayında yeni bir anayasa yazılması konusunda halkoylaması yapma kararını almasının arkasından gerçekleşti. Yeni anayasa, Zelaya'nın görev süresini uzatmayı öngörüyordu. Honduras Yüksek Mahkemesi, Zelaya'nın halkoylaması kararının yasadışı olduğunu ilan etti. Ancak Zelaya halkoylamasının gerçekleşmesi konusunda kararlı davrandı. Oy pusulalarının ülkeye dağıtılması görevini Honduras ordusuna verdi. Ordu komutanı Romeo Vasquez Velasquez, bu görevi yapmayı reddetti. Bunun üzerine Zelaya Velasquez'i görevden aldı. Zelaya'nın bu kararı, mahkeme ve parlamento tarafından yasadışı ilan edildi. Ve halkoylamasının yapılmasına saatler kala, Zelaya ordu tarafından görevden alınarak Porto Riko'ya sürgüne gönderildi. Parlamento Başkanı Roberto Micheletti ise, darbenin görevlendirdiği başkan olarak göreve başladı.

Ancak darbecilerin işi bu defa fazlasıyla zor oldu. Darbe, güçlü kitle gösterileriyle karşılanmıştı. Kitleler sokaklara dökülmüş ve Zelaya'nın göreve dönmesi için eylemlere başlamışlardı. Sokaklarda darbeci ordu ile kitleler arasında şiddetli çatışmalar yaşanıyor. Darbenin hemen arkasından "Darbeye Karşı Direniş Cephesi" kurulmuştu ve çok geniş bir kesim, bu cephenin içinde yer almıştı. Direniş Cephesi, darbe karşıtı kitle eylemlerini örgütlemenin yanında, kitlesel bir genel grev hazırlıklarına da hemen başladı. Aynı zamanda cephenin de içinde yer alan Öğretmenler Sendikası ise, darbeyi, kendi alanlarında gerçekleştirdikleri grevlerle karşıladı.

Gerek Latin Amerika ülkelerinde, gerekse ülkemizde alışkın olduğumuz "darbe" görüntüsü, askerlerin kitleler üzerinde estirdiği dizginsiz terör görüntüleridir. Teslim alınmış, sıraya dizilmiş, yerlere yatırılmış kitlelere uygulanan şiddet görüntüleridir. Ancak Honduras'tan yansıyan görüntüler bu değildi. İlk günlerde güçlü kitle eylemlerine yönelik şiddete tanık olduk. Son günlere doğru ise, artık görüntüler, öfkeli kitlenin şiddetinden kaçmaya çalışan askerlerle doluydu. Latin Amerika halkı, ilk kez darbeciler karşısında bu kadar etkili bir direniş sergiliyordu.

Kitleler darbecilere geri adım attırdı

Kitlelerin gücü, devrik başkan Zelaya'nın da dik durmasına neden oldu. Zelaya, Honduras halkını ayaklanmaya, genel grev ve gösteriler düzenlemeye, sokakları terketmemeye çağırıyordu. Diğer taraftan Zelaya, 6 Temmuz günü ülkesine geri döneceğini açıkladı. Gerçekten de 6 Temmuz günü Zelaya, yanına Ekvador, Arjantin ve Paraguay devlet başkanlarını da alarak uçakla Honduras'ın başkenti Tegucigalpa'ya geldi. Ancak Honduras darbeci yönetimi, uçağın havaalanına inmesine izin vermeyince uçak geri dönmek zorunda kaldı. Zelaya'yı karşılamak üzere havaalanında toplanan kitleler ise, askerler tarafından açılan ateşle püskürtüldüler.

Diğer taraftan darbeciler, ilk günlerde daha kendilerine güvenli konuşurlarken, günler ilerledikçe geri adım atmaya başladılar. İlk günlerde, Zelaya'nın kesinlikle geri dönemeyeceğini, dönerse tutuklanacağını açıklıyorlardı. Günler ilerledikçe, darbe hükümetinin başkanı Roberto Micheletti ile Zelaya arasında görüşmeler-pazarlıklar yürütülmeye başlandı. Görüş-

meler, Zelaya'nın sürgünde bulunduğu Kosta Rika'da, Kosta Rika Devlet Başkanı Oscar Arias'ın arabuluculuğunda gerçekleştirildi. Artan baskılar sonucunda 16 Temmuz günü, yani darbeden sadece 18 gün sonra, Micheletti, "Zelaya'nın yeniden iktidara gelmesine izin verilmemesi koşuluyla" görevinden istifa edebileceğini açıklama noktasına kadar geri adım atmak zorunda kaldı.

Darbe, Latin Amerika genelinde büyük bir tepkiyle karşılandı. Amerikan Devletleri Örgütü (OAS), darbenin duyulmasının arkasından hemen Zelaya'nın yanında yer aldı. OAS, Honduras'ın üyeliğini askıya aldığı ve darbecilerin geri adım atmadığı koşulda, Honduras'ın OAS'tan tamamen çıkarılacağını açıkladı. Keza, Honduras'ın da üye olduğu, Bolivya, Küba, Dominik Cumhuriyeti, Nikaragua ve Venezüella'dan oluşan ALBA adlı, "solcu" yönetimlerin başta olduğu Latin Amerika ülkeler birliği de, büyükelçilerini Honduras'tan çekeceklerini açıkladılar. İspanya Başbakanı Zapatero, yaptığı açıklamayla, darbeyi kınadı ve Zelaya'nın yanında yer aldı. Bolivya ve Uruguay devlet başkanları ortak bir açıklama yaparak; Nikaragua ise, Micheletti'nin uçağına hava sahasını kapatarak ve ordu birliklerini sınıra göndererek, Zelaya'ya olan desteklerini gösterdiler. En büyük destek, elbette ki Venezüella'dan geldi. Venezüella Devlet Başkanı Chavez, darbeciler geri çekilmediği koşulda, askeri müdahale gerçekleştirme tehdidinde bulundu ve petrol vanasını kapattı.

Diğer taraftan, BM'nin darbeyi kınayan bir karar alması, AB ülkelerinin Honduras'taki elçilerini geri çağırması gibi adımlar, dünya genelinde hiçbir ülkenin darbecileri açıktan desteklemediğini ortaya koydu.

Darbenin arkasındaki ABD eli

Darbe ilk günden itibaren, dünya kamuoyunda büyük bir tepki ile karşılandı. Ancak ABD bunun dışında kaldı. Obama, yaklaşık bir hafta boyunca darbeye ilişkin bir açıklama yapmadı. Bir hafta sonra gelen açıklamada Obama, Zelaya'nın arkasında olduklarını, yapılan darbenin yasal olmadığını, Zelaya'nın cumhurbaşkanlığı görevinin devam ettiğini düşündüklerini açıkladı.

Obama'nın bu açıklamayı yapmasının arkasında asıl olarak, yükselen kitle tepkisi vardı. Darbe, sadece Honduras'ta değil, dünyanın her tarafında halkların tepkisini almıştı. Keza Latin Amerika'nın "solcu" hükümetleri de, darbeye karşı gerekirse daha aktif bir tutum alacaklarını göstermişlerdi. Bu, ABD açısından zorlu bir durum yaratıyordu. En önemlisi, Bush'tan farklı olarak dünya genelinde Obama'dan beklentiler oldukça fazlaydı. Obama'nın darbenin yanında alacağı tutum, bütün dünyanın karşısında Obama'nın prestijini düşürecek, bu da ABD'nin hegemonya planları açısından önemli bir sorun yaratacaktı.

Ancak Obama söylemde Zelaya'nın yanında görünürken, ABD dış politikası, darbeciler yanında yer almak üzerine kuruluydu. ABD, darbecilerle rahatça ilişki kurabilmek amacıyla, Honduras'taki konsolosu geri çekmemişlerdi. Honduras'taki askeri ABD üssünde bulunan ABD'li generaller, darbecilerle ilişkileri sürdürüyordu. Keza

ABD, Honduras'a dönük mali yardımlarını da kesmedi. ABD'nin 43 milyon dolardan fazla ekonomik,

16.5 milyon dolarlık da askeri yardımı söz konusuydu. Askeri yardımın askıya alındığı açıklandı, ancak ekonomik yardım sürdürüldü.

ABD'de Cumhuriyetçiler açıkça darbecilerin propagandasını yürütüyor, bunu kampanya haline getiriyor ve darbe hükümetine destek veriyorlar.

Aslında ABD'nin darbe karşısında tutumu, dışarıdan bir "destek"le sınırlı değil, tersine, darbe doğru- dan ABD merkezli olarak hazırlanmış durumda. Pek çok veri bunu kanıtlıyor. Daha darbe gerçekleşmeden önce ABD'nin Honduras Büyükelçiliğinden yetkililer, darbeyi gerçekleştirecek olan milletvekilleri ve askeri yetkililerle görüşmeler yapmışlar, bu da Honduras'ta medyaya yansımıştı. Bunun üzerine, başta Fidel Castro olmak üzere, pek çok kesimden darbeye ilişkin öngörüler basında yer almış, "solcu" Latin Amerika yönetimleri, darbeden iki gün önce gözle görülür darbe hazırlıklarını kınayan açıklamalar gerçekleştirmiş, dünya kamuoyu bu konuda uyarılmıştı. ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı, bu hazırlıklar üzerine sorulan sorulara ise, örtük ve darbe yapacak olanlara destek ve onay verme anlamına gelecek yanıtlar vermişti.

ABD, "kadife darbe"ler gerçekleştirdiği diğer ülkelerde olduğu gibi Honduras'ta da darbeye ilişkin kamuoyu hazırlığını "sivil toplum örgütü" adı altında çalışan çeşitli kurumlar aracılığıyla gerçekleştirmişti. Honduras'ta iki ayrı örgüt buna önderlik ediyordu: Barış ve Demokrasi Grubu (MPD) ile Sivil Demokratik Birlik. Sivil Demokratik Birlik adlı faşist yapılanmanın, Bolivya'da Morales karşıtı faaliyetleri ile öne çıkan ve Bolivya'da bir darbe girişiminde bulunan Bolivyalı Genç Haçlılar Birliği adlı örgütle bağlantısı biliniyordu.

İki örgüt de ABD Ulusal Kalkınma Ajansı (USAİD) ve Ulusal Demokrasi Bağışı (NED) adlı kuruluşlar tarafından finanse ediliyorlardı. USAİD, başka ülkelerde çalışan CIA casuslarını, kendi bünyesinde çalışan yetkililer olarak kamufle ediyordu. Ya da tersten söylemek gerekirse, USAİD'in asıl görevi, başka ülkelerdeki CIA faaliyetlerini kamufle etmek ve darbe girişimlerini finanse etmektir.

Venezüella Devlet Başkanı Chavez, Honduras'taki medyanın darbe karşısındaki tutumuna "tipik CIA formatı" dedi. Gerçekten de, ABD eliyle darbe gerçekleştirilen diğer ülkelerde olduğu gibi, Honduras'ta da medya, haber yerine çizgi film yayınları yapmıştı. Honduras'taki "darbeci medya" 1950 yılında CIA tarafından kurul-

muş olan “Amerikalar Arası Basın Topluluğu”(SIP) üyesi. CNN ve Ekonomist gibi Amerikan medya kurumları ise, doğrudan darbe yanlısı yayınlar gerçekleştirdiler.

ABD'nin Honduras'la kurduğu askeri ilişkiler de darbeye ilişkin veriler sunuyor. II. Emperyalist savaş ertesinde ABD, diğer Latin Amerika ülkeleri gibi, Honduras üzerinde de hegemonyasını güçlendirmeye başladı. Dünyada esmekte olan devrimci dalganın bu bölgedeki etkilerine karşı oluşturulmuş karşı-devrimci bir işbirliğiydi bu. '60'lı yıllarda, önce Küba devrimi, arkasından Che'nin Latin Amerika ülkelerinde estirdiği devrimci rüzgar, sonrasında '80'li yıllarda Nikaragua'da Sandinistlerin başa gelmesi gibi unsurlar, hem ABD'nin, hem de Latin Amerika'nın gerici yönetimlerinin telaşını artırdı. Bu durum, bölgedeki ABD hegemonyası ve ABD merkezli kontra faaliyetleri de güçlendirdi. O yıllarda Honduras, Nikaragua ve El Salvador'daki devrimci harekete karşı, ABD'nin kirli savaş üssü olarak hareket etti. Kontra faaliyetleri yürütmek ve devrimci harekete karşı mücadele etmek amacıyla bir “işkenceci yetiştirme merkezi” olarak kurulan Amerikan Okulu, bu dönemde bütün Latin Amerika ülkeleri gibi Honduras'a da subay yetiştirdi. Latin Amerika ülkelerinde işkence ve infazların, faili meçhul cinayetlerin, katliamların ve darbelerin arkasında bu faaliyetler vardır. Honduras'ta, doğrudan CIA tarafından eğitilen 3-16 Taburu adlı ölüm tugayı, ismi en çok bilinen kontra örgütlerden biridir ve Honduras'ta yüzlerce insanın kaçırılarak işkenceden geçirilmesinden, öldürülmesinden sorumludur. Honduras'ın 1963 yılından 1981 yılına kadar askeri cunta tarafından yönetilmesi de Latin Amerika devrimci dalgasına duyulan bu korkudan ve ABD'nin ülkede tam hegemonya kurma çabasından kaynaklanmaktadır.

Bugün de bu ilişki sürmekte ve Honduras ordusundaki subayların önemli bir bölümü, bu işkenceci okullarında eğitim almaktadır. Gerek doğrudan ABD eğitimi alan bu subaylar ve ABD'nin Honduras'ta bulunan askeri üssü, gerekse bütün bu dönem boyunca ABD'nin işbirlikçisi olarak ülkede iktidarlarını sürdüren egemen sınıflar, ABD'nin bu ülke yönetimine uzanan elidir.

Honduras'ta darbeye götüren süreç

Honduras, Orta Amerika'nın ikinci büyük ülkesidir. 7 milyon nüfuslu ülkede işçi ve emekçi kitlelerin yüzde 80'den fazlası yoksulluk sınırının altında yaşar. Öyle ki, ülke Batı yarımküresinin en yoksul ülkesi sayılmaktadır. Kitlelerin yoksulluğunu büyüten ise, 1998 yılında yaşanan Mitch kasırgasıdır. Kasırgadan önce işsizlik yüzde 31 iken, kasırgadan sonra yüzde 44'e kadar yükseldi. Nüfusun büyük çoğunluğu hizmet sektöründe çalışan; ekonomisi şeker, kahve, muz, tekstil, deniz ürünleri ve kereste gibi ülkeyi dışa bağımlı tutan ürünler üzerine kurulu olan Honduras'ta kitleler, yanbaşındaki “solcu” Latin ülkelerinde esen rüzgardan etkileniyordu. Devlet başkanı Zelaya'nın yaşadığı sürecin altında yatan da, bu rüzgar oldu.

Ülke '81'e kadar cunta ile, sonrasında da Amerikancı burjuvazinin sağcı-gerici temsilcileri tarafından yönetilmişti. Zelaya, 2005 yılı sonunda devlet başkanını seçildiğinde, egemenler bu çizginin süreceğini düşündüler. Çünkü Zelaya'nın kendisi de kereste sanayisiyle uğraşan bir ailenin temsilcisiydi ve daha başa gelir gelmez, ABD ile ticari sınırları kaldıran Orta Amerika Serbest Ticaret Anlaşması'nı desteklediğini göstermişti. Ancak kitlelerin beklentileri, kısa zamanda Zelaya'nın farklı adımlar atmaya başlamasına neden oldu.

Zelaya'nın bu yöndeki ilk icraatlarından biri, maaşlarda asgari yüzde 60 artış zorunluluğunu getirme-

si oldu. Honduras burjuvazisi, karlarına zarar veren bu karara sert tepki gösterdi. Çocuklar için okullarda ücretsiz öğle yemeği verilmesi, toplu taşıma ücretlerinin düşürülmesi “yurttaş gücü” adını verdiği kampanyalar düzenlemesi gibi adımlar, Zelaya'nın arkasındaki halk desteğini güçlendirdi. 2007 yılının sonuna doğru Zelaya, Küba'yı ziyaret eden ilk Honduras devlet başkanı oldu. Asıl kıyametin koptuğu nokta ise, Honduras'ın ALBA'ya katılması kararıydı. 2004 yılında kurulan ALBA (Amerika için Bolivarıcı Alternatif), Venezüella, Küba, Nikaragua, Dominik Cumhuriyeti ve Bolivya'yı kapsayan “solcu” bir bölgesel ticaret grubu. ALBA ülkeleri, Venezüella'dan ucuz petrol alabiliyor, acil gıda yardımı paketleri, gıda-barınma eğitim yatırımları vb konularda işbirliği yapabiliyorlar. Honduras da ALBA'ya girme kararının arkasından, kredi, gıda ve enerji konularında önemli avantajlar elde etti. Mesela Venezüella, bir “iyi niyet” göstergesi olarak Honduras'ın 30 milyon dolarlık borcunu sildi.

Honduras başlangıçtır;

Bolivarıcı Latin ülkeleri hedefte

Honduras'taki darbenin ortaya çıkardığı üç önemli sonuç vardır.

Birincisi; darbe, artık ABD'nin Latin Amerika'da yükselen Bolivarıcı rüzgarı durdurma isteğinin ürünüdür. Honduras, ABD açısından oldukça önemli bir ülkedir. En başta, coğrafi olarak “burnunun dibinde”, Orta Amerika'nın kuzey bölümünde yer alan bir ülkedir. Ve ABD, “Bolivarıcı” bir ülkenin kendisine bu kadar sokulmasından rahatsızlık duymaktadır. Diğer taraftan, Kolombiya'dan Avrupa ve ABD'ye uyuşturucu, özellikle de kokain kaçakçılığının en önemli geçiş noktasıdır ve bu kaçakçılık, ABD'nin kontrolü altındadır. Honduras'taki CIA'nın kontra örgütlenmesinin, Orta Amerika uyuşturucu trafiğini kontrol ettiği üzerine hazırlanan raporlar, Reagan döneminde epeyce yankı yaratmıştı. Uyuşturucu kaçakçılığı dünyanın en karlı işidir ve ABD, bu kadar karlı bir işi elinden kaçırmak istememektedir. Bütün bunlar, ABD açısından Honduras'ı önemli kılmaktadır.

Ancak, Honduras'taki darbeye giden yol, bundan çok daha önemli bir unsuru içermektedir. Honduras ABD açısından bir başlangıçtır. Latin coğrafyasında yükselen Bolivarıcı dalga, artık hem ABD'nin hem de Latin Amerika'nın ABD'ci işbirlikçi egemen sınıflarının tahammül sınırlarını aşmıştır. Honduras darbesi, bu iki kesimin işbirliği halinde başlattığı bir kontra saldırdır. Darbenin başarılı olması halinde, sıra diğer Latin ülkelerine de gelecektir. ABD, 2000'li yıllarda Bolivya ve Venezüella'da çeşitli darbe girişimleri düzenlemişti. Bunlardan istediği sonucu alamadı. Honduras'taki darbe başarıya ulaştığı koşulda, Orta Amerika'daki diğer Bolivarıcı ülkeler (Nikaragua, Salvador, Guatemala) sıraya girecektir. ABD'nin ve Latin Amerika'daki ABD'ci egemen sınıfların hedefi, Orta Amerika'dan başlayarak, esmekte olan solcu rüzgarları tersine çevirebilmektir.

İkincisi; darbe Obama için hazırlanan imajı da darbelemiştir. Honduras'ta gerçekleşen darbe ve

ABD'nin bu darbedeki rolü, Obama'nın başkan olmasından beklentiye giren kesimlere de, Obama için yaratılmaya çalışılan imaja da darbe anlamına geliyordu. Bugüne kadar Obama'yı hep “Bush'tan farklı” olarak göstermeye çalıştılar; Obama döneminde ABD dış politikasının “yumuşak güç”e dayanacağını söylediler; Obama'nın yoksul-emekçi-azınlık kesimlere daha yakın durduğunu kanıtlamaya çalıştılar. Honduras darbesi gösterdi ki, başka ülkelerde darbeler gerçekleştirmek, “sert güç” kullanarak hegemonya kurmak konusunda Obama ile Bush arasında bir fark yoktur. İkisi arasındaki tek fark, Bush'un bütün beceriksizliklerine karşın, Obama'nın, son derece becerikli bir biçimde, kendi gerçekleştirdiği darbeyi kınayan açıklamalar yapacak kadar sinsi ve ikiyezül bir politika izlemesidir.

Üçüncüsü ise; bu savaşta Bolivarıcı kesim, küçümsenmeyecek bir başarı elde etmiştir.

ABD'nin ve darbecilerin bütün çabalarına rağmen, darbe meşruluk kazanamamış, dahası önemli geri adımlar atmak zorunda kalmıştır. Bunun en önemli unsuru, birleşik bir Direniş Cephesi kurarak darbecilere karşı direnişe geçen, barikatlar kuran, grevler gerçekleştiren, sokak çatışmalarını sürdüren kitlelerdir. Üzerlerine ateş açılmasına, sayısı belirsiz ölümlere ve yaralanmalara, Honduras'ın iyi bilinen işkenceci ve katliamcı yüzüne rağmen, kitleler geri adım atmadılar.

Bolivarıcı cephenin karşı duruşu da ABD'yi ve darbecileri durduran önemli bir unsurdur. Chavez'in “gerekirse müdahale ederiz” sözleri, Nikaragua'nın Honduras sınırına asker yığmaya başlaması, bu cephenin kolay teslim olmayacağını göstermiştir. ABD'nin hegemonyasında olduğu bilinen OAS'ın bile Honduras'ın üyeliğini düşürmesi, bunun göstergesidir. Bolivarıcı kesim, ABD politikalarının karşısına ilk defa bu kadar blok halde çıkmış ve ABD karşıtı bir kararın alınmasını sağlamıştır. OAS toplantısında Bolivarıcı kesim, ilk defa kıta genelinde sayısal olarak da öne geçen, ortak bir irade ve uyum içinde hareket eden bir güç halinde kendini göstermiştir. Obama'nın bile darbeyi kınamasına, darbeci hükümetin başkanının “istifa edebilirim” açıklamasını yapmasına neden olan, bu büyük güç, bu gücün oluşturduğu baskıdır.

Honduras'taki darbenin bundan sonraki seyri, biçimsel olarak çok önemli değildir. Zelaya'nın geriye dönüp dönmemesi, darbe hükümetinin başkanının istifa edip etmemesi, yaşananlardan sonra ikincil önemdedir. Önemli olan, darbenin meşruluk kazanmaması, darbecilerin hakimiyeti ele geçirememesi ve geri adım atmak zorunda kalmasıdır. Darbecilerin geri çekilmesi ve Zelaya'nın yeniden başkanlığa geri dönmesi, Bolivarıcı blok açısından büyük bir zafer olacaktır. Ancak ABD cephesi, böylesi bir geri adımı kaldıracabilecek durumda değildir. Çünkü bu bir geri adım, ABD açısından çok ciddi bir güç ve prestij kaybı anlamına gelir ki, sadece Honduras'ta değil, bundan sonraki politikalarının önemli bir bölümünde başarısızlığa uğramış olur. Bunun faturası, ABD için çok büyük olacaktır. Diğer ihtimaller ise, Zelaya yerine başka bir yöneticinin başa gelmesi konusunda uzlaşmaları; bugün başta bulunan hükümetin çeşitli rötüşlerle kitlelerin taleplerini yerine getiren adımlar atması vb ara çözümlerdir. Oluşan kamuoyu baskısının büyüklüğü, en azından şu aşamada, ABD cephesinden gelecek, daha şiddetli bir saldırı, askeri bir operasyon, Honduras darbelerine aşıktan destek veren bir askeri-siyasi girişim gibi bir ihtimalin uzak olduğunu göstermektedir.

Sonuç ne olursa olsun, burada kazanan kitlelerin örgütlü direnişi ve Bolivarıcı blokun estirdiği halkçı rüzgarlardır. Honduras'taki geri adımlar, bu rüzgarların daha güçlü esmesini sağlamıştır.

İran'da 12 Haziran günü gerçekleştirilen seçimler öncesinde Ahmedinejad ile Musavi arasında çekişmeli bir yarış olduğu, Musavi'nin kitleler üzerindeki gücünün ve etkisinin arttığı gözlenebiliyordu. Musavi'nin seçim meydanlarında büyük kalabalıklar toplanıyordu ve seçimleri kazanma ihtimali bile ortaya çıkmıştı. Seçim süresi bitip sandıklar kapandığı anda Musavi, en az yüzde 55-60 oranında oy alarak seçimleri kazanacaklarını söyledi. Ancak seçim kurulu tarafından Ahmedinejad'ın oyların yüzde 63'ünü aldığı açıklanması, üstelik bunun, oy verme işleminin bitmesinden sadece bir saat sonra yapılması, olayları patlatan bir neden oldu.

Aslında Musavi'nin seçimleri kaybetmesi değildi sorun. Seçim öncesindeki tabloya rağmen küçük bir oy farkıyla kaybetmesi ihtimali elbette vardı. Belki de Ahmedinejad küçük bir oy farkının, kendi meşruiyetini zedeleyeceğini düşünmüştü. Sonuçta, bu kadar büyük bir farkla seçimleri kaybetmiş olmak, öncesinde çok umutlanmış olan kitlede bir infial yarattı. Ve onbinlerce insan, "benim oyum nerede" diyerek sokaklara döküldü. Haftalar süren eylemler böyle başladı.

Kitlelerin sokaklara dökülmesi karşısında, Musavi'nin ilk tepkisi, "itidal" çağrısında bulunmak ve şiddete başvurulmamasını istemek oldu. Ancak İçişleri Bakanlığı'nın basın toplantısı düzenlemesine izin vermemesi üzerine çok sert bir bildiri yayınladı ve bu duruma teslim olmayacağını söyledi. Ve taraftarlarının direnmesini istedi.

Musavi taraftarlarının seçim döneminde en çok kullandığı araçlar, internet siteleri ve cep telefon mesajlarıydı. Pekçok eylem bu araçlar kullanılarak örgütleniyordu. Bu nedenle seçim günü sonuçlar açıklandığında, İran devleti, ilk iş olarak internet erişimini ve cep telefonu mesajlarını engelledi. Ancak bu teknolojik engelleme, kitlelerin örgütlenmesini ve sokaklara yığılmasını engelleyemedi.

İran devleti, ikinci adım olarak BBC, CNN başta olmak üzere, yabancı basın organlarına da erişimi engelledi, ülkede seçimleri izlemek üzere bulunan yabancı gazetecilere haber yapma yasağı getirdi.

Ahmedinejad'ın, teknolojik iletişimi durdurma çabası boşuna değildi. Seçim öncesinde çok fazla şiddet kullanma gereği duymamıştı Ahmedinejad; Musavi'nin seçim kampanyası, mitingleri canlı ve coşkuyla geçmişti. Ancak seçimlerden sonra kitleler sokaklara döküldüğünde, devletin şiddeti de bütün saldırılarıyla yüzünü gösterdi.

Bir taraftan, Ahmedinejad taraftarı olan onbinlerce dinci-gerici sokaklara çıkarak seçim kutlamaları gerçekleştirdiler. Diğer taraftan, dini lidere bağlılıkları ile bilinen Devrim Muhafızları ile, kitleler üzerinde estirdikleri terörle tanınan Besic milisleri devreye sokuldu. Saldırıları sırasında onlarca insan öldü, yüzlercesi yaralandı, yine yüzlercesi tutuklandı. İki haftadan daha fazla süren gösteriler, Musavi'nin ve onu destekleyen eski cumhurbaşkanı reformcu Rafsanjani'nin, daha fazla tırmandırma çabalarıyla eylemler geriye çekilmeye başlandı.

İran'da cumhurbaşkanlığı seçimleri

Eylemler yabancı kışkırtması mı?

İran'daki seçim sonuçlarını destekleyen tek ülke, Rusya oldu. Rusya, İran'daki seçim sonuçlarına saygılı olduklarını, yaşananların İran'ın iç sorunu olduğunu açıkladı. ABD, İngiltere ve Avrupa Birliği ise, seçimlere usulsüzlük karıştığını, bu sonuçları kabul etmenin mümkün olmadığını söylediler.

Onların bu açıklamaları, İran'ın, ülke içindeki eylemler nedeniyle "dış mihraklar"ı suçlamasına hız kazandı. İran, hem ABD'nin hem de İngiltere'nin ülkeyi karıştırmaya çalıştığını, basın yoluyla ülkedeki durumu dramatize ettiğini, İran yönetimine karşı siber savaş taktikleri kullandığını iddia etti. Ve Batılı ülkeleri İran'ın içişlerine karışmaması konusunda uyardı. İran'ın özel olarak hedefe çıktığı ülke ise İngiltere oldu. İki ülke arasındaki ilişkiler öylesine gerildi ki, taraflar, ikişer diplomati "casusluk yaptıkları gerekçeyle" karşılıklı olarak sınır dışı etti. Diğer taraftan ABD Temsilciler Meclisi, İran'a benzin satan şirketlerin desteklenmemesi kararını aldı.

ABD başta olmak üzere batılı emperyalistlerin, İran'daki seçimlerin arkasından çıkan olayları büyük bir iştahla seyrettikleri açıktır. Keza bu eylemleri kendi potalarına akıtmaya çalıştıkları, İran'ı karıştırmak için büyük bir çaba gösterdikleri de biliniyor. ABD, sadece İran'da kendisine bağlı bir muhalefet örgütlemek ve başka ülkelerde yaptığı gibi bir "seçim darbesi" gerçekleştirebilmek için milyonlarca dolar akıtmaktan, oraya özel örgütlenmeler kurmaktan kaçınmıyor.

Bütün bu gerçeklerden yola çıkan İran yönetimi, Musavi'nin arkasındaki hareketi zayıf düşürmek için, bu doğrultuda dedikodular yaratmaktan çekinmedi. Mesela eylemlerin hız kesmesinin arkasından, İran'da çeşitli basın organları, Musavi ve Hatemi'nin ülkede "kadife devrim" gerçekleştirmek isteyen casuslar olduğunu, gözaltında bulunan kimi reformcuların bunu itiraf ettiklerini yazmaya başladı.

Ancak bütün bunlara rağmen, İran'da yaşanan olayların arkasında ABD ya da İngil-

tere'nin olduğunu, Musavi'nin ya da Hatemi'nin ABD-İngiltere işbirlikçisi olduğunu söylemek doğru olmaz. En başta, Musavi'nin seçim vadeleri ile Ahmedinejad arasında özsel bir farklılık olmadığını görmek gerekiyor. Nükleer programa devam etmek, İsrail karşıtı dış politika izlemek, Irak ile ilişkilere yaklaşım vb konularda ikisi arasında özsel bir farklılık yoktu. Dış politika ilişkin farklılık, tonlarda kendini gösteriyordu. Ahmedinejad, yeni ABD yönetimiyle daha yakın ilişki kurulabileceğini söylerken, Musavi de İran'ın dış politikada imajını yükseltmekten söz ediyordu. Keza, Musavi, ülke içinde kadınlara dönük olarak kimi demokratik haklar vaadinde bulunuyordu. Daha doğru bir ifadeyle, kadınların gerici baskılara karşı tepkilerini arkasına almak, kendi oylarını arttırmak istiyordu.

Bu yanıyla, seçimleri kim kazanırsa kazansın, ülke politikasında ciddi ve köklü değişiklikler olmazdı. İran'ın geleneksel devlet politikası, emperyalist hegemonya alanında durduğu yer-ilişkileri değişmezdi. Çünkü bunların herbiri, kişilerden bağımsız olarak, köklü tarihsel bir altyapıya sahip politikalar-ilişkilerdi.

Bu nedenle, ABD ve İngiltere, yaşanan hareketi kendi potasına akıtmak için ne kadar çok çaba sarfetmiş olsa da, ne hareketin önderleri, ne de hareketin kendisi, ABD-İngiltere kaynaklı değildi. Orada yaşanan, asıl olarak kitlelerin biriken öfkesinin patlaması, kendiliğinden tepkisinin sokaklara dökülmesiydi.

Kitleler rejimi sarstı

Seçimler döneminde yazılan pekçok yazıda, Ahmedinejad'ın yoksul halkın temsilcisi olduğu, Musavi'nin ise, kentli orta sınıfın oylarını aldığı söylendi. Oysa bu, gerçek durumu yansıtmaktan uzaktı.

Ahmedinejad, 2005 seçimlerinde gerçekten de yoksul halkın, köylerin, gecekonduoynarın oylarını alarak kazanmıştı. Ancak geçen süre içinde, bu kesimlerin ona bağlılığı artmadı, azaldı. Bunun en önemli nedeni ise, ülkenin ekonomik koşullarındaki kötüleşme oldu.

Ahmedinejad'ın başkan olduğu dönem, dünya ekonomisinde "refah" rüzgarlarının estiği ve petrol-doğalgaz fiyatlarının fırladığı bir dönemdi. Doğalgaz zengini İran'da da, dünya piyasasındaki yüksek fiyatlar, belli bir ekonomik refah yaratmış, ülke ekonomisi büyümüş göründü. Oysa bu yanılsamalı bir durumdu. Ülkenin ekonomisi büyümüyor, üretim artmıyor, petrol-gaz ihracatından gelen yüksek döviz miktarları nedeniyle tüketim artıyordu. Ve kriz patlak verdiğinde gerçek durum ortaya çıktı. Ülkedeki yoksulların daha da yoksullaşmış olduğu gerçeği kendini gösterdi. Ahmedinejad'ın yoksullara dönük olarak yürüttüğü, benzeri AKP hükümeti tarafından da yapılan "sadaka ekonomisi"nin yoksulluğu hafifletmeye bir faydasının olmadığı da ortaya çıktı.

İkinci önemli neden ise, artan gerici baskı rejimine duyulan tepkiydi. Özellikle kadınlar ve üniversite öğrencileri, kendi üzerinde kurulan baskıya büyük bir tepki duyuyordu. Ahlak polisi tarafından taciz edilmek, saçlarını örtmek zorunda kalmak, son yıllarda teknolojinin gelişimi ile televizyon-uydu-internet-cep telefonu üzerinden öğrendikleri dünyadan uzak tutulmak, öğrencilerin ve kadınların tepkisini çekiyordu.

Bu iki etken, Ahmedinejad'ın gücünü ve oyunu azaltırken, bu talepleri dile getiren Musavi'nin gücü arttı. Zaten eylemlerde de bu tabloyu görmek müm-

kündü. Kadınlar ve üniversite öğrencileri en ön saflardaydı. Ama kent yoksulları ve işçiler de bu eylemlerin içinde güçlü bir biçimde yer aldılar. Ahmedinejad'ı en çok zorlayan, rejimi sarsan ve dengeleri altüst eden unsur da bu oldu.

İran'da yeni bir dönem

Bugün için eylemler yatışmış görünüyor. Ancak geride çok önemli iki iz bıraktı.

Birincisi, Musavi yükselen hareketin önderliğini yapamadı, hareketin gerisinde kaldı. Sonuçta Musavi da bu sistemin bir parçası olan bir politikacıydı. '79 İran Devrimi'nin gerçekleşmesinin arkasından yeni devletin ilk bürokratlarından, İran-Irak savaşı sırasında başbakanlık yapan, uzun yıllar ülke yönetiminde söz sahibi olan biriydi. Elbette ki, seçimleri kazanmak istiyordu, ancak sistemin zarar görmesi pahasına değil! Bu nedenle, ilk günlerden itibaren sokaktaki ateşi söndürmeye, kitleleri yatıştırmaya çalışan bir rol oynadı.

Ancak İran halkı, '79 Devrimini gerçekleştirmiş bir halktı. Şah rejimini yıkan '79 devrimi, devrimcilerle dincilerin ortak eylemleri ile gerçekleştirilmiş, devrimden sonra ise iktidarı dinciler ele geçirmişti. Dincilerin ilk icraatlarından biri de, devrimi birlikte gerçekleştirdikleri devrimcileri katletmek oldu. Onbinlerce devrimci tutuklandı, idam edildi, işkencelerle katledildi. Ancak onların o dönem başardıkları, İran halkına bıraktıkları miras ve gelenek unutulmadı. 30 yıl sonra bugün, kitleler '79 devriminin sembolleri ve mücadele biçimlerini kullanarak sokaklara dökülüyor. Ve kitleler bir kere devrimi hatırladıklarında, nerede duracakları çok belli olmuyor. İran'daki halk hareketi bu gerçeği yeniden hatırlattı.

İkincisi, Ahmedinejad yönetimi ve Hamaney önderliği bugün kitle hareketini bastırmış ve hakimiyetlerini sağlamış görünüyor. Ancak gerçekte, iktidarları ciddi bir kırılma yaşadı. Ülkenin en güçlü yöneticisi, dini lider Hamaney, seçimlere itiraz süresini beş gün uzatmayı kabul etmek zorunda kaldığında; Ahmedinejad'ı destekleyen muhafazakar lider Ali Laricani, seçim hilelerini inceleyecek tarafsız bir komisyon kurulması önerisini desteklediğinde; Hamaney'in 19 Haziran'da Tahran Üniversitesinde bizzat Cuma namazını kıldırarak Ahmedinejad'a destek gösterisi yapmasına cevaben, ertesi gün kitleler reform talepleriyle yeniden ve daha güçlü biçimde sokaklara çıktığında, bu kırılma yaşanmış oldu. Ülkenin en büyük dini liderinin tartışmasız otoritesi sarsıldı. Seçimlerden bir ay sonra Rafsancani'nin, Hamaney'e; "halk şüpheli, güven tazeleyerek krizi bitir" diye seslenmesi de bu kırılmanın, kitlelerde devlete-sisteme karşı oluşan güvensizliğin iadesi oldu.

Kitleler bir kere sokaklara çıktı ve sisteme güvenleri sarsıldı. Bugün İran yönetimini en fazla endişelendiren unsur budur.

Göçmen İranlılar sokakta

İran'da sokaklar eylemcilerin sloganlarıyla çınladık-tan birkaç gün sonra, Avrupa'da yaşayan göçmen İranlılar da sokağa taştı. En büyük eylem, 20 Haziran'da Paris yakınlarındaki Villepinte'de 90 bin kişinin katılımıyla gerçekleşti. Bu eylem ağırlıklı olarak "Halkın Mücahitleri" tarafından örgütlendi. Halkın Mücahitleri'nin Paris yakınlarında düzenledikleri eylemlerin dışındaki-leri, çoğunlukla İranlı gençlerden oluşan üniversiteli gruplar örgütledi.

15 Haziran'dan itibaren Berlin, Brüksel, Hamburg, Stuttgart vb. şehirlerde, konsolosluk, ya da ülkelerin Dış İşleri Bakanlıkları önünde hızlı şekilde eylemler örgütlendi. Eylemlere katılım yüksekti. Örneğin en büyük İran göçmen topluluğunun yaşadığı Hamburg'da yaklaşık 4 bin kişi sokağa çıktı. Bu rakam, o bölgede yaşayan İranlı mültecilerin büyük bir bölümünün eylemlere katıldığını gösteriyor.

21 Haziran'da Berlin'de büyük bir miting düzenlendi. Daha önceki hafta İran konsolosluğu önündeki eylem kendiliğinden gerçekleşmiş ve birkaç yüz kişi katılmıştı. Pazar günü örgütlenen eyleme ise yaklaşık 2 bin 500 kişi katıldı. Yani Berlin'de yaşayan İranlıların çoğunluğu eylemlere katılmıştı.

Berlin'de yapılan eyleme gittiğimizde, alana öfke ve duygusallığın yanında şaşkınlık da hakimdi. Başka alanlardan tanıdığımız birçok İranlı arkadaş eylemdeydi. Birlikte attığımız ilk slogan; "Yaşasın Enternasyonal Dayanışma"ydı.

Eylemcilerin arasına karışıp, İran'da olup bitenlerle ilgili düşüncelerini ve taleplerini sorduk. 25 yıl önce Almanya'ya üç çocuğuyla mülteci olarak gelmek zorunda kalan bir arkadaş, alandaki birçok insanın duygularını dile getirdi:

"Devriminiz yenilince biz kaçmak zorunda kaldık. Ama hep bekledik. Önce 3 yıl dedik, sonra 5 yıl, insanlar ayaklanacak, bu sisteme karşı koyacak ve biz de yine yerimizi alacağız diye bekledik. Ama olmadı. 30 yıl sonra yüzbinlerce insanın sokağa döküldüğünü görmek inanılmaz bir duygu. Bu eylemde onların çoğu geçmişte komünist hareketin içinde bulunan ve mülteciliğe mahkum olan kuşak. Kendi aramızda tartıştık. Bir kısmımız, sokağa çıkanlar bizim taleplerimizle, devrim talepleriyle çıkmıyorlar, onlara destek eylemleri örgütlemek doğru değil, Musavi'nin de diğerlerinden bir farkı yok dediler ve eylemlere gelmediler. Ama ben farklı düşünüyorum. Ben seçimlere katılmadım. Evet, Musavi'nin diğerlerinden fazla bir farkı yok. Ancak şu an sokağa çıkanların asıl talebi demokrasi. Tüm baskılara rağmen sokağa çıkıyorlar. Biliyorum bu İslam rejimine köklü bir vuruştan uzak, ama bir sesi sokağa taşıyorlar, bu böyle gitmez diyorlar. Onca yıldan sonra hepimiz şaşkınlık içindeyiz. İran'da, özellikle kadınların dört elle örgütlenmeye çalıştığı haberini alıyoruz. Her görüşten kadın elele vermiş kadın hakları için mücadeleye çağırıyorlar. Bu da çok yeni bir şey. Yıllardır ülkede herhangi bir örgütlenme başını kaldırdığında eziliyordu, mülteciler ise en küçük gruplara parçalanmış, hiçbir faaliyette bulunamaz hale gelmişlerdi. Şimdi yurtdışındakiler arasında komünistler çok, ancak bence ülkede şimdilik ağırlıklı hareket demokratik haklar ve kadın hakları. Belki bunlar içinden bir şey doğar. Bundan da insan umutlanmaya başlıyor. İki haftadır eylemleri bizim çocuklarımız örgütleyiyor. Hepsi genç. Çoğu bizim başımızdan geçenleri biliyor, ama bugüne kadar politik bir faaliyette bulunmadılar. İran ayağa kalkınca, onlar burada hem de hızlı ve organize bir şekilde eylemleri örgütlediler. Bu ey-

lemler öncesi bizim çocukların bunu yapacaklarını düşünmezdim."

Biz konuşurken miting aracından ezgiler yükseliyor. Bizim devrimci parçalar gibi. Sonra öğreniyoruz ki, Musavi seçim propagandası için '70'li yıllarda solcu bir gerillanın bestelediği parçayı kullanmış. Gençler bu parçayı hiç durmadan çalışıyorlar. Parça, İranlıların boyun eğmekten-se ölüme gidebileceğini anlatıyor. Ardından hemen sloganlar patlıyor: *"İranlılar ölüme gider ama onursuz yaşamayı kabul etmez!"* Biz, bu parçanın Musavi tarafından kullanılmasından rahatsız olup olmadıklarını soruyoruz. Cevap; *"Musavi'den daha önemli olan, o yıllarda bizim dilinden düşmeyen bu parçayı, bugün bizim çocuklarımızın sahiplenmesi, kendisine rehber etmesi"* oluyor.

Eylemi örgütleyen üniversiteli arkadaşlardan biriyle başlıyor sohbet. Arkadaş, aslında örgütleyenlerin homojen olmadığını, daha önce hiç böyle bir tecrübelerinin de olmadığını, ancak hızlı bir şekilde bir araya geldikleri anlatarak başlıyor. Ardından bize eylemdeki farklı renkleri anlatıyor. Görevli olarak kollarına yeşil bantlar takanlar, Musavi yanlısı gençler; kırmızı lekeli (kan lekeleri) beyaz tişörtlüler, kendilerine devrimci diyen gençler; gri kol bantları takanlar ise, demokrasi hareketi içinde olanlar. Eylemi ortak düzenlemek ve en geniş katılımı sağlamak için hararetli tartışmaların ardından, bu semboller dışında slogan ve pankartlara izin vermemişler. Yürüyüşte, Musavi yanlıları azınlıkta olsa da, bir görüşün hakim olması için anlaşmaya uymuş, sembollerle yetinmişler. Orta yaşlılar arasında bu sembolleri taşıyan azdı.

Aralarından bir kısmı seçime katılmış, oy vermiş ve Musavi'nin, özellikle de eşinin tavrılarından umutlanmışlar. Diğer bir kısmı ise, "hepsi birbirinin aynı" diyerek oy vermemiş. Eylemi örgütleyenlerin gençler olduğu belliydi, ancak her yaştan İranlıyı sokakta görmek mümkündü.

Konuştuklarımız içinde, eylemlerin nasıl devam edeceğine ya da bundan hangi sonuçların doğacağına dair net görüşleri yoktu. *"Şimdi eylemler var, biz de eylemdeyiz"* diyorlardı. Dağıtılan bildirilerden de eylemlerin çok hızlı biçimde örgütlendiği belli oluyordu. İran'da eylemde olanların taleplerini ve olayları anlatıyorlardı, ancak daha ilerisini henüz kimse kestiremiyordu.

Eylemlerin diğer önemli bir unsuru, insanların korkularını üzerlerinden atmalarıydı. İran Konsolosluğu önünde gerçekleşen eylemlerde, yüzünü bez veya şalla kapatan insanların sayısı çoktu. Korku; hem oradaki ailelerine baskı uygulanması, hem de kendilerinin hedef tahtası haline gelmesiydi. (Almanya'da eylemlerde yüz kapatmak yasak olduğu için bunlar bu eylemlerde gözaltına alındılar.) Ancak İran'da eylemler büyüdükçe, hızlı bir şekilde bu da değişti. Pazar günü eylemde herkesin yüzü açıktı.

Sonuç olarak, süreçle ilgili yaşanan tüm sorunlara rağmen, İran'dan gelen bir ses bir soluk, Avrupa'da yaşayan insanlarda bir umut yeşertti. Yaşlı ve orta yaşlı grupta onca bekleyişten sonra bir soluk, gençler için ise yeni şeyleri yaratma, değiştirme gücünü, kitlelerin gücünü görmekten doğan bir güç ve umut...

Almanya PDD

Avrupa Parlamentosu seçimleri: Sandığa giden az, sağa kayış büyük

4 -7 Haziran tarihlerinde, Avrupa Birliği ülkelerinde Avrupa Parlamentosu seçimleri yapıldı. İli 1979'da gerçekleşen Avrupa Parlamentosu'nun yedinci seçimi döneminde, 736 milletvekili seçildi. Her ülkede seçimler, o ülkenin ulusal yasalarına göre gerçekleşti.

Seçimlerin AB için ne kadar sorun yaratacağını, 4 Haziran'da Hollanda'daki seçim sonuçları gösterdi. İslam düşmanlığıyla Hollanda'da oy avcılığına çıkan Gert Wilders'in faşist partisi, yüzde 17 oy olarak sosyal demokratları bile geride bıraktı. Gert Wilders, Kuran'ı yasaklama girişimleri ve "Türkiye 100 bin yıl beklese de AB'ye alınamaz" sözleriyle ünlü. Ancak 7 Haziran'da Almanya ve Avusturya'da seçim sonuçlarının belli olmasıyla birlikte, Avrupa Parlamentosu'nun sağa kaydığı, ağırlıklı Hristiyan demokrat partilerin kazandığı, birçok aşırı sağcı/faşist veya milliyetçi, anti-AB partilerin de 90'ın üzerinde milletvekiliyle parlamentoya girdiği gözlemlendi.

Faşist ve AB karşıtı partiler, Macaristan, Avusturya, Romanya, Danimarka gibi ülkelerde, oylarını geçmiş seçim dönemlerine göre iki kat artırdılar. Örneğin Danimarka'da aşırı sağcılar yüzde 6.8'den yüzde 15.9'a çıkardılar oylarını. Finlandiya'da durum daha vahimdi. Faşist parti, daha önce oyların yüzde 0.5'ine sahipken bu sefer oylarını 9.8'e çıkarmayı başardı. Kısacası hemen hemen tüm AB ülkelerinde aşırı sağcı/faşist partilerin oylarında büyük oranda artış yaşandı.

Seçimlerin kesin kaybedeni ise, sosyal demokratlardı. Hemen hemen tüm AB ülkelerinde sosyal demokratlar oy kaybına uğradı. Avrupa Parlamentosu'nda yüzde 20'ye kadar düştüler. Yeşiller bir iki puan artış kaydetseler de diğer sol birlikler puan kaybetti. Bu özellikle İngiltere, Avusturya, Almanya için daha da geçerli.

Bu sonuçların önemli bir nedeni ekonomik kriz. Yıllardır Hollanda ve Danimarka gibi ülkelerde yabancı düşmanlığı üzerinden yükselen faşist partiler, ekonomik krizle birlikte oylarını arttırdılar. Diğer önemli bir neden ise, sosyal demokrat partilerin, muhafazakar partilerden farkının kalmaması; birçok ülkede muhafazakar partilerle koalisyon içinde olmaları ve seçmenlerin "büyük" partilere ders vermek istemesi.

Bunların yanında AB'ye katılmaları ile birlikte ekonomilerinin battığı, yabancılardan ülkeye gelerek işlerini çaldığı propa-

gandası, hem İngiltere'de hem Macaristan'da kendisine geniş bir taban buldu.

Aşırı sağcılar bundan böyle AB'ye ağırlıklarını koyacağı endişesinden daha çok, AP seçimlerine katılım oran-

nındaki düşüş burjuvaziye panikletti. Bu yılki seçim sonuçları yüzde 43.1'le 2004'deki yüzde 45'in de altına düştü. Özellikle Doğu Avrupa ve Orta Avrupa'da Slovakya gibi ülkelerde yüzde 20'lerin dahi altındaydı.

Avrupa Birliği'ne tepkiler büyüyor

Avrupa Birliği, uzun yıllardır kurumlaşmasını tamamlayamıyor. Avrupa Anayasası'nın reddi üzerine Lizbon Sözleşmesiyle piyasaya sürülen Anayasa 2008'de İrlandalıların "hayır" oyuyla yürürlüğe giremedi. Bu yılki AP seçimlerinde bile eski sözleşmeye göre seçim yapıldı. Ancak Lizbon Sözleşmesi, bu 5 yıllık yasama döneminde yürürlüğe girebilir gerekçesiyle önlemler alındı.

Sonuç olarak AB, İrlanda'dan yediği tokatla hala tökezliyor. Ekonomik kriz ise, AB karşıtı partilere güç kazandırdı ve AB'ye karşı eleştireliliği artırdı. Diğer yandan Avrupa'da sokaktaki insan AP'nin ne işe yaradığını bilmiyor, uygulamasını görmüyor, işleyişi şeffaf değil. AP'nin Avrupa Birliği'nin işleyişinde, tavsiye niteliğindeki kararlar dışında şimdilik bir fonksiyonun olmaması, asıl kararların bürokratlar tarafından kapalı kapılar arkasında alınması, seçimlere ilgisizliğin bir diğer önemli nedeni.

Elbette bu sorunlar yıllardır var. AB'ye karşı tutumu asıl ağırlaştırıcı neden, ekonomik kriz. Her AB ülkesinin, doğal olarak kendi ulus devlet çıkarlarını esas alması, kamuoyunda ulus devleti yineden merkeze oturttu. Zenginler, daha fakir AB ülkelerinin "yükünü" taşımak istemiyor, "fakirler"i, AB'nin fakirleşmesinde en önemli etken olduğunu öne sürüyorlar. Parlamenter solun, kriz döneminde faturanın işçi ve emekçileri çıkarılması dışında bir politika üretmemesi, muhafazakarlara krizle birlikte daha çok sosyal-demokrat kesilmeleri, her ikisinde de aradığı bulamayanların aşırı sağcı/faşist partilere kayması son dönemin tablosunu oluşturuyor.

Sonuç olarak, AP seçim sonuçlarının her AB ülkesinde kendine özgü nedenleri olmasına rağmen, tüm AB ülkeleri için üç ortak nokta var: Parlamenter solun oylarında düşüş, aşırı sağ/faşistlerin yükselişi, seçime katılımın düşüklüğü.

Kenan Evren'in yargılanma korkusu

Ergenekon operasyonu kapsamında ortaya çıkan darbe girişimleri ve AKP'nin darbe karşıtı gibi görünmesi, Türkiye'de, daha önce gerçekleşen darbelerin ve darbecilerin yargılanmasını gündeme getirdi. AKP'nin darbe karşıtı, demokrasi havarisi yüzünün gerçek olmadığını teşhir etmek isteyen CHP, bunu demagojik olarak yer yer ortaya atıyordu. Son olarak Albay Dursun Çiçek imzalı "İrtica Eylem Planı" üzerinden fırtına kopunca, CHP Genel Başkanı Baykal, AKP'ye "darbeye ve darbecilere o kadar karşıysanız, gelin anayasanın geçici 15. maddesini değiştirelim" dedi. Bilindiği gibi geçici 15.

madde, 12 Eylül generallerinin yargılanmasını yasaklayan maddeydi. Ve bugüne kadar gelen hiçbir hükümet, -ki bunlar arasında sosyal-demokratlar da vardı- bu maddeyi değiştirmemişti. Şimdi Baykal, AKP'yi sıkıştırmak için böyle bir öneri ortaya attı. Gerçekte CHP de bugüne dek bu maddenin değişmesi doğrultusunda hiçbir şey yapmamıştı.

Her ne kadar 12 Eylül darbecilerinin yargılanması, burjuva klik çatışmalarının sonucu olarak gündeme yeniden gelmişse de, üzerine gidilmesi gereken bir konudur. Bugüne dek devrimciler ve demokratlar tarafından sıkça vurgulanmıştır, fakat bu doğrultuda kitlesel bir hareket yaratılmadığından sonuç alıcı olamamıştır. Burjuva kliklerin birbirini sıkıştırma aracı olarak kullandığı "12 Eylül'ün ve 12 Eylülcülerin yargılanması" ancak yükselen bir halk hareketi üzerinden gerçekleşebilir. Diğer türlü, ya demagojik bir söylem, ya da göstermelik bir yargılamadır. Baykal'ın bugün ortaya attığı "Kenan Evren'i yargılayalım!" önerisi de bundan farklı bir şey değildir.

Hal böyle iken, yargılama gündeme gelir gelmez, Marmaris'teki köşkünde inzivaya çekilmiş olan Kenan Evren, "halka soralım, eğer yargılayın derlerse yargılamayı beklemem kendim intihar ederim" diyerek duygu sömürüsü yapmaya kalkıştı. Evren ve onun gibilerinin canlarının çok tatlı olduğunu, o yüzden de intihar edemeyeceklerini herkes bilir. Ama Evren, "intihar ederim" sözüyle, bir referandum yapıldığında, halkın kendini destekleyeceği mesajını vermek istiyordu. 12 Eylül anayasasının yüzde 90'ları aşan bir oranla kabul edilmesini referans göstermeye çalışıyordu. O baskıcı yıllarda, "anayasaya hayır" propagandasının yasak olduğu, şeffaf zarflar kullanarak kimin hangi oyu verdiğinin tespit edilerek cezaevlerine atıldığı referandum sonuçlarını, hala gerçekmiş gibi gösterme gayretini sürdürüyordu. Öylesine pişkin ve utanmazca... Burjuva hükümetlerin kendisini gerçek anlamda yargılayamayacaklarının verdiği güven ve ukalalıkla...

Kenan Evren gibiler, ancak devrimci önderlik altında gelişen işçi ve emekçi hareketinin karşısında cüceleşir ve suçlarını itiraf ederler. Böyle göstermelik, birbirini sıkıştırmak için ortaya atılan içi boş yargılama vaatleriyle değil... Onları asıl korkutacak olan, halk hareketinin yükselmesi, sadece darbecileri yargılamak yönüyle değil, 12 Eylül'ü tüm uygulamalarıyla ortadan kaldıracak boyuta ulaşmasıdır.

Evren gibiler, her zaman bunun korkusuyla yaşayacaktır. İşçi ve emekçilerin ellerini hep yakalarında hissedecekler, ömürleri bunu görmeye yetmese bile, bunun kabusuyla öleceklerdir.

OKSAM pikniği yapıldı

Osman Akgün Kültür ve Sanat Merkezi tarafından '84 Ölüm Orucu şehidi Mehmet Fatih Öktülmüş anısına düzenlenen piknik, 21 Haziran'da yapıldı. Çeşitli semtlerden gelen katılımcılar sabah ortak kahvaltı sofrasında yiyeceklerini paylaştıktan sonra, programa katıldılar. Piknik alanına Mehmet Fatih Öktülmüş'ün büyük bir fotoğrafının yanı sıra Osman Akgün Kültür ve Sanat Merkezi imzalı "Dostların arasındaız güneşin sofrasındaız" pankartı asıldı.

Program Mehmet Fatih Öktülmüş ve Ölüm Orucu şehitleri şahsında dünyadaki devrim ve sosyalizm mücadelesinde şehit düşenlerin anısına yapılan saygı duruşuyla başladı. Açılış konuşmasında dünyada ve ülkemizde yaşanan duruma dikkat çekilirken, umudumuzu hep diri tutmamız gerektiğine vurgu yapıldı.

Ardından OKSAM Müzik Grubu seslendirdiği ezgileriyle sosyalizm rüzgarını taşıdı. Murat Gök, söylediği türkülerle kitleyi coşkullandı. Osman Akgün'ü tanıyan ve onunla beraber besteledikleri bir ezgiyi de kitleyle paylaşan Nilgün Abba ve grubu, Osman'la olan dostluklarından bahsederek, "Bizi buraya Osman çağırdı, Mahir çağırdı, İbrahim çağırdı, Deniz çağırdı, Ömer çağırdı" dedi.

Öğle yemeği yine ortak emekle hazırlanan ortak sofrada yendi ve Güneşin sofrasında dostça-şoldasça paylaşımların en somutu yaşandı. Yemeğin ardından programın ikinci bölümü başladı. Kitlesele katılımı yapılan ve kazanana kitap ödülü verilen bilgi yarışmasında, gündemle ilgili sorulara çok büyük bir ilgi gösterildi.

Siya Korta seslendirdiği Kürtçe ve Zazaca ezgiler ve halaylarla kitleyi hareketlendirdi. Siya Korta'nın ardından pikniğe katılanların içinden kendi türkülerini söylemek isteyenler sahneye çıktılar

Programın kapanış konuşmasında pikniğe katılanlara teşekkür edildikten sonra, "Biz buraya, gelecekte kuracağımız toplumun küçük bir nüvesini taşıdık. Her şeyimizi paylaştık. Gelecek güzel günleri görmek için örgütlenmeliyiz" denildi.

Piknik hep birlikte söylenen Yürüüş marşı ile bitirildi.

Proleterce Devrimci Duruş okurları 1984 Ölüm Orucu şehidi Mehmet Fatih Öktülmüş'ü mezarı başında andılar. Anmadan önce yoldaşları tarafından yapılan mezar taşı, daha önce tahrip edilmiş olan mezar taşının yerine konuldu. Anma, saygı duruşuyla başladı. Fatih'in yaşamının anlatıldığı konuşmanın ardından Haydar Başbağ'ın mezarında da saygı duruşu yapıldı. Daha sonra Osman Yaşar Yoldaşcan ve Ataman İnce'nin mezarına gidilerek anma bitirildi.

"Eski hikayeler, dostluğun birçok örneği ile doludur. Avrupa proletaryası diyebilir ki, kendi bilimi, birbirleri ile olan ilişkileri, eskiler arasında insan dostluğu konusunda en dokunaklı hikayeleri bile geride bırakan iki bilim adamı ve savaşçı tarafından yaratılmıştır."

Lenin, Marx ve Engels'in yoldaşlığını böyle tanımlar, Marx ve Engels'in yakaladıkları uyumun nasıl etkin bir silaha dönüştüğünü, en amansız saldırıları nasıl püskürttüğünü görüyoruz bu dostlukta. Fransa'da birlikte oluşturdukları ilk eser olan "Kutsal Aile"nin ardından hiç kopmayan, ayrılıkların ve fırtınaların körüklediği bir yoldaşlık, yaratılan ölümsüz kitapların da yatağıydı aynı zamanda. Devrimci proletaryanın bu iki ustası, tüm yaşamlarını sosyalizmin gelecekteki mutlak zaferini kanıtlamaya adanmışlardı. Bugün de kapitalist barbarlığa son verecek olan proletaryanın en değerli yol göstericileri olmaları bundandır. "Marx ve Engels'in işçi sınıfına yapmış oldukları hizmetler, birkaç sözcük içinde şöyle ifade edilebilir; onlar, işçi sınıfına kendini bilmeyi, kendi bilincine ulaşmayı öğrettiler ve boş hayallerin yerine bilimi koydular." (Marks-Engels-Marksizm)

* * *

Engels, 1820 yılında Wuppertal'de doğdu. Doğduğu kent, zamanın dokuma ve metalürji merkeziydi. Daha çok genç yaşta, sömürücü sınıfların yarattığı sefalet ve açlığı en yalın haliyle görme şansına sahipti. Dindar bir işadamı olan babasına rağmen keskin zekası ve gözleme yeteneği ile yeryüzündeki çelişkilerin üzerine gitmeye başladığı yıllardı bunlar. Henüz 19 yaşındayken oluşturduğu ilk yazı denemesi olan Wuppertal Mektupları'nda bu yoksulluk ve vahşetin resmini çizmiş, aynı zamanda da 6 yıl sonra ortaya çıkaracağı bilimsel eserini; "İngiltere'de Emekçi Sınıfların Durumu" kitabının ilk adımlarının atmıştı. İngiliz işçi sınıfının durumunu derin bir araştırma ve güçlü bir üslupla en gerçekçi haliyle gözler önüne seriyordu bu kitabında.

Engels'in berrak ve ele aldığı konuyu herhangi bir boşluk bırakmamacasına ısrarla işleyen kalemi onun en çarpıcı özelliğiydi. Eşsiz yaratıcılığı ve gözlemci

ENGELS... Işıl Işıl Parlayan Meşale

kuvvetiyle en karmaşık sorunları yalınlaştırıyor, iç bağlantıları ile anlaşılır hale getiriyordu. Tükenmeyen enerjisi ile beyni derin bir bilgi hazinesine dönüşüyor, en güzel ürünleri veriyordu. "Sen gerçek bir ayaklı ansiklopedisin" diyordu Marx ona. Son derece düzenli, düşünülmüş bir sistemle çalışıyor, "gezegendeki her şeyle" ilgileniyor, bilim, sanat, kültür, spor tüm konuları bilimsel yaklaşımla eğiliyordu. Tam 12 dil konuşuyor, 20 dilde okuyordu.

Marks ve Engels, gizli Alman Komünist Birliği ile ilişki kurduktan sonra, dünya proletaryasına güç ve esin kaynağı olan **Komünist Manifesto**'yu armağan ettiler. Sonrasında Engels, daha çok polemik niteliğinde, tarihi materyalizm ve Marks'ın iktisadi teorisinin ışığında genel bilimsel sorunları, geçmişin ve bugünün değişik olgularını kapsayan eserler çıkardı.

Askerliğini Prusya'da sıradan bir topçu eri olarak yapan Engels, askeri bilgi ve birikimini sürekli artırıyor, bu yönünün de sınıf savaşımının hizmetine sokuyordu. Fransa-Prusya arasındaki savaşta, düzenli yazdığı "Savaş Üzerine Notlar" başlıklı makaleleri isimsiz yayınlandığı için bu dahiyane değerlendirmeleri herkes askeri konularda uzman birine atfediyordu.

Tarihin materyalist bakış açısıyla irdelendiği eserlerinin yanı sıra bilimsel birçok konuda eserler sunan Engels, Marx'ın ölümünün ardından Kapital'in 2. ve 3. cildini yayınlamayı da üstlendi.

* * *

Kararlılığı, yakınmazlığı, dogmatizme karşı devrimci ısrarcılığı ile, hem bir devrimci proletarya militanı hem de bugün hala ışıl ışıl parlayan bir meşale oldu.

☆ 1 Temmuz 1876-Rus anarşisti Bakunin öldü

☆ 2 Temmuz 1963-Fransız emperyalistleri Ceza-yir'den kovuldu

☆ 4 Temmuz 1848-Komünist Manifesto yayımlandı

☆ 4 Temmuz 1918-Sovyet Anayasası kabul edildi

☆ 5 Temmuz 1968-İşçiler Derby fabrikasını işgal etti.

☆ 7 Temmuz 1991-Vedat Aydın öldürüldü
HEP Diyarbakır il başkanı Vedat Aydın, İHD kongresinde yaptığı Kürtçe konuşma nedeniyle devletin hedefi haline gelmişti. Kontrgerilla görevini yerine getirdi ve Aydın'ı katletti. Kitlesel geçen cenazeyi de hazmedemeyen devlet 6 kişiyi öldürdü.

☆ 7 Temmuz 1993-Rifat Ilgaz öldü

☆ 11 Temmuz 1980-Fatsa operasyonu. Fatsa'da operasyon düzenlendi, bütün evler askerler tarafından basıldı. Devrimci belediye başkanı Fikri Sönmez'in de aralarında bulunduğu 300 kişi gözaltına alındı.

☆ 12 Temmuz 1949-Dimitrov öldü

☆ 12 Temmuz 1992-Devrimci Sol Savaşçıları katledildi. Niyazi Aydın, İbrahim Erdoğan, İbrahim İlçi, Cavit Özkaya, Hasan Eliuygun, Nazmi Türkcan, Fit-nöz Dikme, Birol Karakaya, Zeynep Eda Berk, Yücel Şimşek, Ömer Coşkunırmak, Buluthan Kangalgil adlı devrimciler İstanbul ve Ankara'da gerçekleştirilen ev baskınlarında katledildiler.

☆ 14 Temmuz 1789-Fransız ihtilali sırasında

Temmuz-Ağustos Ayında Şehit Düşen İhtilalci Komünistler

Temmuz 1980-Kenan Özbilek

Adana'da faşistlerle girdiği çatışmada ağır yaralandı ve hastaneye kaldırıldı. Hastanede ağır işkenceler gö-rek öldü. Osman Yaşar Yoldaşcan onun ölümünün ardından "İşte bir TİKB'li böyle savaşır, böyle ölür" demişti.

29 Temmuz 1991-Yunus Durmaz

Bir eylem hazırlığındayken çembere alınır. Çemberi yarmayı başarır. Ancak elindeki bomba yere düşer, çevresinde çocuklar oynamaktadır. Çocuklara zarar gelmesin diye kendisini bombanın üzerine atar ve şehit düşer.

26 Temmuz 1996-Tahsin Yılmaz

27 Temmuz 1996-Ulaş Hicabi Küçük

27 Temmuz 1996-Osman Akgün

Üçü de '96 Ölüm Orucu'nda şehit düşerler.

halk Bastille zindanını basarak tum tutsakları serbest bıraktı.

☆ 14 Temmuz 1992-Diyarbakır Cezaevi'nde Ölüm Orucu

Diyarbakır'daki faşist baskıları protesto etmek için PKK MK üyeleri Kemal Pir ve Hayri Durmuş, PKK savaşçıları Ali Çiçek ve Akif Yılmaz başlattıkları Ölüm Orucu eyleminden sonra şehit düştüler.

☆ 17 Temmuz 1879-İstanbul'da tersane işçileri greve başladı.

☆ 17 Temmuz 1986-İHD kuruldu

12 Eylül darbesinin ardından tutsak aileleri ve bir avuç aydının çabaları sonucu kurulan İHD bugüne kadar birçok üyesini şehit verirken, sürekli baskınlarla karşılaştı.

☆ 20 Temmuz 1979-Nikaragua'da devrim oldu.

☆ 24 Temmuz 1968- '68 öğrenci liderlerinden Vedat Demircioğlu katledildi

☆ 27 Temmuz 1996- '96 ÖO eyleminin bitirilişi
Devrimci tutsakları baskı altına almaya yönelik yayınlanan genelgeye karşı başlatılan Açlık Grevi eylemi 45. günden itibaren ölüm orucu'na dönüştürüldü. 27 Temmuz'a kadar süren eylem boyunca Tahsin Yılmaz, Osman Akgün, Ulaş Hicabi Küçük, Ayçe İdil Erkmen, Müjdat Yanat, Altan Berdan Kerimgiller, Hüseyin Demircioğlu, Hayati Can, Ali Ayata, İlginç Özkeskin, Aygün Uğur ve Yemliha Kaya şehit düştüler.

☆ 30 Temmuz 1908-Cibali tütün fabrikası işçileri greve çıktılar.

☆ 30 Temmuz 1903-RSDİP 2. Kongresi yapıldı
Leninist parti modelinin tartışıldığı ilk kongreydi ve Menşeviklerle Bolşevikler bu kongrede tüzüğün birinci maddesi yüzünden ayrıştılar.

☆ 1 Ağustos 1944- Nazi işgaline karşı İkinci Varsova ayaklanması

☆ 1 Ağustos 1969- Silahtar Türk Demir Döküm fabrikası işgali

☆ 4 Ağustos 1914- I. Emperyalist paylaşım savaşı başladı.

☆ 5-6 Ağustos 1945- Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombası atıldı.

2. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın bitmesine az bir zaman kala ABD, zaten yenilmiş durumda olan Japonya'nın üzerinde, atom bombasının gücünü ve etkisini denedi. O güne kadar dünyanın gördüğü en güçlü ve

☆ 24 Temmuz 2002-Adnan Yücel öldü

Kavganın şairi Adnan Yücel, 12 Eylül yıllarında direnen komünistlerin şiirlerini Yeryüzü Aşkın Yüzü Olacak adlı kitapta toplamış, bu şiirler çok geniş bir kesimde yankı bulmuştu. Çok beğenilen bu şiiri için "Yazana değil, yazdırana bakın" diyordu. Daha sonraki dönemde yükselen Kürt hareketine ilişkin yazdığı Ateşin ve Güneşin Çocukları şiir kitabı da, ölümsüz eserleri arasında yer alır.

"Bir bir çekilirken teslim bayrakları

Ve kaçmalarla uzarken

Göçmelerle tozarken Avrupa yolları

Durdu bir avuç yiğit

Bir tutam kır çiçeği

Ölüm dediğiniz de ne ki

Gözümüzde hainler kadar küçük

Ve zafere inancımız

Ölümsüzleşen ölümler kadar büyük

Onlar ki bir ayırıkotu tarlasında

Bir tutam çiçektiler

Binlerce ihanet çirkinliğinde

Bir avuç direnci güzellediler

Hiç bir şey bitmemişti daha

Gülerek girdiler zulüm tufanına

Ölerek girdiler

Ve en dayanılmazında tufanların

Adlarını bile söylemediler"

vahşi savaş aracı olan bu atom bombası, Hiroşima ve Nagazaki'de 500 bine yakın insanın ölmesine, bir o kadarının sakat kalmasına sebep oldu. Atıldığı bölgede doğal yaşamı yok eden bombaların etkisi yıllar sonra bile görüldü. Japonya'da doğan sakat çocuklarda izlerini gösterdi.

☆ 9 Ağustos 1901- Amerika'nın yerlileri olan Kızılderililerin elindeki son topraklara da el kondu.

☆ 10 Ağustos 1942- Köy enstitüleri kuruldu.

☆ 13 Ağustos 1913- Alman komünisti Bebel Öldü

☆ 14 Ağustos 1956- Ünlü şair Brecht Öldü

☆ 15 Ağustos 1975- gençlik hareketinin önderlerinden Harun Karadeniz öldü.

☆ 15 Ağustos 1984- Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla PKK silahlı mücadeleyi başlattı.

☆ 18 Ağustos 1944- Alman Komünist önder Thaelman katledildi.

☆ 19 Ağustos 1936- İspanyol şair Federico Garcia Lorca İspanyol faşizmi tarafından öldürüldü.

☆ 23 Ağustos 1927- ABD'de işçi önderleri Sacco ile Vanzetti idam edildiler.

Düzeltilme ve özür: Dergimizin Haziran sayısında Geleceğimizin Köprüsü Tarihimiz köşesinde teknik hatadan dolayı, 16 Haziran 2005'te Mercan katliamında şehit düşen MKP/HKO üyesi devrimcilerin isimleri yanlış yazılmıştır. Doğru isimler aşağıdadır:

Cafer Cangöz, Aydın Hanbayat, Okan Ünsal, Ali Rıza Sabur, Alaattin Ataş, Cemal Çakmak, Berna Saygılı Ünsal, Kenan Çakıcı, Ökkeş Karaoğlu, Taylan Yıldız, İbrahim Akdeniz, Dursun Turgut, Binali Güler, Ahmet Pertaş, Gülnaz Yıldız, Çağdaş Can, Ersin Kantar

Düzeltilir, okurlarımızdan ve devrimci kamuoyundan özür dileriz.

Kriz bitiyor mu?!

on günlerde ekonomik krize ilişkin “iyimser” yazılar yazmaya çalışanlarda bir artış ortaya çıktı. Aslında yazma biçimleri, kullandıkları üslup son derece titrek ve dolaylı. “Dip görünmeye başladı” demiyorlar, “dip görünmeye başlamış olabilir” diyorlar mesela. “Krizin hızının kesildiğini” yazmıyorlar, “krizin hızının kesilmiş olabileceğini” yazıyorlar.

Bunları yazarken birtakım rakamlar sıralıyorlar elbette. Bu rakamlardan çıkardıkları sonuç ise, düşüş devam etmekle birlikte, artık düşüşün hız kesme işaretleri verdiği. En büyük umutları da, 2009’daki yıkım ne kadar büyük olursa olsun, 2010’dan itibaren toparlanmanın ve iyiye gidişin başlama ihtimali. Tüm rakamlarda buna bakıyor, bunun işaretini görmeye çalışıyorlar. Oysa henüz daha işin başındayız ve onların umutlarının gerçekleşme ihtimali, çok uzaklarda.

Krize “psikolojik” çareler

Ekonomik krizin her aşamasında bu türden “iyimser” magazin ekonomistleriyle karşılaştık aslında. İlk önce ABD’de büyük patlama olduğunda ortaya çıktılar ve “ABD bize çok uzak, arada Atlantik var, kriz bize gelinceye kadar etkisi hafifler, hatta belki de gelmez” dediler.

Krizin dalgaları Türkiye ekonomisinin kıyılarını dövmeye başladığında ise “Kriz bizi etkilemez” tezinin savu-

nucusu oldular ve ısrarla paniği durdurmaya çalıştılar.

Kriz artık reddedilemez hale geldiğinde “Türkiye’nin ekonomisi sağlam, banka yapısı güçlü, bize birşey olmaz” diyerek sürdürdüler savunularını.

Kimi ekonomistlerin bu zorlama tavırlarının kaynağında, krizi kitlelerin gözlerinden gizleme, burjuvazi son vurgunlarını vururken kitleleri uyutma çabası yatıyordu. Kitleler, kriz kendilerini doğrudan vuruncaya kadar harcamaya, borsada oynamaya, kredi çekmeye devam ederlerse, bazı kesimler biraz daha para kazanabileceklerdi. Somut olarak gelmiş olan bir krizi, psikolojik yöntemlerle durdurma çabasının ürünüydü bu söylemler.

Şimdi de krizin artık dibe vurduğuna ve artık çıkışın başlayacağına dair umutları yaygınlaştırmaya çalışıyorlar. Bu umutlar yeşerirse “tüketici güven endeksleri”nin yükseleceğini, tüketici güven endeksleri yükseldikçe de kitlelerin umutlarının yaygınlaşacağını düşünüyorlar. Ve aslında somut bir dayanağı olmayan psikolojik bir algı nede niyle, kitlelerin yeniden sokaklara çıkarak, tüketim çılgınlığına devam edeceklerini umuyorlar.

Kriz, işçi ve emekçilerin evinde

Oysa bu, aynı zamanda kitlelerle alay etmek, kitleleri küçümsemek anlamına da geliyor. Özellikle kimi Anadolu kentlerinde kriz nedeniyle büyük

bir yıkım yaşanırken, büyük kentlerde de her evde kriz bir biçimde şiddetini hissettirirken, rakamlarla oynayarak ya da kitlelerin gözünde yanılısma yaratarak kriz yokmuş gibi davranmaları bekleniyor.

Türkiye’de işsizlik, 5 milyonu aştı. Ekim ayında kriz patlak verdiğinden bu yana, işten atılanların sayısının 1.5 milyonu bulduğu resmi olarak teyit edildi. Türkiye’de sadece otomobil satışları 2009 yılının ilk dört ayında geçen yılın aynı dönemine göre, yüzde 54 düşüş gösterdi. 2008 yılının başından itibaren TOKİ’nin sosyal konutlarından satın alanların yüzde 4’ü, ödeme güclüğü çektikleri gerekçesiyle konutlarını geri iade ettiler. Sanayi üretimi 2009 başından beri her ay yüzde 20’nin üzerinde düşüş gösteriyor. Birleşik Metal-iş sendikasının araştırmasına göre, işçilerin ortalama günlük kazancı, 2009’un ilk iki ayında yüzde 2.8 düştü. Karşılıksız çek ve protestolu senetlerin tutarı, 2009 yılının ilk iki ayında, 2008’in aynı dönemine göre yüzde 40 artış gösterdi. Hükümet 2009 yılı için yüzde 3.6 daralma bekliyor, ancak bu daralmanın yüzde 5’i geçeceği söyleniyor. Hatta “krizi bilen adam” Paul Krugman, Türkiye’nin iflas edebileceğini söyledi.

Bunlar ilk elde sıralanabilecek rakamlar. Ekonominin her alanında, daha ayrıntılı, daha kapsamlı, kriz göstergesi rakamlar mevcut. Ancak hükümet, bir taraftan bunlar ortada yokmuş gibi davranıyor, diğer taraftan, adeta yoksul emekçilerle alay edencesine birtakım kararlar alıyor.

Beyaz eşya ile otomotivde KDV ve ÖTV vergilerinin kaldırılması böylece bu iki kalemde fiyatların bir miktar düşürülmesi, bu türden kararlardan birisi. Keza 150 metrekarenin üzerindeki konutlarda da indirimle gidilmesi yine başbakanın büyük laflarla açıkladığı “tüketimi teşvik edici” adımlar arasında yer alıyor. İşçi ve emekçilerin her gün satın aldığı temel gıda maddelerinde, KDV oranları yüzde 18 ile yüzde 8 arasında değişiyor ve bunların hiçbirinde indirim yapılmıyor. Ama zaten ortalamanın üzerindeki kesimlerin satın alacağı otomotiv ve konut gibi ürünlerde indirim ve teşvik gerçekleştiriyor.

Türk-iş ve Hak-iş sendikalarının patron örgütleri ile birlikte başlattıkları “eve kapanma alışverişe çık” kam-

Ekonomik krizin her aşamasında “iyimser” magazin ekonomistleriyle karşılaştık aslında. Kimi ekonomistlerin bu zorlama tavırlarının kaynağında, krizi kitlelerin gözlerinden gizleme, burjuvazi son vurgunlarını vururken kitleleri uyutma çabası yatıyordu. Kitleler, kriz kendilerini doğrudan vuruncaya kadar harcamaya, borsada oynamaya, kredi çekmeye devam ederse, bazı kesimler biraz daha para kazanabileceklerdi. Somut olarak gelmiş olan krizi, psikolojik yöntemlerle durdurma çabasının ürünüydü bu söylemler.

Şimdi de krizin artık dibe vurduğuna ve artık çıkışın başlayacağına dair umutları yaygınlaştırmaya çalışıyorlar. Bu umutlar yeşerirse “tüketici güven endeksleri”nin yükseleceğini, tüketici güven endeksleri yükseldikçe de kitlelerin umutlarının yaygınlaşacağını düşünüyorlar.

panyası da, benzer bir tabloyu oluşturuyor. Asgari ücretin 527 TL, emekli maaşının ortalama 600-700 TL, açlık sınırının bin TL olduğu ülkemizde, bir de kriz nedeniyle işsizlik bu kadar artmışken, “alışverişe çık” kampanyası, işçi ve emekçilerle alay etmekten başka bir anlam taşıyor. Zaten kampanyanın ayrıntılarına bakıldığı zaman, tıpkı otomotiv KDV’sinin indirilmesi gibi, burada hedef kitlenin, orta kesimlerin, belli bir gelir düzeyinin üzerindeki kişiler olduğu da ortaya çıkıyor.

Aslında bu türden kampanyalar, kriz konusunda, burjuvazinin yaratmaya çalıştığı yanılsamanın da bir ifadesi oluyor. Krizin “eksik tüketim”den kaynaklandığı savıyla hareket eden burjuvazi, tüketim gücü olan kesimlerin tüketimini artırıcı önlemler almaya çalışıyor. Ancak kriz “eksik tüketim”den değil, “fazla üretim”den kaynaklanıyor. Ve bu “fazla üretim”i kampanyalarla, teşviklerle tüketebilmek mümkün değil. Bu, kapitalizmin doğasına, kriz yaratan dinamiklerine aykırı bir durumdur.

Dipten sonrası durgunluktur

Burjuva ekonomistler, “dip göründü mü” tartışmasını yürütürken, dibe inildiği anda yeniden yükselişin başlayacağı umudunu ifade ediyorlar aslında. Ancak temel ML doğrular, bu kadar şiddetli bir kriz ortamında, dibi görmenin de, yenden yukarı çıkmanın da bu kadar kolay olmayacağını gösteriyor. Krizin dibe ulaşmasında en önemli iki unsurun “üretici güçlerin tahrip edilmesi” ve “kapitalistlerin kapitalistler tarafından mülksüzleştirilmesi” olduğunu daha önceki sayılarımızda işlemiştik. Bugünkü veriler, henüz iflasların da ekonomide köklü değişiklikler yaratacak düzeye ulaşmadığını, “üretici güçler”in en önemli parçası olan işgücünün imhasının yani işten çıkarma furçasının da asıl bundan sonra hız kazanacağını gösteriyor.

Diğer taraftan, krizde “dip” denilen noktanın arkasından hemen “canlanma” döneminin değil, tersine “durgunluk” döneminin geldiğini de eklemek gerekiyor. Kapitalizmin devrevi krizleri, birbirini takip eden dört aşamadan oluşuyor çünkü. Hızlı bir ekonomik çöküşün yaşandığı kriz dönemi; kriz sonrası ekonomik faaliyetin en alt düzeyde kaldığı durgunluk dönemi; yavaş yavaş yeniden ekonomik faaliyetin artmaya başladığı canlanma dönemi ve bir önceki refah döneminden daha geniş bir ekonomik bü-

Krizde “dip” denilen noktanın arkasından hemen “canlanma” döneminin değil, tersine “durgunluk” döneminin geldiğini de eklemek gerekiyor.

Kapitalizmin devrevi krizleri, birbirini takip eden dört aşamadan oluşuyor çünkü.

Hızlı bir ekonomik çöküşün yaşandığı kriz dönemi; kriz sonrası ekonomik faaliyetin en alt düzeyde kaldığı durgunluk dönemi; yavaş yavaş yeniden ekonomik faaliyetin artmaya başladığı canlanma dönemi ve bir önceki refah döneminden daha geniş bir ekonomik büyümenin gerçekleştiği refah (kalkınma) dönemi. Bu dönemlerin herbirini süresi, koşullara ve krizin şiddetine göre değişkenlik göstermekle birlikte, sıralaması değişmiyor. Mutlaka evreler birbirini bu sıralamayla takip ediyor. Bu nedenle, bu krizin arkasından da hemen canlanma evresinin değil, önce bir durgunluk evresinin yaşanacağını bilmek, buna hazır olmak gerekiyor.

yümenin gerçekleştiği refah (kalkınma) dönemi. Bu dönemlerin herbirini süresi, koşullara ve krizin şiddetine göre değişkenlik göstermekle birlikte, sıralaması değişmiyor. Mutlaka evreler birbirini bu sıralamayla takip ediyor. Bu nedenle, bu krizin arkasından da hemen canlanma evresinin değil, önce bir durgunluk evresinin yaşanacağını bilmek, buna hazır olmak gerekiyor.

Yaşanan ekonomik krizlere ilişkin araştırmalar, kriz nedeniyle hızlı çöküş sürecinin, ortalama 12-15 ay arasında gerçekleştiğini gösteriyor. Ama sonraki durgunluk dönemi, krizin şiddetine bağlı olarak değişiyor. Kimi zaman iki yıllık bir durgunluk döneminin arkasından “canlanma” evresi başlarken, ’29 bunalımı gibi şiddetli bir krizin arkasından “canlanma” evresinin başlaması için, II. Emperyalist savaşın patlaması gerekmiştir ki, bu da yaklaşık 10 yıllık bir zaman dilimini gösteriyor.

Krizin ve sonrasında yaşanacak olan durgunluk döneminin belirtilerini daha iyi takip edebilmek için, bu belirtilerin neler olduğuna bir kere daha göz atalım:

“Bunalım, devrenin üretim kapasitesinin büyümesiyle ödeme gücüne sahip talepteki görece gerileme arasındaki çelişkinin fırtınalı ve yıkıcı bir şekilde ortaya çıktığı aşamasıdır. Devrenin bu aşaması, pazarlama alanı bulamayan aşırı meta üretimi, ani fiyat düşüşleri, kitle halinde iflaslara yol açan ödeme aracı eksikliği ve borsa çöküşü, üretimin sert şekilde kısılması, hızla artan işsizlik ve çalışma ücretinin hızla azalmasıyla karakterizedir. Metallerin değerinin düşürülmesi, işsizlik, makineleri, donatımların ve tüm işletmelerin doğrudan tahribi - bütün bunlar, toplumun üretici güçlerinin dev boyutlarda tahribi anlamına gelir. Birçok işletmenin yıkıma uğraması ve çöküşü, üretici güçlerin bir bölümünün tarbiyi yoluyla bunalım, üretimin boyutlarını zorla -ama yalnızca kısa bir süre için- ödeme gücüne sahip talebe uydurur. Bunalımlar, var olan çelişkilerin sadece anlamlı, zora dayanan çözümüdür, bozulan dengeyi o an için yeniden kuran zora dayanan patlamalardır.

Durgunluk, devrenin bunalımı hemen izleyen aşamasıdır. Devrenin bu aşaması, sanayi üretiminde durgunluğu, düşük meta fiyatları, durgun ticari faaliyet ve boş duran para-sermaye fazlalığıyla karakterizedir. Durgunluk döneminde, bunu izleyen canlanma ve kalkınmanın ön koşulları yaratılır. Birikti-

rilmiş meta stokları kısmen tahrip edilir, kısmen düşük fiyata satılır. Kapitalistler, üretim giderlerini düşürerek bu durgunluktan bir çıkış yolu bulmaya çalışırlar. Bu hedefe birincisi, işçilerin yüksek derece sömürülmesi, çalışma ücretinin daha fazla düşürülmesi ve emek yoğunluğunun artırılması yoluyla ulaşırlar; ikincisi, bunalımın yol açtığı düşük fiyatlardan bağımsız olarak üretimi kazanç getiren bir şekilde getirme hedefini güden, işletmelerin yeniden donatılması, sabit sermayenin yenilenmesi ve teknik yeniliklerin kullanıma sokulması yoluyla. Sabit sermayenin yenileştirilmesi, üretimi arttırmak için bir dizi dala ivme sağlar. Makine üreten işletmeler sipariş alır ve kendileri de hammadde ve her türden malzeme gereksinimlerini dile getirirler. Durgunluk yerini yavaş yavaş canlanmaya terkeder.” (Politik Ekonomi Ders Kitabı, Cilt 1, sf 298, SSCB Ekonomi Enstitüsü, Bilimler Akademisi Yayınları, İnter Y)

Krizin yansıması eylemlerle zayıflatıldı

Aslında kriz bugüne kadar çok daha şiddetli bir biçimde kitleler üzerinde etkisi gösterebilirdi. Bunu engelleyen, daha krizin ilk günlerinden itibaren “krizin faturasını ödemeyeceğiz” sloganıyla sokaklara dökülen kitleler oldu. Bir taraftan tek tek işyerlerinin önlerinde eylemler gerçekleştirildi. Bir taraftan Ankara ve İstanbul’da sendikaların, kitle örgütlerinin ve devrimcilerin katıldığı kitlesel mitingler gerçekleştirildi. Arkasından, tek tek işyerlerinde yapılan eylemler ve direnişteki işyerlerinin birbirlerine gerçekleştirdikleri ziyaretler, İstanbul’da cumartesi günleri yapılan ortak eyleme dönüştürüldü. Ayrı ayrı yürütülen eylemler, tek bir kanala akıtıldı ve burjuvazinin karşısına ortaklaşmış bir direnişle çıktı. Kitlelerin krize karşı tepkileri, 29 Mart seçimlerinde AKP’nin oy kaybı olarak da su yüzüne vurdu. 1 Mayıs’ta onbinlerce işçi ve emekçi, devletin bütün engelleme çabalarına rağmen büyük bir kararlılıkla Taksim’e aktı. Ve son olarak KESK yönetici ve üyelerine dönük tutuklama saldırısına karşı, ülkenin her tarafından sendika üyeleri ayağa kalktı, sokaklara döküldü, eylemler gerçekleştirdi.

Devlet bir taraftan kriz nedeniyle işçi ve emekçilere dönük saldırılarını gerçekleştirmeye çalışıyor. Ancak bir yandan da kitlelerin krizi önden ve eylemli bir güç-

le karşılaşmış olması, bu saldırılara karşı dalgakıran rolü oynuyor.

Dünya çapında bütün burjuva kurumlar, krizden etkilenen ülkelerde “sosyal patlama” tehlikesi konusunda devletleri uyarıyorlar. Türkiye de “sosyal patlama”dan en fazla korkulan ülkelerden birisi. Gerek krizden en fazla etkilenecek ülkelerden birisi olması, gerek tarihsel-toplumsal birikimleri ve dinamikleri, gerekse de direnişçi bir ruh haliyle dönemi karşılaşmış olması, burjuvazinin bu korkusunu büyüten bir etken. Bu durum, saldırıların da parça parça ve kitlelerin tepkilerini yoklaya yoklaya gelmesini getiriyor.

Mesela ücret indirimi hatta ücretsiz çalışma gibi konular krizin ilk günlerinden itibaren ortaya atılmış olmasına rağmen, ancak iki ay önce ve tek bir sektörde (Demir-çelik) ve faşist sendika olarak tescilli Türk Metal sendikası tarafından hayata geçirilebildi. Bu bile, işçiler tarafından belki çok büyük eylemlerle karşılanamadı, ama yine de bir tepki ortaya kondu.

İMF’nin başta gelen taleplerinden biri olan, emekli maaşlarının düşürülmesi gibi hedefleri ise, henüz hayata geçirme cesaretini bulamıyor, erteliyorlar.

Kriz fırsatçıları iş başında

Kriz dönemleri, pekçok şirketin-fabrikasının battığı, aynı zamanda bazı şirket-fabrikaların da büyük karlar vurdukları dönemlerdir. Daha açık bir ifadeyle, “kapitalistlerin kapitalistler tarafından mülksüzleştirildiği” dönemlerdir. Böyle dönemlerde “krizi fırsata çeviren” tekeller, işgücü sömürüsünü yoğunlaştırarak ve batan şirketleri yutarak büyük vurgunlar vururlar. İstanbul Sanayi Odası’nın (İSO) açıkladığı 2008 yılı şirket raporu, bu “kriz fırsatçıları”nın tablosunu ortaya koyuyor.

İSO, Türkiye’nin en büyük 500 şirketini ve onların karlarını açıkladı. Bu açıklamalar elbette ki resmi rakamlar. Gerçek karlarının bundan çok daha fazla olduğunu, ama vergi ödemek için bu karı gizlediklerini unutmayalım. Buna rağmen, bu şirketlerin krizden nasıl bir vurgun vurduğu, çarpıcı biçimde gözler önüne seriliyor.

Mesela krizi bahane ederek, işçi çıkartmama karşılığında işçi maaşlarını yüzde 35 azaltan Erdemir, 2007 yılında, ilk 500 şirket sıralamasında 6. sıradayken, 2008 yılında 4. sıraya yükselmiş.

Kriz dönemleri, pekçok şirketin-fabrikasının battığı, aynı zamanda bazı şirket-fabrikaların da büyük karlar vurdukları dönemlerdir. Daha açık bir ifadeyle, “kapitalistlerin kapitalistler tarafından mülksüzleştirildiği” dönemlerdir. Böyle dönemlerde “krizi fırsata çeviren” tekeller, işgücü sömürüsünü yoğunlaştırarak ve batan şirketleri yutarak büyük vurgunlar vururlar. İstanbul Sanayi Odası’nın (İSO) açıkladığı 2008 yılı şirket raporu, bu “kriz fırsatçıları”nın tablosunu ortaya koyuyor.

Mesela krizi bahane ederek, işçi çıkartmama karşılığında işçi maaşlarını yüzde 35 azaltan Erdemir, 2007 yılında, ilk 500 şirket sıralamasında 6. sıradayken, 2008 yılında 4. sıraya yükselmiş. Aynı sözleşmeye ve maaş indirimine imza atan İsdemir ise, 2007’de 15. sıradan 2008’de 11. sıraya yükselmiş. Yani iki şirket de, kriz döneminde büyümüşler.

Aynı sözleşmeye ve maaş indirimine imza atan İsdemir ise, 2007’de 15. sıradan 2008’de 11. sıraya yükselmiş. Yani iki şirket de, kriz döneminde büyümüşler.

Mesela krizi bahane ederek yüzlerce işçi işten çıkartan, KDV ve ÖTV indirimi yapıldığı dönemde bir işçiye 5 kişinin işini yaptıran, KDV ve ÖTV indirimi bittikten sonra da işçi çıkartacağını peşin peşin söyleyen Tofaş, 2007 yılında 8. sıradayken, 2008 yılında 7. sıraya yükselmiş. Tofaş’la aynı koşullarla işçi çıkartan, aynı biçimde KDV ve ÖTV indirimi döneminde vurgun vuran Oyak-Renault ise, 4. sıradan, 5. sıraya düşmüş. Yani önceki dönem karından biraz daha az kar etmiş.

Deloitte tarafından hazırlanan rapor ise, dünya ekonomisine ilişkin verileri ortaya koyuyor. Buna göre, Türkiye’den üç şirket, Arçelik, Vestel ve Goldaş, dünyanın en büyük 200 şirketi sıralamasında yer alıyorlar.

İşte bu rakamlar, kriz fırsatçılarından sadece bazılarını göstermeye yetiyor. Tekeller, ekonomik büyüme dönemlerinde karlarına kar katarken, kriz dönemlerinde de faturayı işçi ve emekçilerin üzerine yıkabildikleri oranda, işçi ve emekçi kitleler sesini çıkarmadığı oranda, kar elde etmeye devam ediyorlar.

Daha zor bir dönem

Devletin krizi bahane ederek attığı bütün adımlar, aslında burjuvazinin krizden etkilenmesini azaltmak, kitlelerin ise krizini derinleştirmek amacını taşıyor. Krizin ilk patlak verdiği 2008 sonbaharından itibaren burjuvaziye gerçekleştirdiği yardım ve teşvikler, yurtdışındaki kara paranın Türkiye’ye kayıtsız-kosulsuz biçimde getirilerek aklanması için yapılan vergi düzenlemesi, Nisan-Haziran aylarında gerçekleştirilen KDV-ÖTV indirimi, prim affı anlamına gelen biçimde SSK primlerinden indirim gibi adımların tümü bu amacı taşıyor.

Mesela son KDV-ÖTV indirimi, konut, beyaz eşya ve otomotiv sektöründeki stokların eritilmesini, bu alandaki tekellerin kar elde etmesini hedefliyordu, KDV ve ÖTV ise devletin cebinden çıkmıştı. Bu indirim ile, gerçekten de otomotiv ve beyaz eşya satışları birden arttı ve “acaba kriz bitti mi” yanılması ya-rattı. Ama KDV-ÖTV indirimi, hükümetin seçim harcamaları ile birlikte ortaya devasa bir bütçe açığı çıkardı. Bütçe açığı yılın ilk yarısında, geçen yılın ilk yarısına göre yüzde 1310 (bin üçyüz on)

arttı. Aynı dönemde bütçe giderleri yüzde 24.1 artı, gelirleri yüzde 0.9 azaldı. Şimdi de devlet, bu bütçeyi denkleştirmeye çalışıyor. Elbette ki, kitlelerin sırtından.

Devlet bütçesindeki deliği küçültmek için ilk önce vergi cansimidine sarıldı. İlk zam ve vergi sağanağı akaryakıt, tiryaki tüketimine, turistik işletme servislerine getirildi. Bu alanlardaki KDV ve ÖTV artırıldı, bu da fiyatlara zam olarak yansdı.

Hemen arkasından bu defa devlet harcamalarını kısmak için düzenlemeler yapıldı. İlaçta katılım payının artırılması; sağlık personeline döner sermayeden yapılan katkı payından kesinti yapılması; aile hekimliğinin yaygınlaştırılması ile kitlelerin sağlığa ulaşımının önüne bir engel daha konulması; kamuya taşıt alımının durdurulması; Köy Altyapısını Destekleme projesinden kesinti yapılması; sokak aydınlatması bedellerinin halka ödetilmesi; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu’na ayrılan payın azaltılması; öğretmenlerin ek ders ücretlerinin azaltılması... Tabi bunlara İstanbul’da ulaşım ve suya yapılan zammı, üniversitelerde har(a)çların yüzde 200’lere varan oranda artırılmasını da eklemek gerekiyor.

Bütün bunlar daha başlangıç. Krizin bitmek bir yana, çok daha şiddetli yaşanacağı, işçi ve emekçi kitlelerin üzerine çok daha fazla yıkılmaya çalışılacağı bir dönem yaklaşıyor.

* * *

Kapitalizmin aşırı üretim bunalımı tüm şiddetiyle yaşanıyor ve Türkiye, bundan en çok etkilenen ülkeler arasında bulunuyor. Krizin dibi ise henüz uzak, yani kriz henüz bütün etkileriyle, sonuçlarıyla karşımıza çıkmadı, yaşamlarımızda hakimiyetini kurmadı. Bunun en önemli sebebi işçi ve emekçi eylemlerinin gücüydü. Kitleler, “krizin faturasını ödemeyeceğiz” sloganıyla başlattıkları eylemleri, saldırının boyutu oranında büyütmeyle karşı karşıyalar. Aksi halde burjuvazi, faturayı işçi ve emekçilerin sırtına yıkmayı sürdürecektir. Son yapılan zamlar ve artan vergiler bunun göstergesidir.

Kriz sürecinde kitleler de kendi güçlerini görmeye, tanımaya başladı. Bunu daha da büyütme, daha geniş kesimleri kriz karşıtı eylemlere çekebilmek gerekiyor. Krizin kaderini de, kitlelerin kaderini de belirleyecek olan temel unsur, bu olacaktır.

**Krize karşı mücadele,
açlığa karşı mücadeledir!**